

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 14 april 2015

379/2015

Lag om fiske

Utfärdad i Helsingfors den 10 april 2015

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att med utgångspunkt i bästa tillgängliga information ordna nyttjandet och vården av fiskresurserna på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt, så att en uthållig och mångsidig avkastning av fiskresurserna, fiskbeståndens naturliga livscykel samt mångfalden hos och skyddet av fiskresurserna och den övriga vattenaturen tryggas.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på fiske

1) inom vattenområden som avses i 1 kap. 3 § 1 mom. 2 punkten i vattenlagen (587/2011),

2) i den ekonomiska zonen som avses i 1 § i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004),

3) på vattentäckta översvämningssområden utanför gränsen för ett vattenområde.

Det som i denna lag föreskrivs om fisk och fiske gäller också nejonöga och kräfta samt fångst av dem.

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Denna lag tillämpas om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning om den gemensamma fiskeripolitiken eller den nationella lagstiftning som genomför den, eller av en överenskommelse med en främmande stat.

Bestämmelserna i denna lag och i förordningar som utfärdats med stöd av den ska tillämpas också på vattendrag vid riksgränsen, om inte något annat har föreskrivits utgående från en överenskommelse med en främmande stat.

Bestämmelser om skoltarnas rätt att fiska på statens vattenområden inom skoltområdet finns i skoltlagen (253/1995).

På införsel av fisk- eller kräftarter och fisk- eller kräftbestånd som inte förekommer i vilttillstånd i Finland samt på införsel av köns- eller av sådana tillämpas utöver denna lag lagen om veterinärgränskontroll (1192/1996) och lagen om djursjukdomar (441/2013).

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *vård av fiskresurser* att fiskbeståndens biologiska mångfald och avkastningsförmåga tryggas genom styrning av fisket samt genom andra åtgärder som förbättrar fiskbeståndens tillstånd och fiskemöjligheterna,

2) *fiskbestånd* mängden i ett och samma område samtidigt levande fiskindivider av en och samma art,

3) *vandringsfisk* lax, insjölox, ål, nejonöga, asp, öring samt vandrande bestånd av röding, harr och sik,

4) *fors- och strömområde i vattendrag för vandringsfisk* ett sådant område i ett vattendrag där

a) vattnet skönjbart strömmar i riktning nedströms, och

b) strömdragets uppströmsvatten befinner sig högre upp än nedströmsvattnet,

5) *mete* fiske utan konstgjort bete och utan för kastfiske lämpad rulle där det används ett spö och en krok,

6) *pilkfiske* fiske med ett kort spö och en vid en lina fäst pilk som hålls i rörelse i lodrät riktning,

7) *konstgjort bete* ett konstgjort drag eller en konstgjord wobblers, fluga eller jigg eller ett med dem jämförbart lockmedel som är försett med krokar och som med sina rörelser, färger eller former lockar fisken att hugga,

8) *hundredskapsfiske* sådant annat fiske än mete eller pilkfiske som sker med ett spö och konstgjort bete, trollingfiske med ett spö, konstgjort bete och viktdrag samt fiske med spinnsjö,

9) *fiskevårdsavgift* en avgift till staten med syfte att främja fiskerihushållningen,

10) *innehavare av fiskerätt*

a) delägarlaget för ett samfällt vattenområde,

b) ägaren av ett sådant vattenområde som inte hör till ett delägarlag,

c) ägaren av en fastighet, om det till fastigheten hör sådana fiskeförmåner enligt särskilda grunder som avses i 21 punkten,

d) en fysisk eller juridisk person som för-

fogar över fiskerätt utgående från fiskeservitut eller någon annan rättslig grund, eller

e) en fysisk eller juridisk person som förfogar över fiskerätt utgående från ett arrendeavtal som kan överföras utan att ägaren hörs,

11) *delägarlag* ett delägarlag som avses i 3 § i lagen om samfälligheter (758/1989),

12) *plan för nyttjande och vård* en plan som utarbetas i syfte att regionalt ordna nyttjandet och vården av fiskresurserna,

13) *värde för redskapsenheter* ett fångstredskaps eller en fiskemetods relativa fångst-effektivitet,

14) *fastighetens antal redskapsenheter* omfattningen av en fastighets fiskerätt inom ett visst vattenområde,

15) *stående fångstredskap* ett fiskeredskap som satts ut på plats i fångstsyfte, såsom nät, långrev och andra krokredskap samt ryssja, katsa och andra instängningsredskap,

16) *fast fångstredskap* en pata eller någon annan för fiske avsedd anläggning av bestående natur,

17) *kommersiellt fiske* verksamhet där fisk fångas för försäljning eller där den fångade fisken eller en del av den säljs,

18) *kommersiell fiskare* en fysisk eller juridisk person som har införts i ett register över dem som bedriver kommersiell fiskeverksamhet,

19) *fritidsfiske* rekreations- och husbehovsfiske,

20) *utplantering för etablering* utsättning av en fisk- eller kräftart eller ett fisk- eller kräftbestånd i ett vattenområde där arten eller beståndet inte förekommer från förut,

21) *fiskeförmåner enligt särskilda grunder* sådana i 2 § 1 punkten i fastighetsbildningslagen (554/1995) avsedda gemensamma eller enskilda särskilda förmåner som hör till en fastighet och berättigar fastighetens ägare att, annat än på grundval av ägande av eller delägarship i vattenområde, fiska på ett vattenområde i en annans ägo (*särskilt fiskeförmånsområde*) eller använda en fristående fiskeplats, såsom en lax- eller sikpata eller en med dem jämförbar plats för fiskpata, en plats för drivfiske, en nätplats eller någon annan med dessa jämförlig del av en sjö eller ett vattendrag som används för fiske (*särskild fiskeplats*),

22) *fiskestadga*

a) gränsälvsoverenskommelsen mellan Finland och Sverige (FördrS 91/2010) och den därtill hörande fiskestadgan,

b) överenskommelsen mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde (FördrS 94/1989) och den därtill anslutna fiskeristadgan, samt

c) överenskommelsen mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående fisket inom Neijdenälvens fiskeområde (FördrS 17—18/1978) och den därtill anslutna fiskeristadgan.

2 kap.

Fiskerätt och särskilda tillstånd som ger rätt att fiska

5 §

Fiskerätt som grundar sig på ägande av vattenområde

Rätten att fiska och att bestämma om fisket tillkommer vattenområdets ägare, om inte något annat föreskrivs nedan i denna lag.

Delägarna i ett samfällt vattenområde har rätt att fiska inom vattenområdet i enlighet med vad delägarlaget för det samfällda vattenområdet beslutar.

Rätten att fiska på ett vattentäckt över-
svämningsområde utanför den i 1 kap. 5 § i vattenlagen avsedda gränsen för ett vattenområde tillkommer vattenområdets ägare.

6 §

Fiskeförmåner enligt särskilda grunder

Ägaren av en fastighet till vilken det hör fiskeförmåner enligt särskilda grunder har rätt att fiska och att bestämma om fisket i överensstämmelse med förmånen.

7 §

Allmänna fiskerättigheter

Var och en har rätt att avgiftsfritt meta och pilka samt rätt att avgiftsfritt fiska strömming med ett spö där det i reven har fästs krokar som hålls i rörelse i lodrät riktning.

Var och en som har betalat fiskevårdsavgift samt var och en som är under 18 år eller över 65 år har rätt att bedriva handredskapsfiske. Bestämmelser om fiskevårdsavgiften och om betalning av den finns i 9 kap.

Rättigheterna enligt 1 och 2 mom. gäller inte fors- och strömområden i vattendrag för vandringsfisk och inte heller sådana vattenområden där fiske är förbjudet med stöd av någon annan bestämmelse. För tävlingar i mete, pilkfiske och handredskapsfiske eller andra motsvarande anordnade tillställningar ska tillstånd av fiskerättsinnehavaren inhämtas.

Det som föreskrivs i 1—3 mom. tillämpas också inom statsägda vattenområden.

8 §

Fiske i den ekonomiska zonen och inom allmänt vattenområde

I Finlands ekonomiska zon och inom allmänt vattenområde i havet har varje medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som antingen har betalat fiskevårdsavgift eller är under 18 år eller över 65 år rätt att bedriva fritidsfiske. I de ovan avsedda områdena har kommersiella fiskare som är registrerade i Finland rätt att bedriva kommersiellt fiske.

Fiskefartyg som är registrerade i Europeiska unionens medlemsstater har sådan rätt som anges i Europeiska unionens lagstiftning om den gemensamma fiskeripolitiken att bedriva kommersiellt fiske i Finlands ekonomiska zon och inom Finlands territorialvatten.

Om det kommersiella fiskets behov förutsätter det, får Forststyrelsen till kommersiella fiskare arrendera ut fångstplatser för lax eller öring i Finlands ekonomiska zon eller inom allmänt vattenområde i havet. Den fiskerätt som avses i 1 och 2 mom. gäller inte på dessa fångstplatser.

Forststyrelsen beslutar, med hänsyn till de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskeresurserna, om rätten att fiska och om fisketillstånd inom allmänt vattenområde.

9 §

Statens enskilda fisken

Statens enskilda fisken förbehålls fortfarande staten där de sedan gammalt har varit och fortfarande är i statens besittning. Forststyrelsen beslutar om användningen av statens enskilda fisken.

Närmare bestämmelser om användningen av statens enskilda fisken får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, varvid intressena hos kommersiella fiskare i grupp I som avses i 88 § 1 mom. ska beaktas i första hand.

10 §

Rätt till fisketillstånd i övre Lappland

Personer vars hemkommun enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) är Enontekis, Enare eller Utsjoki har rätt att avgiftsfritt få tillstånd av Forststyrelsen att fiska på vattenområden som tillhör staten och finns i ovannämnda kommuner.

Det i 1 mom. avsedda tillståndet är personligt och ges för högst tre år i sänder. Tillståndet gäller inte de områden i Tana älvs och Näätamöjokis vattendrag där lax och öring stiger, de områden i Tuulomajokis och Paatsjokis vattendrag där lax och öring stiger eller de områden i Torne älvs och Ounasjokis vattendrag där lax och öring stiger. Forststyrelsen beviljar de särskilda tillstånd för statens vattenområden som gäller de ovannämnda områdena.

Närmare bestämmelser om utfärdande och användning av tillstånd som avses i 1 och 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

11 §

Utarrendering av fiskerätt

En innehavare av fiskerätt kan arrendera ut fiskerätten tills vidare eller för viss tid. Det arrendeavtal som gäller fiskerätten ska ingås skriftligen. Arrendatorn får inte arrendera ut fiskerätten eller en del av den och inte heller upplåta fisketillstånd som gäller arrendeområdet till en tredje part, om inte något annat

har överenskommits i avtalet om utarrendering av fiskerätt.

Arrendegivaren kan häva ett arrendeavtal som gäller fiskerätt, om arrendatorn trots anmärkning från arrendegivaren missbrukar sin fiskerätt, underlåter att betala arrendet eller annars fortlöpande eller vid upprepade tillfällen bryter mot sina skyldigheter enligt avtalet eller denna lag.

Närmare bestämmelser om utarrendering av statsägda vattenområden för fiskeändamål får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Fisketillstånd som en delägare i ett delägarlag beviljar

En delägare i ett samfällt vattenområde får utan de övriga delägarnas samtycke ge någon annan tillstånd att nyttja fiskerätt som tillkommer delägaren. Om tillståndet ges för längre tid än ett år eller om tillståndet gäller tillämpningsområdet för en fiskestadga i en gränsälvöverenskommelse enligt 4 § 22 punkten eller ett sidovattendrag till en gränsälv, ska det vara skriftligt, och inom ett konstituerat delägarlags område ska delägarlaget underrättas om tillståndet.

När en delägare i ett samfällt vattenområde ger ett tillstånd enligt 1 mom. ska delägaren se till att tillståndshavaren vid fiske inte överskrider den maximala fiskerätt som tillkommer delägaren.

13 §

Regionalt tillstånd att bedriva kommersiellt fiske

I syfte att trygga en uthållig avkastning och ett hållbart nyttjande av fiskresurserna samt genomförandet av planen för nyttjande och vård kan närings-, trafik- och miljöcentralen för en viss tid av högst fem år bevilja en kommersiell fiskare tillstånd att bedriva kommersiellt fiske, om

- 1) vattenområdet enligt planen för nyttjande och vård lämpar sig väl för kommersiellt fiske,
- 2) fiskbeståndens tillstånd i vattenområdet

möjliggör nyttjande av dem för kommersiellt fiske,

3) tillståndssökanden inte själv eller med bistånd av fiskeriområdet har nått en överenskommelse med innehavarna av fiskerätt om nyttjande av vattenområdet för kommersiellt fiske, och

4) bedrivandet av kommersiellt fiske inte medför betydande olägenhet för strandägarna och innehavarna av stränder i området eller för annan användning av området.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i tillståndet ange de områden där fiske är tillåtet, de fångstredskap som är tillåtna, de fiskarter som får fiskas, de tillåtna tidpunkterna för fiske samt vid behov den största tillåtna fångstmängden. I tillståndet kan det dessutom bestämmas hur den kommersiella fiskaren ska rapportera fångsterna.

Tillstånd enligt 1 mom. får inte beviljas, om fiske som sker med stöd av tillståndet skulle medföra en oskälig försvagning av fiskerättsinnehavarens möjligheter att nyttja sin fiskerätt eller föranleda en betydande olägenhet av något annat slag.

Närings-, trafik- och miljöcentralens tillståndsbeslut ska iakttas även om det överklagas.

14 §

Ersättning för kommersiellt fiske till innehavare av fiskerätt

En kommersiell fiskare ska, efter ha erhållit tillstånd enligt 13 §, kalenderårsvis betala fiskerättsinnehavarna skäligen avgifter i enlighet med de fångstredskap som tillståndet avser, som ersättning för att vattenområdet utnyttjas för kommersiellt fiske. Avgifterna ska grundas på de gängse priser i området som fastställts i planerna för nyttjande och vård inom närings-, trafik- och miljöcentralens verksamhetsområde.

15 §

Givande av företrädare vid beviljande av tillstånd att bedriva kommersiellt fiske

Om tillstånd som gäller ett visst vattenområde söks av fler kommersiella fiskare än det

antal som kan beviljas tillstånd med avseende på fiskbeståndens tillstånd i området, kan närings-, trafik- och miljöcentralen vid beviljandet av tillstånd ge företrädare åt sökande som är sådana kommersiella fiskare i grupp I som avses i 88 § 1 mom. och som redan tidigare haft tillstånd att bedriva kommersiellt fiske i vattenområdet eller anknyttande vattenområden.

16 §

Ändring av tillståndsvillkor och återkallelse av tillstånd

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska följa och övervaka att villkoren i ett tillstånd som getts med stöd av 13 § uppfylls.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska ändra tillståndsvillkoren, om

1) förhållandena i tillståndsområdet efter beviljandet har förändrats väsentligt så att fiske som är förenligt med tillståndsvillkoren inte längre kan tillåtas på grund av de förändrade förhållandena, eller

2) fiske som avses i tillståndet inte längre uppfyller kraven i planen för nyttjande och vård.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska återkalla ett tillstånd, om tillståndshavaren upprepade gånger underlåter att betala avgifter som avses i 14 § eller väsentligt eller upprepade gånger bryter mot tillståndsvillkoren eller mot bestämmelser i denna lag. För att tillståndet ska få återkallas krävs dessutom att tillståndshavaren trots anmärkning och varning från närings-, trafik- och miljöcentralen inte upphör att bryta mot tillståndsvillkoren eller bestämmelserna i denna lag eller inte betalar försummade avgifter inom en rimlig tid efter det att varningen getts.

17 §

Kommersiella fiskares rätt att nyttja statens markområden

En kommersiell fiskare som hör till de kommersiella fiskare i grupp I som avses i 88 § har rätt att på sådana statsägda havs-

stränder, holmar och skär i havet som inte reserverats för annat bruk, enligt anvisning av den myndighet som förvaltar markområdet i fråga och på skäliga villkor som fastställs av denna, arrendera ett markområde för uppförande av för fisket behövliga förvaringsutrymmen, för torkning av fångstredskap och för tillfällig inkvartering som är nödvändig vid bedrivandet av kommersiellt fiske.

18 §

Regionalt tillstånd att bedriva fiskeguideverksamhet

För att trygga verksamhetsbetingelserna för fisketurism kan närings-, trafik- och miljöcentralen bevilja tillstånd att inom centralens verksamhetsområde eller delar av det anordna sådana tillställningar inom fisketurismen i vilka högst sex fiskare åt gången deltar och där det bedrivs mete, pilkfiske eller handredskapsfiske. Ansökan om tillstånd ska göras skriftligen och tillstånd kan beviljas om ett hållbart utnyttjande av fiskbestånden tillåter det. Tillståndet kan gälla högst fem år i sänder.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i tillståndet ställa upp regionala fiskebegränsningar eller bestämma kvoter för dagsfångsten, om fiskeriekonomiska synpunkter eller fiskbeståndens tillstånd i området förutsätter detta. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska av de fiskeriområden som finns inom dess verksamhetsområde årligen begära utlåtande om de omständigheter som inverkar på uppställandet av regionala fiskebegränsningar och bestämmandet av kvoter för dagsfångsten.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla ett tillstånd, om tillståndshavaren väsentligt bryter mot tillståndsvillkoren och trots anmärkning och varning från närings-, trafik- och miljöcentralen inte upphör att bryta mot villkoren.

Efter att fisketurismföretagaren har fått tillståndet ska företagaren kalenderårsvis betala staten en fiskevårdsavgift på 100 euro.

3 kap.

Fiskeriorganisationer och deras uppgifter

19 §

Fiskerimyndigheter

Jord- och skogsbruksministeriet samt de närings-, trafik- och miljöcentraler som sköter fiskeriärenden är statliga fiskerimyndigheter.

I denna lag separat föreskrivna myndighetsuppgifter inom fiskeriförvaltningen sköts dessutom av Forststyrelsen och Naturresursinstitutet samt, i fråga om fisketillsynen och fiskeövervakningen, de myndigheter och fiskeövervakare som avses i 99 §.

Ett beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat med stöd av denna lag samt de handlingar som hör till behandlingen av ärendet får undertecknas maskinellt.

20 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska

- 1) svara för den fiskeriförvaltning som åligger staten,
- 2) bevaka det allmänna fiskeriintresset samt främja ett hållbart fiske och en hållbar vård av fiskresurserna,
- 3) lämna fiskeriområdena sakkunnighjälp,
- 4) se till att fiskeriområdena handlar i enlighet med lag och sina stadgar samt planen för nyttjande och vård och fullgör de uppgifter som åligger dem, samt vidta åtgärder för att avhjälpa brister och missförhållanden,
- 5) styra och övervaka den fiskerirådgivning som utförs med statsmedel,
- 6) handlägga ärenden som rör upprätthållandet av kontakter mellan fiskerimyndigheterna och fiskeriområdena, samt
- 7) sköta de övriga uppgifter den har enligt denna lag.

I ärenden som rör fisketillsyn och fiskeövervakning kan en närings-, trafik- och miljöcentral vara verksam i hela landet, om en myndighet begär handräckning.

21 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens behörighet i den ekonomiska zonen

Närings-, trafik- och miljöcentralens uppgifter inom Finlands ekonomiska zon sköts av den närings-, trafik- och miljöcentral vid vars verksamhetsområde den aktuella delen av den ekonomiska zonen ligger. Gränsen mellan närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområden anses fortsätta från territorialvattnets yttre gräns till den ekonomiska zonens yttre gräns utan att ändra riktning.

22 §

Indelning i fiskeriområden

Vattenområdena delas in i fiskeriområden, oberoende av ägandeförhållanden och administrativa gränser. Ett fiskeriområde utgörs av ett ur fiskeriekonomiskt perspektiv tillräckligt stort sammanhängande område. När det område som ingår i fiskeriområdet bestäms ska hänsyn särskilt tas till vandringsfiskens livscykel, möjligheterna att organisera fisket ändamålsenligt, indelningen i avrinningsområden samt indelningen av vattenområdena i vattenförvaltningsområden och havsförvaltningsområdet enligt lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004).

Indelningen i fiskeriområden gäller inte allmänt vattenområde i havet, till den del ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskresurserna inte kräver att området omfattas av indelningen i fiskeriområden.

Fiskeriområdenas geografiska gränser fastställs av närings-, trafik- och miljöcentralen på förslag av en regional fiskerisamarbetsgrupp som avses i 33 §, efter att centralen hört jord- och skogsbruksministeriet och andra centrala aktörer. Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar också om delning av fiskeriområden samt om förenande av ett fiskeriområde med ett annat eller ändring av dess gränser, i det fall att förändrade förhållanden eller andra särskilda skäl förutsätter det. Ansökan om vidtagande av ovannämnda åtgärder, fränsett fastställelse av gränser, kan göras av ett fiskeriområde eller en innehavare av fiskerätt.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan, efter att ha hört de berörda fiskeriområdena och innehavarna av fiskerätt, också på eget initiativ besluta om ändring av ett fiskeriområdes gränser. Uppkommer oklarhet om vilken närings-, trafik- och miljöcentral som är behörig att ändra gränserna för ett fiskeriområde, avgörs behörighetsfrågan av jord- och skogsbruksministeriet.

Närmare bestämmelser om grunderna för var gränserna mellan fiskeriområdenas verksamhetsområden ska gå får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

23 §

Fiskeriområdets rättsliga form, medlemmar och organ

Fiskeriområdena är offentligrättsliga föreningar som har till syfte att utveckla fiskerihushållningen inom det egna området och främja samverkan mellan medlemmarna för ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskresurserna. Fiskeriområdet kan ingå förbindelser samt förvärva egendom i sitt namn eller för sitt bruk.

Medlemmar i ett fiskeriområde är innehavarna av fiskerätt inom området samt de landsomfattande organisationerna inom fiskeribranschen. Jord- och skogsbruksministeriet fastställer en förteckning över de landsomfattande organisationerna inom fiskeribranschen för fem år i sänder.

Fiskeriområdets organ är stämman, styrelsen och verksamhetsledaren.

På fiskeriområdena tillämpas utöver denna lag 11, 17, 20, 22 och 24 §, 26 § 2 mom., 27—31 §, 35 § 2 mom. och 36 § i föreningslagen (503/1989).

24 §

Fiskeriområdenas uppgifter

Fiskeriområdena ska

- 1) planera ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskresurserna,
- 2) göra upp ett förslag till plan för nyttjande och vård, verkställa den godkända planen och ge akt på dess effekter,

3) sköta den information som anknyter till nyttjande och vård av fiskresurserna,

4) organisera fiskeövervakningen,

5) samla uppföljningsuppgifter som gäller fiske och åtgärderna för vård av fiskbestånden,

6) främja bildandet av gemensamma fiske-tillståndsområden för fritidsfiskets och det kommersiella fiskets behov,

7) sköta de uppgifter som ägarna av vattenområden har överfört till fiskeriområdet,

8) fördela de medel som influtit i form av ersättning för handredskapsfiske mellan ägarna av vattenområden,

9) sköta de övriga uppgifter som grundar sig på närings-, trafik- och miljöcentralens resultatstyrning och på denna lag.

25 §

Fiskeriområdets stämma

Fiskeriområdets beslutanderätt utövas av fiskeriområdets stämma.

Medlemmarna i ett fiskeriområde har rätt till en företrädare vid stämman enligt följande:

1) varje delägarlag vars vattenområde omfattar minst 50 hektar,

2) varje ägare av sådana vattenområden som inte hör till ett delägarlag och vars areal är minst 50 hektar,

3) varje sammanslutning av till fiskeriområdet hörande delägarlag eller av ägare till sådana vattenområden som inte hör till ett delägarlag, när sammanslutningen förvaltar ett vattenområde vars sammanräknade areal är minst 50 hektar, dock i fråga om en älv minst 30 hektar,

4) varje sådan landsomfattande organisation inom fiskeribranschen som avses i 23 § 2 mom., med undantag för en organisation som företräder fritidsfiskare, vilken har rätt till två företrädare.

Innehavarna av fiskeförmåner enligt särskilda grunder har rätt till en gemensam företrädare vid stämman.

Vid fiskeriområdets stämma har varje företrädare som representerar en minst 1 000 hektar stor vattenområdesegendom tre röster, varje företrädare som representerar en minst 500 hektar men under 1 000 hektar stor vat-

tenområdesegendom två röster och varje företrädare som representerar andra medlemmar en röst. Vid fiskeriområdets stämma har registrerade regionala föreningar vars syfte är att främja miljö- eller naturskydd och inom vars stadgeenliga verksamhetsområde fiskeområdet eller en del av det finns, samt inom samernas hembygdsområde Sametinget, rätt till en företrädare som har närvaro- och yttranderätt vid stämman men inte rösträtt.

Fiskeriområdet har rätt att till stämman bjuda in sakkunniga som har närvaro- och yttranderätt vid stämman.

26 §

Uppgifter som fiskeriområdets stämma ska sköta

Fiskeriområdets stämma ska

1) utse styrelse,

2) besluta om fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen,

3) fastställa en årlig verksamhetsplan och plan för användningen av medel samt en verksamhetsplan på längre sikt än ett år,

4) fastställa förslaget till plan för nyttjande och vård,

5) fastställa förslaget till stadgar för fiskeriområdet,

6) fastställa fördelningen av ersättningsmedel mellan ägarna av vattenområden,

7) besluta om användningen av ersättningsmedel som återgått till fiskeriområdet,

8) besluta om omprövning av beslut som har fattats av stämman, styrelsen eller verksamhetsledaren.

27 §

Fiskeriområdets styrelse och dess uppgifter

Till fiskeriområdets styrelse hör minst sju medlemmar. Mandatperioden för styrelsens medlemmar är tre år. Årligen väljs en tredjedel av medlemmarna.

Fiskeriområdets styrelse ska

1) bereda de ärenden som ska behandlas vid stämman och verkställa beslut,

2) genomföra de uppgifter som ingår i planen för nyttjande och vård och rapportera hur målen i planen har uppfyllts,

- 3) tillkännage beslut,
- 4) ordna skötseln av uppgifter som anknyter till fiskeövervakning, samt
- 5) anställa och entlediga verksamhetsledaren.

Genom fiskeriområdets stadgar kan uppgifter som enligt 2 mom. åligger styrelsen, fränsett de uppgifter som avses i 5 punkten, överföras på verksamhetsledaren.

28 §

Verksamhetsledarens uppgifter

Verksamhetsledaren sköter fiskeriområdets löpande förvaltning enligt styrelsens anvisningar och riktlinjer. Verksamhetsledaren har rätt att teckna fiskeriområdets namn.

Verksamhetsledaren svarar för att fiskeriområdets bokföring är lagenlig och att medelsförvaltningen är ordnad på ett tillförligt sätt. Verksamhetsledaren ska lämna styrelsen och dess medlemmar den information som behövs för skötseln av styrelsens uppgifter.

Verksamhetsledaren har rätt att närvara vid styrelsens sammanträden och att där yttra sig, även om han eller hon inte är medlem i styrelsen, om inte styrelsen beslutar något annat.

Verksamhetsledaren har rätt att med hjälp av teknisk anslutning avgiftsfritt få information från Lantmäteriverket, om denna information behövs för att organisera fiskeövervakningen eller fördela de medel som influtit i form av ersättning för handredskapsfiske.

29 §

Organmedlemmars och anställdas ansvar

När medlemmar i fiskeriområdets organ och fiskeriområdets anställda sköter en offentlig förvaltningsuppgift ska de iaktta förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på medlemmar i fiskeriområdets organ och fiskeriområdets anställda när de utövar offentlig makt vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter.

I fråga om ersättning för skada som orsakats när en medlem i fiskeriområdets organ eller en anställd vid fiskeriområdet skött en offentlig förvaltningsuppgift gäller det som i skadeståndslagen (412/1974) föreskrivs om offentliga samfunds och tjänstemäns skadeståndsansvar samt om ersättning för skada som inträffat under tjänsteutövning.

30 §

Fiskeriområdets stadgar

I ett fiskeriområdets stadgar ska det anges

1) fiskeriområdets namn och hemorten för dess förvaltning samt i stora drag de vattenområden som fiskeriområdet omfattar,

2) hur företräddarna väljs till fiskeriområdets stämma,

3) när fiskeriområdets stämmor hålls,

4) hur fiskeriområdets stämmor sammankallas och hur ärendena handläggs vid dem,

5) hur styrelsemedlemmarnas verksamhet och handläggningen av styrelsens ärenden är ordnad,

6) hur handlingar undertecknas för fiskeriområdets räkning,

7) fiskeriområdets anställda, deras uppgifter och mandattid samt hur de utses till uppdraget,

8) grunderna för användningen av medel och för räkenskapsföringen,

9) hur meddelanden tillkännages, samt

10) andra omständigheter av betydelse med tanke på fiskeriområdets verksamhet.

Stadgarna bereds av fiskeriområdet och fastställs av närings-, trafik- och miljöcentralen.

31 §

Bokföring och revision

Fiskeriområdets räkenskapsperiod är ett kalenderår. Fiskeriområdet ska årligen överlämna en berättelse om sin verksamhet till närings-, trafik- och miljöcentralen. Berättelsen ska innehålla uppgifter om väsentliga händelser under räkenskapsperioden och efter dess utgång, en uppskattning om den framtida utvecklingen samt en redogörelse för utfallet av målen i planen för nyttjande och vård.

På fiskeriområdets bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut tillämpas bokföringslagen (1336/1997).

Fiskeriområdet är skyldigt att förrätta revision årligen. På revisionen tillämpas revisionslagen (459/2007).

Närmare bestämmelser om den berättelse som avses i 1 mom. och om dess innehåll får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

32 §

Tillsyn över fiskeriområdets verksamhet

Närings-, trafik- och miljöcentralen övervakar verksamheten i fiskeriområdena inom centralens verksamhetsområde. Närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av fiskeriområdet och revisorerna få de uppgifter, handlingar och utredningar som den anser att behövs för tillsynen. Uppgifter som fiskeriområdet gett med avseende på tillsynen får inte röjas för utomstående eller användas för något annat ändamål utan tillstånd av fiskeriområdet. Fiskeriområdet ska underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om namn och kontaktuppgifter för styrelsens ordförande och vice ordförande samt verksamhetsledaren.

Om fiskeriområdet sträcker sig över flera närings-, trafik- och miljöcentralers verksamhetsområden, behandlas ärenden som gäller fiskeriområdet vid den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde största delen av fiskeriområdets vattenareal finns.

33 §

Regionala fiskerisamarbetsgrupper

Närings-, trafik- och miljöcentralen tillsätter inom sitt verksamhetsområde regionala fiskerisamarbetsgrupper som ska biträda vid skötseln av fiskeriärenden inom området, samordningen av uppfattningar och utnyttjandet av forskningsrön. En fiskerisamarbetsgrupp tillsätts för fem år i sänder och består av företrädare för fiskeriområdena, fiskeri- och miljöorganisationerna, forskningen, förvaltningen och landskapsförbunden samt

inom samernas hembygdsområde av företrädare för Sametinget.

Fiskerisamarbetsgruppen styrs av närings-, trafik- och miljöcentralen och har till uppgift att göra framställningar och ta initiativ som gäller ordnande av fisket och vård av fiskbestånden. Samarbetsgruppen bedömer planerna för nyttjande och vård och de nyttjande- och vårdåtgärder som föreslås i dem, och gör framställningar i syfte att samordna åtgärder som föreslagits i planerna för vård och nyttjande inom olika områden samt i de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna. Samarbetsgruppen lägger i fråga om sitt verksamhetsområde fram ett förslag till indelning i fiskeriområden för närings-, trafik- och miljöcentralen.

4 kap.

Planering av nyttjandet och vården av fisk-resurserna

34 §

Landsomfattande planer för förvaltning av fiskresurserna

För säkerställande av ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskresurserna utarbetas vid behov landsomfattande planer för förvaltning av fiskresurserna. Jord- och skogsbruksministeriet svarar för beredningen av planen i samarbete med miljöministeriet. Planen fastställs av jord- och skogsbruksministeriet.

De fastställda landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna ska beaktas när de regionala planerna för vård och nyttjande utarbetas och verkställs samt när fisket inom allmänna vattenområden ordnas. Planerna för nyttjande och vård får inte försvåra genomförandet av de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna.

35 §

Skyldighet att utarbeta en plan för nyttjande och vård

Varje fiskeriområde ska utarbeta och ta i bruk en plan för nyttjande och vård för sitt område. Planen ska trygga en uthållig och mångsidig avkastning och ett hållbart och

mångsidigt nyttjande av områdets fiskresurser samt fiskresursernas biologiska mångfald och främja fritidsfiskets och det kommersiella fiskets verksamhetsbetingelser.

36 §

Utarbetande av planen för nyttjande och vård

Fiskeriområdet utarbetar ett förslag till plan för nyttjande och vård av fiskresurserna inom sitt område. När planen utarbetas ska hänsyn tas till de krav angående nyttjandet och vården av fiskbestånden som ställs på grundval av annan lagstiftning, de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna samt sådana andra planer för nyttjande och vård av fiskresurserna vars genomförande planen kan inverka på.

Planen för nyttjande och vård ska innehålla

- 1) grundläggande uppgifter om vattenområdenas och fiskbeståndens tillstånd,
- 2) en plan över åtgärder för utveckling och främjande av fisket och en målbild beträffande dem samt ett förslag till utvecklande av ett system med gemensamma tillstånd till fritidsfiske,
- 3) en plan över åtgärder för vård av fiskbestånden,
- 4) ett förslag till åtgärder som behövs för att trygga vandringsfiskarnas och hotade fiskbestånds livscykel och annan biologisk mångfald,
- 5) ett förslag till behövliga åtgärder för regional reglering av fisket,
- 6) ett förslag om fördelningen av den andel av de influtna fiskevårdsavgifterna som ska användas för ägarersättningar,
- 7) uppgift om vilka områden som är av betydelse från fiskeriekonomisk synpunkt och vilka områden som lämpar sig väl för kommersiellt fiske och fisketurism,
- 8) uppgift om de fångstredskap som lämpar sig för kommersiellt fiske i fråga om varje område som lämpar sig väl för kommersiellt fiske,
- 9) en plan för hur uppföljningen av uppgifter om fisket samt fiskeövervakningen ska ordnas.

Närmare bestämmelser om det som planen för nyttjande och vård ska innehålla får utfär-

das genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

37 §

Godkännande av planen för nyttjande och vård

Närings-, trafik- och miljöcentralen godkänner planen för nyttjande och vård. Planen ska godkännas om den

- 1) uppfyller de krav som ställs i denna lag,
- 2) är förenlig med de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna och inte försvårar genomförandet av dem,
- 3) är förenlig med andra planer för nyttjande och vård, och
- 4) har behandlats i en regional fiskerisamarbetsgrupp.

Om planen gäller samernas hembygdsområde är, utöver det som föreskrivs i 1 mom., en förutsättning för godkännande att den förhandlingsplikt som avses i 9 § i sametingslagen (974/1995) fullgörs.

Om ett förslag till plan för nyttjande och vård inte uppfyller förutsättningarna för godkännande, kan närings-, trafik- och miljöcentralen sända det tillbaka till fiskeriområdet för ny beredning.

Om ett fiskeriområde inte utarbetar ett förslag inom utsatt tid eller trots att förslaget sänts tillbaka inte utarbetar ett sådant förslag som uppfyller förutsättningarna för godkännande, behöver närings-, trafik- och miljöcentralen inte betala fiskeriområdet de medel som avses i 82 § 1 mom. 2 punkten förrän ett förslag som uppfyller förutsättningarna för godkännande har lämnats till närings-, trafik- och miljöcentralen.

I enlighet med de befogenheter som anges i 53, 54 och 57 §, 67 § 4 mom. och 71 § 3 mom. kan närings-, trafik- och miljöcentralen i ett beslut om godkännande av planen genomföra fiskeriområdets förslag till behövliga åtgärder för regional reglering av fisket genom att begränsa fisket inom området.

38 §

Giltigheten hos planen för nyttjande och vård samt ändring av planen

En plan för nyttjande och vård gäller i

högst tio år från godkännandet. Om ingen ny plan har godkänts före den tidpunkt då den gamla planen upphör att gälla, ska den gamla planen gälla tills en ny plan har trätt i kraft.

Om fiskbeståndens tillstånd i fiskeriområdet under planens giltighetstid har förändrats så väsentligt att genomförandet av planen inte längre skulle uppfylla de mål som uppställts för den, ska fiskeriområdet vidta åtgärder för att ändra planen. Initiativet till att ändra planen kan tas av den närings-, trafik- och miljöcentral som godkänt planen eller av fiskeriområdet.

Förslaget till ändring av planen ska läggas fram för närings-, trafik- och miljöcentralen för godkännande. Centralen godkänner ändringarna som ett inslag i planen med iakttagande av det förfarande som anges i 37 §.

Ett förslag till en ny plan ska läggas fram för närings-, trafik- och miljöcentralen för godkännande senast sex månader innan den gällande planens giltighetstid går ut.

39 §

Övervakning av verkställigheten av planen för nyttjande och vård

Närings-, trafik- och miljöcentralen övervakar att fiskeriområdets plan för nyttjande och vård verkställs. Om ett fiskeriområde försummar att verkställa planen så att något fiskbestånd eller någon fiskarts livskraft äventyras på området, behöver närings-, trafik- och miljöcentralen inte betala fiskeriområdet de medel som avses i 82 § förrän verkställigheten har inletts.

40 §

Verkställighet och uppföljning av planen för nyttjande och vård

Nyttjandet och vården av fiskeriområdets fiskresurser ska ordnas i enlighet med den godkända planen för nyttjande och vård. Fiskeriområdet och innehavarna av fiskerätt svarar för planens genomförande till den del genomförandet gäller dem. Myndigheterna ska i sin verksamhet beakta de allmänna riktlinjer för nyttjande och vård av fiskresurserna som anges i fiskeriområdets plan för nyttjande och vård.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska inom sex månader från det att planen godkändes underrätta den myndighet som ansvarar för kommunens planläggning om planen. Dessutom ska jord- och skogsbruksministeriet underrättas om sådana i planen inkluderade förslag till regleringsåtgärder som förutsätter ändring av lagstiftningen eller som inverkar på utarbetandet och utvecklandet av de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskeresurserna.

Fiskeriområdet, närings-, trafik- och miljöcentralen samt en regional fiskerisamarbetsgrupp ger akt på effekterna av att planen verkställs och på måluppfyllelsen. Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att på begäran få uppgifter av fiskeriområdet om hur planen har utfallit.

5 kap.

Ordnande av fångsten

41 §

Ordnande av fisket

Fisket ska ordnas i enlighet med planen för nyttjande och vård.

Innehavaren av fiskerätt svarar för att fisket ordnas.

Om det inom ett samfällt vattenområde förekommer fiskeförmåner enligt särskilda grunder, ska ägarna av de fastigheter som har andel i förmånerna och delägarna i vattenområdet gemensamt sörja för ordnandet av fisket.

42 §

Fördelning av delägarlags fiskerätt

Rätten att nyttja ett delägarlags vattenområde bestäms på grundval av redskapsenheter. När redskapsenheterna fördelas ska man beakta delägarna i det samfälliga vattenområdet och övriga som har rätt att fiska inom vattenområdet.

Om inte delägarlaget beslutar något annat om nyttjande av fiskevattnet, fördelar sig redskapsenheterna mellan delägarna i det sam-

fällda fiskevattnet i förhållande till delägarnas andelar i vattenområdet. Delägarlaget kan bestämma närmare om nyttjandet av den fiskerätt som tillkommer delägarna.

43 §

Samordning av fiskerätter inom särskilda fiskeförmånsområden

Om inte något annat har bestämts när en fiskeförmån enligt särskilda grunder inrättats, ska fiskerätten när det gäller ett särskilt fiskeförmånsområde i ett samfällt vattenområde fördelas mellan delägarfastigheterna i det samfällda området och de fastigheter som har andel i fiskeförmånen så att det maximala antal redskapsenheter för en fastighet som har andel i fiskeförmånen är lika stort som antalet redskapsenheter för en sådan delägarfastighet i det samfällda vattenområdet som på basis av det vid hemmanens skattläggning fastställda skattetalet till sin storlek motsvarar den fastighet till vilken fiskeförmånen enligt särskilda grunder hör. Det som föreskrivs ovan tillämpas också på vattenområden som inte hör till ett delägarlag.

Om inte något annat har bestämts när en fiskeförmån enligt särskild grunder inrättats, ska fiskerätten när det gäller ett särskilt fiskeförmånsområde i ett staten tillhörigt vattenområde fördelas så att hälften av den maximala mängden hållbart fiske inom fiskeförmånsområdet tillhör staten och andra halvan tillhör de fastigheter som har andel i fiskeförmånen, fränsett Enare träsk där två tredjedelar av den maximala mängden hållbart fiske tillhör staten och en tredjedel tillhör de fastigheter som har andel i fiskeförmånen.

Om ett särskilt fiskeförmånsområde inom ett vattenområde som tillhör staten är föremål för flera olika fiskeförmåner enligt särskilda grunder, fördelas den fiskerätt som tillhör de fastigheter som har andel i fiskeförmåner enligt särskilda grunder mellan dessa fastigheter i förhållande till det vid hemmanens skattläggning fastställda skattetalet, och mellan fastigheterna i respektive hemman i överensstämmelse med respektive fastighets andel i den gemensamma förmånen.

44 §

Samordning av fiskerätter på särskilda fiskeplatser

En fiskerätt på en särskild fiskeplats i enlighet med en fiskeförmån enligt särskilda grunder hör enbart till de fastigheter som har andel i fiskeförmånen, om inte något annat har bestämts när fiskeförmånen inrättades. Vattenområdets ägare får bedriva annat fiske på den särskilda fiskeplatsen, om det inte medför betydande störning för nyttjandet av fiskeförmånen. När fiskeförmånen hör till flera fastigheter fördelas fiskerätten mellan dem i proportion till deras andelar.

För fastigheter med andel i fiskerätt som avser en särskild fiskeplats bestäms det sammanlagda antalet redskapsenheter så att fiskeplatsens fångstmängd jämförs med hela fångstmängden inom det vattenområde i vilket fiskeförmånen ingår.

45 §

Ordnande av fisket på statens vattenområden

På vattenområden som tillhör staten sköter Forststyrelsen de uppgifter som avses i 41 §. I Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner ska Forststyrelsen årligen av en delegation enligt 20 § i lagen om Forststyrelsen (1378/2004) begära utlåtande om ordnande av fisket och om principerna för beviljande av fisketillstånd.

Närmare bestämmelser om ordnande av fisket på vattenområden som tillhör staten får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 kap.

Styrning och begränsning av fisket

46 §

Förbjudna fiskemetoder, fångstmetoder och fiskeredskap

Följande fiskemetoder, fångstmetoder och fiskeredskap är förbjudna vid fiske:

1) genom sprängning eller på annat sätt åstadkommet tryck,

- 2) skjutvapen,
- 3) bedövande eller giftiga ämnen eller ämnen som på annat sätt förorenar vattnet,
- 4) elektrisk ström,
- 5) krokfiske där avsikten är att få kroken att fastna i fiskens yttre sida,
- 6) ljuster, harpun eller en med dem jämförlig egg eller krok eller ett med dem jämförligt spetsförsatt redskap samt håv med användning av eld eller ljus i en älv som är ett vattendrag för vandringsfisk, i fors- eller strömområden samt från och med den 15 april till och med den 31 maj även i andra vatten,
- 7) mete, pilkfiske och fiske med utter i fors- och strömområden i vattendrag för vandringsfisk,
- 8) nät som driver med strömmen eller är fästa vid en båt,
- 9) andra redskap, anordningar och fiskemetoder som onödigt skadar eller dödar fisk eller äventyrar fiskbeståndet eller är skadliga för naturens mångfald.

Förbjudna fiskeredskap får inte förvaras i ett färdmedel som används vid fiske eller hållas så att de är lätt åtkomliga för fångst. Att transportera ett skjutvapen som används för jakt är dock tillåtet.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om förbjudna fiskemetoder, fångstmetoder och fiskeredskap, om förbjudna fångstredskaps konstruktion samt om mätning av knutavståndet i fångstredskap av garn och mätning av andra egenskaper hos fångstredskap.

47 §

Dispens som ges av närings-, trafik- och miljöcentralen

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan för utplantering som utgör överflyttning, fiskodling, forskning, bevarande av fisketraditioner, fullgörande eller nyttjande av fiskeriekonomiska skyldigheter eller något annat ändamål med anknytning till nyttjande och vård av fiskresurserna, av grundad anledning ge dispens för att

- 1) använda en förbjuden fiske- eller fångstmetod eller ett förbjudet fiskeredskap eller för att förvara ett förbjudet fiskeredskap,

- 2) fiska vid en förbjuden tidpunkt,
 - 3) behålla fångst som överstiger den tillåtna mängden,
 - 4) använda fler fångstredskap än det tillåtna antalet,
 - 5) fånga och behålla fisk som enligt vad det bestämts ska släppas fri,
 - 6) fiska i ett område där det råder förbud mot fiske,
 - 7) bedriva fiske av en fredad fiskart eller ett fredat fiskbestånd,
 - 8) frångå förbudet enligt 91 § 2 mom. i fråga om fångst vid fisketävlingar.
- Dispens får inte beviljas om det skulle äventyra syftet med en begränsning som anges i denna lag eller meddelats med stöd av den eller äventyra uppnåendet av målen för en plan för nyttjande och vård.

48 §

Utsättning och utmärkning av fångstredskap

Fiskeredskap får inte sättas ut i vattnet så att ingångsöppningen är öppen ovanför vattenytan. Inte heller får fiskeredskap förvaras på ett sätt som medför fara för vilt eller andra djur.

Fasta och stående fångstredskap som har satts ut för fångst ska märkas ut så att de lätt kan observeras av dem som färdas på vattnet. Utrustning som används för att märka ut fångstredskap får inte placeras eller lämnas i vattnet utan fångstredskap, utom vid fiske från isen.

Fångstredskap som avses i 2 mom. ska dessutom vara försedda med namnet på och kontaktuppgifterna för den som satt ut redskapet samt med ett märke som anger fiskerätten. Dessa ska kunna observeras utan att fångstredskapet lyfts upp ur vattnet. Ett märke som anger fiskerätten behöver dock inte fästas vid fångstredskapen inom sådana områden där ägaren av fiskerätten inte har tagit i bruk systemet med märken som anger fiskerätten.

Närmare bestämmelser om utsättning och utmärkning av fångstredskap utfärdas genom förordning av statsrådet.

49 §

Fångstredskap för kommersiellt fiske

Endast kommersiella fiskare och de som handlar för deras räkning har, då de bedriver kommersiellt fiske, rätt att använda fångstredskap som är avsedda för kommersiellt fiske. Sådana fångstredskap är trål samt, i andra vattendrag än de som är belägna norr om breddgraden 67°00'N, nät med en sammanlagd längd som överskrider 240 meter per fångst- eller båtlag. I allmänt vattenområde i havet och i Finlands ekonomiska zon är fångstredskap som är avsedda för kommersiellt fiske dessutom

- 1) storryssja, och
- 2) krokfångstredskap med sammanlagt mer än 100 krokar per fångst- eller båtlag.

Kommersiella fiskare och de som handlar för deras räkning ska, då en myndighet eller en fiskeövervakare som avses i 99 § begär det, bevisa sin rätt att använda sådana fångstredskap som avses i 1 mom.

Närmare bestämmelser om konstruktionen och de tekniska egenskaperna hos fångstredskap som är avsedda för kommersiellt fiske får utfärdas genom förordning av statsrådet.

50 §

Undvikande av störning

Vid fiske får inte onödig olägenhet eller störning orsakas för miljön, för andra som färdas på vattnet, för annat tillåtet fiske eller för ägare eller innehavare av stränder. Fiske som avses i 7 § får inte bedrivas närmare än femtio meter från trål och storryssja som avses i 49 §.

Tillåtet fiske får inte avsiktligt hindras eller försvåras.

51 §

Fångst och förvaring av kräftor

För att förebygga spridning av kräftpest ska redskap som används för att fånga kräftor torkas, desinficeras eller frysas innan de flyttas till en annan del av sjön eller vattendraget

eller till en annan sjö eller ett annat vattendrag.

Kräftor får förvaras i sumpar eller motsvarande anordningar bara i den del av en sjö eller ett vattendrag där de har fångats.

52 §

Bemyndigande att utfärda förordning om begränsning av fisket

Statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet ska för bevarande av naturens mångfald för sin del sörja för ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskresurserna.

I fråga om ett vattenområde där det förekommer en fiskart eller ett fiskbestånd vars livskraft eller avkastning är försvagad eller riskerar att försvagas, eller ett vattenområde som är viktigt för en fiskarts eller ett fiskbestånds förökning, får det genom förordning av statsrådet utfärdas

1) förbud eller begränsning som gäller fiske med ett visst fångstredskap eller en viss fiskemetod,

2) förbud eller begränsning som gäller fiske under en viss tidpunkt,

3) begränsning av antalet fångstredskap som får användas,

4) förbud mot behållande av fångst som överstiger en viss mängd,

5) förbud mot behållande av fångade fiskar av ett visst kön eller en viss storleksklass eller fångade fiskar som inte har märkts på det sätt som föreskrivs med stöd av 75 §, samt

6) närmare bestämmelser om fångstredskapens konstruktion.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får bestämmelser av teknisk natur utfärdas om fångstredskapens konstruktion och användningssätt samt detaljerade bestämmelser om tiden för deras användning, antalet fångstredskap och fångstmängderna samt skyldigheten att släppa tillbaka fiskar, om detta behövs av orsaker som avses i 2 mom.

När förordningar enligt 2 och 3 mom. utfärdas får de skyldigheter som följer av dem fastställas olika för olika grupper av kommersiella fiskare.

53 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens befogenhet att begränsa fisket

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan, om det på ett vattenområde förekommer en fiskart eller ett fiskbestånd vars livskraft eller avkastning är försvagad eller riskerar att försvagas eller om vattenområdet är viktigt för en fiskarts eller ett fiskbestånds förökning, besluta om

- 1) förbud eller begränsning som gäller fiske med ett visst fångstredskap eller en viss fiskemetod,
- 2) förbud eller begränsning som gäller fiske under en viss tidpunkt,
- 3) begränsning av antalet fångstredskap som får användas,
- 4) förbud mot behållande av fångst som överstiger en viss mängd, samt
- 5) förbud mot behållande av fångade fiskar av ett visst kön eller en viss storleksklass eller behållande av fångade fiskar som inte har märkts på det sätt som föreskrivs med stöd av 75 §.

Dessutom kan närings-, trafik- och miljöcentralen besluta om en begränsning eller ett förbud enligt 1 mom. 1 och 2 punkten, om det är nödvändigt för att hindra en fara för sjötrafiken.

Begränsningar eller förbud enligt 1 och 2 mom. kan bestämmas att gälla för högst tio år i sänder. De kan vara olika för olika grupper av kommersiella fiskare.

Begränsningarna eller förbuden får inte inskränka nyttjandet av fiskerätten mer än vad som är nödvändigt för att målet för begränsningen eller förbudet ska uppnås.

54 §

Begränsning av allmänna fiskerättigheter

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan inom ett visst vattenområde begränsa eller förbjuda mete, pilkfiske och handredskapsfiske, om det behövs

- 1) för att trygga målen för planer för nyttjande och vård eller säkerställa resultaten av en osedvanligt effektiv vård av fiskbeståndet,

- 2) för bedrivande av fiskeriforskning,
- 3) för att säkerställa fiskbeståndet,
- 4) för att säkerställa det ekonomiska utnyttjandet av sådan utplantering av fisk eller krafter som skett i kommersiellt syfte eller i något annat särskilt syfte, eller
- 5) för att hindra upprepad eller fortgående störning inom lekområden för fisk.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan besluta om en begränsning eller ett förbud enligt 1 mom. för högst tio år i sänder, antingen på eget initiativ eller på begäran av en innehavare av fiskerätt, en kommersiell fiskare, ett fiskeriområde eller den vars intresse ärendet gäller. Begränsningen eller förbudet ska sökas skriftligen, och till ansökan ska det fogas utredning om grunderna för ansökan och om gränserna för det föreslagna begränsnings- eller förbudsområdet inklusive kartbilaga. Begränsnings- eller förbudsområdet kan sammanlagt utgöra högst 25 procent av fiskeriområdets vattenareal. Möjligheten att nyttja de allmänna fiskerättigheterna får genom begränsningarna eller förbuden inte försvagas mer än vad som är nödvändigt för att målet för begränsningen eller förbudet ska uppnås.

55 §

Fredning av fiskar

Om någon fiskarts eller något fiskbestånds förökning äventyras eller om skyddet av försvagade bestånd av den förutsätter det, kan fiskarten eller fiskbeståndet fredas i hela landet eller inom ett visst område genom förordning av statsrådet.

Fångst och försäljning av fredad fisk samt användning av sådana fångstredskap som är särskilt lämpade för fångst av den är förbjuden under fredningstiden. Bestämmelser om fångstredskap som är förbjudna under fredningstid får utfärdas genom förordning av statsrådet.

56 §

Fångstmått för fisk

Ett minsta och största fångstmått kan fastställas för fiskarter eller fiskbestånd, om det behövs för att säkerställa en uthållig avkast-

ning för fiskresurserna, försvagade bestånd eller en fiskarts naturliga livscykel.

Det är förbjudet att fänga fisk som är mindre än det minsta fångstmåttet och fisk som är större än det största fångstmåttet.

Bestämmelser om minsta och största fångstmått utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens rätt att bestämma om fångstmått

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan för att beakta en extraordinär regional situation på ansökan av fiskerättsinnehavare eller fiskeriområdet eller på eget initiativ bestämma om sådana fångstmått i ett område som avviker från de med stöd av 56 § föreskrivna fångstmåtten för en art eller ett bestånd, om fiskartens eller fiskbeståndets tillstånd inom området skiljer sig väsentligt från det som legat till grund för de föreskrivna fångstmåtten för arten eller beståndet.

Närmare bestämmelser om närings-, trafik- och miljöcentralens rätt att bestämma om fångstmått utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 §

Tillbakasläppande av fiskar

Fisk som inte uppfyller fångstmåtten ska omedelbart släppas tillbaka i vattnet, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

Fisk ska alltid släppas tillbaka i vattnet om den fångats

- 1) under frednings- eller förbudstid,
- 2) med ett förbjudet fiske- eller fångstredskap, eller
- 3) med en förbjuden fiske- eller fångstmetod.

59 §

Skydd av hotade djurarter

Genom förordning av statsrådet får användningen av ett fångstredskap eller en fiskemetod av ett visst slag förbjudas för högst

fem år åt gången inom ett visst vattenområde och detaljerade bestämmelser utfärdas om den tid då fångstredskapen får användas, om detta behövs för att en djurart som med stöd av naturvårdslagen (1096/1996) har förklarats vara hotad ska förbli livskraftig och för att en gynnsam bevarandestatus för arten ska nås.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får för högst fem år i sänder och för ett visst vattenområde utfärdas detaljerade bestämmelser av teknisk natur om fångstredskapens konstruktion och användningssätt, om det behövs för att en hotad djurart som avses i 1 mom. ska förbli livskraftig och för att en gynnsam bevarandestatus för arten ska nås.

Det som i 1 och 2 mom. föreskrivs om djurarter gäller också underarter, raser, stammar och former.

60 §

Avtal om skydd för saimenvikaren

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax och ägaren till ett vattenområde eller innehavaren av en särskild rättighet får ingå avtal om att begränsa och förbjuda fiske i ett visst vattenområde för att saimenvikarstammen ska förbli livskraftig och för att en gynnsam bevarandestatus ska nås för saimenvikaren. Avtalet kan ingås för högst fem år åt gången.

61 §

Ersättningar för olägenhet som skyddet av hotade arter föranleder

Om ett förbud som föreskrivits med stöd av 59 § 1 mom. förorsakar ägaren till ett vattenområde eller innehavaren av en särskild rättighet betydande olägenhet, har ägaren eller innehavaren rätt att få full ersättning för detta av staten. Närings-, trafik- och miljöcentralen företräder staten i ersättningsärendet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen och den som anser sig vara berättigad till ersättning ska försöka komma överens om ersättningens belopp. Om en överenskommelse om

ersättningen inte nås, kan en ansökan om förrättning för att bestämma ersättningen lämnas till Lantmäteriverket inom ett år från det att det förbud som ligger till grund för ansökan har trätt i kraft. På bestämmandet av ersättningen tillämpas lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977). På ersättningen ska ränta enligt 95 § 1 mom. i den lagen betalas från den dag då den ersättningsberättigade ansökte om förordnande av ersättningsförrättning hos Lantmäteriverket.

Rätt till ersättning enligt denna paragraf föreligger dock inte för en sådan olägenhet för vilken den som orsakats olägenheten är berättigad till ersättning med stöd av någon annan lag eller en överenskommelse.

62 §

Anmälan om bifångst

Innehavaren av ett fångstredskap ska utan dröjsmål underrätta Naturresursinstitutet om en säl eller tumlare fastnat i fångstredskapet.

7 kap.

Vandringsfiskar och tryggnad av fiskens gång

63 §

Allmänt tryggnad av fiskens gång

Fiske får inte bedrivas så att fiskar hindras från att nå sina lek- eller födosöksområden eller någon annan plats där fisket är begränsat i syfte att säkerställa fiskbeståndet, eller så att värden av fiskbeståndet försvåras i onödan.

64 §

Fastställande av vattendrag för vandringsfisk samt av fors- och strömområden

Med vattendrag för vandringsfisk avses ett sådant vattenområde som vandringsfisken använder som en viktig vandringsväg eller som ett viktigt förökningsområde.

Genom förordning av statsrådet får det beskrivas att även ett annat vattenområde än ett sådant som avses i 1 mom. ska vara ett

vattendrag för vandringsfisk, om det behövs för att skapa förutsättningar för en naturlig livscykel för vandringsfisk.

Gränserna för fors- och strömområden inom vattendrag för vandringsfisk får fastställas genom beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen.

65 §

Begränsning av fisket i syfte att trygga vandringsfiskarnas gång

I fråga om ett vattendrag för vandringsfisk får det genom förordning av statsrådet utfärdas begränsningar som gäller den maximala mängden fångst som får behållas och maximumantalet använda fångstredskap, eller som gäller fiske i ett sådant område, med ett sådant fångstredskap eller en sådan fiskemetod eller vid en sådan tidpunkt att vandringsfiskarnas gång eller naturliga livscykel störs i väsentlig omfattning.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får bestämmelser av teknisk natur utfärdas om fångstredskapens konstruktion och användningssätt samt detaljerade bestämmelser om tiden för deras användning och om antalet fångstredskap och fångstmängderna, om detta behövs för att hindra att vandringsfiskens gång eller naturliga livscykel störs i vattendrag för vandringsfisk.

När förordningar enligt 1 och 2 mom. utfärdas kan de skyldigheter som följer av dem fastställas olika för olika grupper av kommersiella fiskare.

66 §

Förbud att fiska vid älvmyrningar

I en älv som hör till ett vattendrag för vandringsfisk samt i havet närmare än fem kilometer från en sådan älvs mynning är fiske med trål och not förbjudet.

I havet närmare än en kilometer från en i 1 mom. avsedd älvs mynning är fiske med nät förbjudet från den 15 augusti till den 31 oktober.

På ett havsområde som avses i 1 mom. får inte utan rätt som förvärvats tidigare storryssjor sättas ut för fångst närmare än tre kilometer från älvmyrningen.

67 §

Fiskled

I en älv som avses i 1 kap. 3 § 1 mom. 4 punkten i vattenlagen och i ett sund eller en trängre led som avses i 1 kap. 6 § 1 mom. i den lagen finns en fiskled, som ska hållas fri från fångstredskap för att trygga fiskens gång.

Fiskleden omfattar en tredjedel av älvens, sundets eller den trängre ledens bredd enligt medelvattenståndet, på det djupaste stället.

Där en älv förenas med havet eller en insjö, omfattar fiskleden en tredjedel av vattenområdets bredd enligt medelvattenståndet, på det djupaste stället, och sträcker sig så långt ut i öppna sjön att fiskens gång är tryggad.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan dock på ansökan av fiskerättsinnehavare eller fiskeriområdet eller på eget initiativ bestämma att fiskledens bredd eller sträckning under en viss tid av högst tio år ska vara en annan, om detta är nödvändigt för att trygga fiskens gång.

68 §

Hållande av fiskleder fria från fångstredskap

Det är förbjudet att i en fiskled hålla fasta och stående fångstredskap, med undantag för kräftburar.

Vid fiske med trål och not i en fiskled ska mer än halva ledens bredd hållas öppen.

69 §

Utredande av gränserna för fiskleden och älvmynningsområden

Gränserna för en fiskled och sådana älvmynningsområden som avses i 66 § kan utredas och märkas ut på en karta vid en lantmäteriförrättning som verkställs på ansökan av närings-, trafik- och miljöcentralen, en innehavare av fiskerätt eller ett fiskeriområde. Förrättningen verkställs av en förrättningsingenjör utan gode män, och på förrättningen ska i övrigt tillämpas det som i fastighetsbild-

ningslagen föreskrivs om rågång. Sökanden svarar för förrättningskostnaderna.

70 §

Fiske i bäck

Det är förbjudet att i en bäck som avses i 1 kap. 3 § 1 mom. 5 punkten i vattenlagen hålla fasta och stående fångstredskap, med undantag för katsor samt kräftburar och mjärdar för nejonöga.

71 §

Fiske i fiskväg

I en fiskväg som anlagts för tryggande av fiskens gång samt på en sträcka av tvåhundra meter ovanför och nedanför denna eller någon annan motsvarande anordning är allt fiske förbjudet.

Fiske får inte bedrivas i en kanal som leder vatten till ett kraftverk eller något annat verk, inte heller på en sträcka av etthundra meter nedanför en i 4 § 1 punkten i dammsäkerhetslagen (494/2009) avsedd damm som sträcker sig över hela vattendraget.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan, om trygghandlet av vandringsfiskbeståndet kräver det, för en viss tid av högst fem år förbjuda fiske nedanför en damm på en sträcka av högst femhundra meter samt även i vattenmagasinet ovanför dammen och i en konstgjord sjö eller någon annan konstgjord bassäng.

72 §

Undantag från förbud att fiska vid älvmyning, i fiskled och i fiskväg

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan bevilja ett tillfälligt tillstånd till fiske som är förbjudet enligt 66, 68 eller 71 §, om en sådan åtgärd är nödvändig för tryggande av det allmänna fiskeriintresset eller av någon annan särskild orsak och inte äventyrar fiskens gång i vattendraget eller genomförandet av planen för nyttjande och vård.

8 kap.

Utplantering av fisk och annan vård av fiskevatten

73 §

Förbjudna utplanteringar

Sådana utplanteringar av fisk och kräfta som uppenbart försvagar naturens mångfald genom att äventyra bevarandet av en i naturen förekommande fisk- eller kräftart eller någon annan art eller något bestånd av dem är förbjudna.

Närmare bestämmelser om grunderna för utplanteringar som är förbjudna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

74 §

Utplantering av fisk och kräfta

Utplantering av fisk är tillåten endast om utplantering av arten eller beståndet i vattendraget i fråga ingår i fiskeriområdets plan för nyttjande och vård.

Tillstånd av närings-, trafik- och miljöcentralen behövs för utplantering för etablering av en ny art eller ett nytt bestånd samt för sådan utplantering som inte anges i fiskeriområdets plan för nyttjande och vård. Tillstånd kan beviljas, om utplanteringen inte försvårar uppnåendet av målen för fiskeriområdets plan för nyttjande och vård och inte heller äventyrar bevarandet av ett livskraftigt fisk- eller kräftbestånd eller den biologiska mångfalden i det vattendrag där utplanteringen sker.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan förbjuda utplanteringar av fisk som härrör från ett sådant vattendrag eller en sådan vattenbruksanläggning som förknippas med risk för att fisk- eller kräftsjukdomar sprids till naturliga vatten.

Utplanteraren ska inom tre månader anmäla utplanteringen till det utplanteringsregister som avses i 94 § 1 mom. 4 punkten. Bestämmelser om de uppgifter om utplanteringen som ska införas i registret utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller dock

inte utplanteringar som görs med stöd av 3 kap. 14 § i vattenlagen.

75 §

Märkning av fisk som planteras ut

Om det krävs för att säkerställa ett hållbart nyttjande av fiskbestånden, får det genom förordning av statsrådet föreskrivas att en förutsättning för utplantering av vissa fiskarter eller fiskbestånd eller vissa ålders- eller storleksgrupper av dem är att fiskarna eller en del av fiskarna före utplanteringen har märkts med ett märke som utgör ett yttre kännetecken eller kan observeras på något annat sätt.

76 §

Dispens från utplanteringsförbud

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan för forsknings-, utbildnings- och fiskodlingsändamål, för att hindra att förutsättningarna för kommersiellt fiske försvagas väsentligt eller av andra särskilda skäl bevilja dispens från förbuden i 73 och 74 § och från förbud som föreskrivits med stöd av de paragraferna.

77 §

Införsel av fisk och kräfta

Närings-, trafik- och miljöcentralen är den behöriga myndighet som avses i rådets förordning (EG) nr 708/2007 om användning av främmande och lokalt frånvarande arter i vattenbruk.

Införsel av andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftbestånd eller könsceller av dem för utsläppande i naturliga vatten eller för vattenbruksändamål är förbjuden utan tillstånd av närings-, trafik- och miljöcentralen. Närings-, trafik- och miljöcentralen handlägger ansökningarna om införseltillstånd enligt förfarandet i den rådsförordning som nämns i 1 mom.

Närmare bestämmelser om förutsättningar för beviljande av tillstånd som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

78 §

Skydd av fiskbestånd i vissa vattendrag i övre Lappland

För att skydda fiskbestånden i vattendragsområden i Tana älv, Näätämöjoki, Paatsjoki, Tuulomajoki och Uutuanjoki får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som gäller

1) flyttning av levande fiskar, rom samt färdmedel, redskap, fångstredskap och betesfisk som används vid fiske till dessa områden,

2) användning av betesfisk vid fiske som bedrivs inom områdena,

3) rensning i områdenas naturliga vatten av fisk som hämtats utanför områdena, samt

4) utsläppning av fiskavfall i områdenas naturliga vatten.

9 kap.

Främjande och finansiering av fiskerihushållningen

79 §

Fiskevårdsavgift och justering av den

Den som bedriver annat fiske än mete eller pilkfiske och som är 18—64 år ska betala fiskevårdsavgift till staten. Fiskevårdsavgiften är 39 euro för ett kalenderår, 12 euro för sju dygn och 5 euro för ett dygn.

Bevis över att fiskevårdsavgift har betalats ska medföras vid fiske och på begäran visas upp för en sådan myndighet eller fiskeövervakare som avses i 99 §.

Fiskevårdsavgiftens storlek justeras femårsvis genom förordning av statsrådet enligt förändringen i penningvärdet. Avgiftsbeloppet avrundas till närmaste hela euro.

80 §

Insamling av avgifter

För insamlingen av fiskevårdsavgifterna svarar Forststyrelsen. Forststyrelsen kan avtala med en privat serviceproducent om mottagande av fiskevårdsavgifter. Forststyrelsen

ska med serviceproducenten avtala om uppdragets innehåll, redovisningen av avgiftsmedlen och annat som behövs för skötseln av uppdraget, samt om en skälig serviceavgift för uppdragets fullgörande som den som betalar fiskevårdsavgiften ska stå för. Forststyrelsen ska överföra de avgiftsmedel som den samlat in och som samlats in för dess räkning till jord- och skogsbruksministeriets konto vid en tidpunkt som anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

En serviceproducent ska vara tillförlitlig och sakkunnig. Serviceproducenten ska ha sådan teknisk, ekonomisk och operativ beredskap som krävs för skötseln av uppdraget. Serviceproducenten ska ha tillräckligt många verksamhetsställen med tillräcklig geografisk täckning.

Forststyrelsen utövar tillsyn över serviceproducentens verksamhet. En serviceproducent ska utan dröjsmål underrätta Forststyrelsen om sådana förändringar i sin verksamhet som i väsentligt avseende kan påverka möjligheterna att sköta uppdraget på behörigt sätt.

81 §

Bevis över betald fiskevårdsavgift

Ett kvitto över betald fiskevårdsavgift utgör ett sådant bevis som avses i 79 § 2 mom.

Forststyrelsen är inte utan särskild orsak skyldig att utfärda ett nytt bevis över betald fiskevårdsavgift i stället för ett förkommet bevis eller att återbetala en felaktigt betald fiskevårdsavgift.

Närmare bestämmelser om insamling av avgifter, om kvittot och dess innehåll samt om övriga godkända bevis för att fiskevårdsavgift betalats utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs om de betalningsställen där avgiften kan betalas utan särskild serviceavgift.

82 §

Användningen av avgiftsmedlen

De i form av fiskevårdsavgifter influerna används till

1) kostnader för planering, genomförande, styrning och utveckling av ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskevattnen samt kostnader för fiskeövervakning,

2) kostnader för fiskeriområdenas verksamhet,

3) kostnader för att organisera fiskeriråd-givningstjänster,

4) sådana ersättningar till ägare av vattenområden som grundas på nyttjande av allmänna fiskerättigheter i fiskevattnen och på fiskeguideverksamhet, samt

5) betalning av utgifter som uppbörden av fiskevårdsavgift föranleder staten och Forststyrelsen.

Jord- och skogsbruksministeriet får använda avgiftsmedel till betalning av utgifter för de register som avses i 94 § 1 mom. 2—8 punkten.

83 §

Fördelning av avgiftsmedel

Jord- och skogsbruksministeriet och, inom de gränser som ministeriet bestämmer, närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar medel för kostnader som avses i 82 § 1 mom. 1 och 3 punkten. Närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar medel för de kostnader och ersättningar som avses i 82 § 1 mom. 2 och 4 punkten.

Fördelningen av ersättningar enligt 82 § 1 mom. 4 punkten mellan ägarna av vattenområden grundar sig på den belastning handredskapsfisket innebär för vattenområdet. Belastningen fastställs i planen för nyttjande och vård. Ett fiskeriområde som inte har en gällande plan för nyttjande och vård kan göra en separat framställning hos närings-, trafik- och miljöcentralen om den belastning som handredskapsfisket innebär och som ligger till grund för fördelningen. Fiskeriområdena svarar för det tekniska genomförandet av fördelningen. Om det belopp som vid fördelningen skulle tillfalla ägaren av ett vattenområde är högst 50 euro, delas medlen inte ut till ägaren utan kvarstår hos fiskeriområdet i fråga för att användas till vård av fiskbestånden. Ersättningarna betraktas inte som statsunderstöd som avses i statsunderstödslagen (688/2001).

Jord- och skogsbruksministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralen kan för mottagarna av medel uppställa resultatmål eller villkor för användningen av medel som beviljas för kostnader och utgifter som avses i 82 § 1 mom. 1—3 och 5 punkten.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för beviljande av medel för kostnader och ersättningar som avses i 82 § 1 mom. 1—4 punkten och om användningen av medel för utgifter som avses i 82 § 1 mom. 5 punkten.

84 §

Skyldighet för ägare av vattenområden att lämna uppgifter

För betalningen av ersättningar som avses i 82 § 1 mom. 4 punkten ska ägaren av ett vattenområde till fiskeriområdet anmäla följande uppgifter och förändringar i dem:

1) i fråga om ett delägarlag dess officiella namn eller i fråga om ett skiftat vattenområde ägarens namn,

2) adress,

3) fastighetsbeteckning, och

4) kontonummer.

85 §

Preskription av ersättningar som betalas av medel från fiskevårdsavgifter

Ersättning enligt 82 § 1 mom. 4 punkten och räntan på den preskriberas tre år från ingången av året efter det år då fiskeriområdets beslut om ersättning fattades. En preskriberad ersättningsfordran tillfaller fiskeriområdet för att användas till kostnader som avses i 82 § 1 mom. 1 punkten.

86 §

Reservering av anslag i budgeten

I statsbudgeten ska årligen för de kostnader, ersättningar och utgifter som avses i 82 § tas upp ett anslag som motsvarar det belopp som influtit i fiskevårdsavgifter enligt statens senast fastställda bokslut.

10 kap.

Kommersiellt fiske

87 §

Registrering

En fysisk eller juridisk person som har sin bosättningsort eller hemort i en stat inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, som fiskar på finskt territorium, i Finlands ekonomiska zon eller i sådana vatten där det enligt Europeiska unionens lagstiftning om den gemensamma fiskeripolitiken är tillåtet att fiska kan registrera sig som kommersiell fiskare.

Närmare bestämmelser om fiskeriförvaltningens register finns i 11 kap. Närmare bestämmelser om förfarandet vid registreringen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

88 §

Grupper av kommersiella fiskare

De kommersiella fiskarna delas in i grupp I och grupp II.

Till grupp I hör

1) fysiska personer eller sammanslutningar vars genomsnittliga omsättning av försäljningen av fisk som fiskaren själv fångat eller av bearbetade fiskeriprodukter av sådan fisk under de tre senaste räkenskapsperioderna överstiger det belopp som anges i 3 § 1 mom. i mervärdesskattelagen (1501/1993), samt

2) fysiska personer eller sammanslutningar som under registreringsåret eller under det år som föregår detta har börjat eller börjar bedriva kommersiellt fiske och som lägger fram en av närings-, trafik- och miljöcentralen godkänd plan för det sätt på vilket omsättningen av försäljningen av fisk eller av bearbetade fiskeriprodukter senast den tredje räkenskapsperioden efter registreringen kommer att överstiga det belopp som anges i 3 § 1 mom. i mervärdesskattelagen.

Till grupp II hör de kommersiella fiskare som inte hör till grupp I. En fiskare placeras dessutom i grupp II om planen enligt 2 mom. 2 punkten för hur omsättningen kommer att utvecklas inte förverkligas.

Indelningen av kommersiella fiskare i grupper görs vid registreringen och därefter med tre års mellanrum, eller på fiskarens egen begäran.

Närmare bestämmelser om innehållet i den plan som avses i 2 mom. 2 punkten utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

89 §

Giltighetstiden för registrering av kommersiella fiskare och registrerings upphörande

Registreringen av en kommersiell fiskare gäller högst tre år i sänder. Närings-, trafik- och miljöcentralen utfärdar ett intyg över att den kommersiella fiskaren ingår i registret. En kommersiell fiskare som har för avsikt att fortsätta att bedriva kommersiellt fiske efter det att registreringen upphört ska skriftligen ansöka om förlängning av registreringen hos närings-, trafik- och miljöcentralen.

En kommersiell fiskare kan avföras ur registret, om fiskaren inte har gjort en ansökan enligt 1 mom. eller inte längre uppfyller förutsättningarna för införande i registret, eller om fiskaren vid upprepade tillfällen eller fortlöpande väsentligt bryter mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den och trots en anmärkning eller varning från närings-, trafik- och miljöcentralen inte rättar till sin verksamhet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen avför en kommersiell fiskare ur registret när denne har upphört med kommersiell fiskeverksamhet. En kommersiell fiskare är skyldig att omedelbart underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om förändringar som gäller förutsättningarna för registrering och om upphörande med verksamheten.

90 §

Skyldighet att anmäla fångster

Kommersiella fiskare är skyldiga att journalföra det fiske de bedriver annanstans än på havsområdet och att minst en gång per kalenderår till Naturresursinstitutet anmäla de fångster de har fångat och de fångster som har fångats för deras räkning.

På fångstanmälningar som rör kommersiellt fiske inom havsområdet tillämpas de bestämmelser om anmälningsskyldighet som finns i Europeiska unionens lagstiftning och i den nationella lagstiftning som genomförs den.

Närmare bestämmelser om journaler, fångstanmälningar och innehållet i dem samt om tidpunkterna för inlämning av anmälningarna utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

91 §

Första försäljning av fångst

Som första försäljning av fångst betraktas en transaktion där fisken säljs för första gången efter fångandet.

Andra än kommersiella fiskare får inte bedriva första försäljning av fångst som de har fiskat i inlandsvatten eller fångst som för deras räkning har fiskats i inlandsvatten, med undantag för ringa partier fisk eller kräftor som sporadiskt säljs direkt till en slutkonsument.

Bestämmelser om första försäljning av fångst som härrör från havsområdet och om begränsningar av den finns i Europeiska unionens lagstiftning och i den nationella lagstiftning som genomförs den.

11 kap.

Fiskeriförvaltningens register

92 §

Fiskeriförvaltningens informationssystem

Med fiskeriförvaltningens informationssystem avses de register enligt 94 § som har anknytning till skötseln av fiskeriförvaltningsmyndigheternas uppgifter.

De register som ingår i fiskeriförvaltningens informationssystem förs av närings-, trafik- och miljöcentralerna, Forststyrelsen och Naturresursinstitutet. Det register över fiskeriområden som avses i 94 § 1 mom. 6 punkten förs av fiskeriområdena. Varje registerförare svarar för de uppgifter som den har fört in i registren och för deras riktighet. Jord-

och skogsbruksministeriet svarar för styrningen av förändret av register som hör till fiskeriförvaltningens informationssystem och för driften och utvecklandet av de datasystem som är nödvändiga för förvaltningen av registren.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpas på offentligheten för uppgifterna i informationssystemet och de handlingar som anknyter till dem samt på utlämnandet av uppgifter och handlingar och avgifterna för utlämnandet, och personuppgiftslagen (523/1999) tillämpas på behandlingen av personuppgifter.

93 §

Syftet med fiskeriförvaltningens informationssystem

Fiskeriförvaltningens informationssystem används för

- 1) fiskeövervakning och tillsyn över fiskeövervakarna,
- 2) planering och effektivisering av nyttjandet och vården av fiskresurserna,
- 3) uppföljning av fiskevårdsavgifterna,
- 4) att ta reda på det totala antalet personer som har betalat fiskevårdsavgift,
- 5) att ta reda på fiskarnas adresser för utsändning av inbetalningskort för fiskevårdsavgift,
- 6) fördelning av de medel som influtit i form av fiskevårdsavgifter,
- 7) myndigheternas informationsverksamhet,
- 8) fiskerirådgivning,
- 9) skötseln av andra uppgifter som hänförs till fiske och vård av fiskbestånden, samt
- 10) myndigheternas planerings-, tillsyns- och utredningsuppdrag, forskning och upprättande av statistik.

Uppgifterna i informationssystemet får lämnas ut för genomförande av lärdomsprov, om utlämnandet kan anses vara behövligt på grundval av en forskningsplan och om det finns en ansvarig ledare eller en grupp som ansvarar för forskningsarbetet. En förutsättning för att uppgifter ska få lämnas ut är dessutom att uppgifter om enskilda personer

inte röjs för utomstående och att personuppgifterna förstörs när de inte längre behövs för forskningen eller för att säkerställa riktigheten av forskningsresultaten.

94 §

Informationssystemets struktur och innehåll

Fiskeriförvaltningens informationssystem består av

1) ett register över kommersiella fiskare där det får registreras kommersiella fiskares namn och personbeteckning, företags- eller organisationsnummer samt modersmål, uppgifter om den kommersiella fiskarens hem- eller bosättningsort samt kontaktuppgifter, uppgift om till vilken i 88 § avsedd grupp av kommersiella fiskare fiskaren hör, uppgift om huruvida den kommersiella fiskaren bedriver fiske i inlandsvatten eller i havsområdet, uppgifter om fångstanmälningar samt uppgift om registreringens begynnelse- och sluttidpunkt,

2) ett register över fiskevårdsavgifter där det införs namn och födelsetid för de i Finland stadigvarande bosatta personer för vars räkning fiskevårdsavgift har betalats, beloppet av betald fiskevårdsavgift, tid för betalningen samt tid för vilken fiskevårdsavgift har betalats,

3) ett register över ägarersättningar där de uppgifter som avses i 84 § införs,

4) ett utplanteringsregister där det för varje utplantering av fisk får registreras utplanterarens namn, den art och det bestånd som utplanterats, det utplanterade partiets ursprung, sättfiskarnas storlek, ålder och antal samt plats och tid för utplanteringen,

5) ett register över fiskevårdsskyldigheter och fiskerihushållningsavgifter där det införs uppgifter om planer som avses i 3 kap.15 § i vattenlagen,

6) ett register över fiskeriområden där det införs fiskeriområdenas namn, geografiska omfattning, ansvarspersoner och kontaktuppgifter,

7) ett register över fiskeövervakare där det införs fiskeövervakarnas namn och fotografi samt födelsedatum, personbeteckning, godkännandets giltighetstid, fullmaktsgivaren,

verksamhetsområdet och fullmaktens giltighetstid, samt

8) ett register över fiskeregleringsåtgärder där det i fråga om fiskebegränsningar som grundar sig på denna lag samt fiskebegränsningar som en myndighet meddelat med stöd av den, införs uppgifter om begränsningens typ och innehåll, begränsningsområdet samt begränsningens varaktighet.

I registren får det införas också andra uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppdrag som avses i 93 § samt sådana uppgifter som behövs med avseende på informationssystemets syfte, dock inte personuppgifter.

95 §

Rätt för dem som för fiskeriförvaltningens register att få uppgifter av myndigheter

Registerförarna har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de myndigheter som för fiske- och fartygsregister få sådana uppgifter om de i fiske- och fartygsregistret inskrivna fiskefartygen och om deras ägare och innehavare som är nödvändiga för skötseln av uppdrag som avses i 93 §.

Uppgifterna får lämnas ut via teknisk anslutning eller på annat sätt i elektronisk form.

96 §

Utlämnande av uppgifter till utländska myndigheter och internationella organ

Uppgifter som ingår i fiskeriförvaltningens informationssystem får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till myndigheter i medlemsstater i Europeiska unionen eller i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, till Europeiska kommissionen, till Europeiska fiskerikontrollbyrån och till de myndigheter som avses i internationella överenskommelser för fullgörande av de förpliktelser som följer av Europeiska unionens lagstiftning eller internationella överenskommelser som är bindande för Finland.

Registerförarna beslutar var för sig om utlämnande av uppgifter när det gäller det egna ansvarsområdet.

97 §

Bevarande av personuppgifter i fiskeriförvaltningens informationssystem

Uppgifterna i fiskeriförvaltningens informationssystem avförs senast tre år efter det att uppgifterna om en registrerad senast har behandlats.

En uppgift avförs dock inte, om det är nödvändigt att bevara den för att fullgöra ett uppdrag som grundar sig på lag eller på grund av ett anhängigt ärende. Uppgiften ska avföras ur informationssystemet så snart det inte längre finns någon lagstadgad grund för behandlingen.

98 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser om hur uppgifter registreras i fiskeriförvaltningens informationssystem och om den tekniska förvaltningen av informationssystemet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 kap.

Tillsyn och övervakning samt påföljder

99 §

Tillsynsmyndigheter och fiskeövervakare

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag utövas av

- 1) polisen,
- 2) gränsbevakningsväsendet,
- 3) de fiskerimyndigheter som avses i 19 §,
- 4) de tjänstemän vid Forststyrelsen som har i uppdrag att sköta fiskeriärenden,
- 5) enligt 103 § godkända fiskeövervakare med fullmakt enligt 107 §, samt
- 6) i vatten vid riksgränsen, på Finlands territorialvatten och i Finlands ekonomiska zon Tullen.

Bestämmelser om fiskeövervakningen på de av statens vattenområden som är i Forststyrelsens besittning finns dessutom i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005).

En fiskeövervakare som avses i 1 mom. 5 punkten är dock inte behörig att övervaka efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning om den gemensamma fiskeripolitiken eller av den nationella lagstiftning som genomför den.

100 §

Principerna för övervakning

Uppgifter eller åtgärder som ingår i fiskeövervakningen får inte medföra större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att fiskeövervakningen ska kunna utföras. Uppgifterna eller åtgärderna ska vara motiverade i förhållande till de mål som eftersträvas med övervakningen och till hur brådskande övervakningen är samt till de omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

101 §

Tillsyn över fiskeövervakarnas verksamhet

Jord- och skogsbruksministeriet svarar för den allmänna tillsynen över och styrningen av fiskeövervakarna. Närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar inom sitt verksamhetsområde för tillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet.

Jord- och skogsbruksministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna har rätt att av fiskeövervakarna och av dem som ordnar utbildning för fiskeövervakare få de uppgifter som behövs vid tillsynen över dessa aktörers verksamhet i fråga om utförandet av fiskeövervakningsuppdrag och ordnandet av utbildning för fiskeövervakare.

102 §

Fiskeövervakares tjänsteansvar

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på en fiskeövervakare när han eller hon sköter i denna lag föreskrivna fiskeövervakningsuppdrag. I fiskeövervakningsuppdraget ska förvaltningslagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, språklagen och samiska språklagen iakt-

tas. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

103 §

Behörighetsvillkor för och godkännande som fiskeövervakare

Som fiskeövervakare godkänns den som

- 1) har rättshandlingsförmåga,
- 2) är känd för tillförlitlighet och redbarhet och som till sina personliga egenskaper är lämplig för uppdraget, och
- 3) med godkänt resultat har avlagt det prov för fiskeövervakare som föreskrivs i 104 §.

Den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde sökandens hemkommun hör godkänner på ansökan en person som fiskeövervakare. Godkännandet är i kraft tio år.

104 §

Utbildning och prov för fiskeövervakare

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar för anordnandet och övervakningen av prov för fiskeövervakare. I avgöranden som gäller provet får omprövning begäras hos centralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Den utbildning för fiskeövervakare som föregår provet ska ge den som deltar i utbildningen med avseende på fiskeövervakningsuppdraget tillräcklig kännedom om fiskelagstiftningen och om grunderna för god förvaltning samt de övriga kunskaper och färdigheter som krävs i fiskeövervakningsuppdraget. Ett alternativ till utbildningen är annan tillräcklig förtrogenhet med fiskeövervakning som visas genom att det prov som nämns i 1 mom. avläggs.

Närmare bestämmelser om utbildningen och provet för fiskeövervakare utfärdas genom förordning av statsrådet.

105 §

Kort och funktionsbeteckning för fiskeövervakare

Närings-, trafik- och miljöcentralen ger ett fiskeövervakarkort och en funktionsbeteckning till den som godkänts som fiskeöverva-

kare. Fiskeövervakaren ska vid fiskeövervakningsuppdrag ha med sig kortet och den fullmakt som avses i 107 § och på begäran visa upp dessa. Vid fiskeövervakningsuppdrag ska fiskeövervakaren dessutom använda funktionsbeteckningen för fiskeövervakare.

Bestämmelser om innehållet i fiskeövervakarkortet och om utformningen av funktionsbeteckningen för fiskeövervakare utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

106 §

Återkallelse av godkännande som fiskeövervakare

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska återkalla ett godkännande som fiskeövervakare, om fiskeövervakaren begär det.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan, om en muntlig anmärkning inte anses vara en tillräcklig påföljd, ge en skriftlig varning till en fiskeövervakare som handlar i strid med sina skyldigheter enligt denna lag.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla ett godkännande som fiskeövervakare, om fiskeövervakaren inte längre uppfyller behörighetsvillkoren enligt 103 § 1 mom. eller i väsentlig grad eller upprepade gånger bryter mot de bestämmelser och föreskrifter som gäller fiskeövervakning eller fiske, och en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd.

En fiskeövervakare vars godkännande har återkallats ska lämna tillbaka det fiskeövervakarkort och den funktionsbeteckning som avses i 105 § till den närings-, trafik- och miljöcentral som beslutat om återkallelsen. Återlämnandet ska ske inom en skälig tid som bestäms av centralen.

107 §

Fiskeövervakares fullmakt och verksamhetsområde

En fiskeövervakare som godkänts i enlighet med 103 § har rätt att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna och föreskrifterna om fiske endast med stöd av en fullmakt som lämnats av en närings-, trafik- och miljöcen-

tral, ett fiskeriområde, ett delägarlag eller ägaren av ett vattenområde som inte hör till något delägarlag, och inom det område som anges i fullmakten. En fiske-övervakare med fullmakt av ett fiskeriområde har rätt att övervaka att bestämmelserna och föreskrifterna om fiske följs inom hela fiskeriområdets område, oberoende av om ett i 121 § avsett beslut om överföring av uppgifter till fiskeriområdet har fattats.

Fiskeriområdet, delägarlaget och ägaren av ett vattenområde som inte hör till något delägarlag är skyldiga att inom två månader från fullmaktens ikraftträdande lämna ett meddelande om innehållet i och giltighetstiden för fullmakten till den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde fullmaktsgivarens område i huvudsak hör. Om fullmakten upphör att gälla tidigare än den ursprungliga giltighetstiden anger, ska närings-, trafik- och miljöcentralen omedelbart underrättas om detta.

108 §

Tillsynsmyndigheternas och fiskeövervakarnas gransknings- och inspektionsrätt

De myndigheter som avses i 99 § har rätt att granska att fiskeredskap, fångstredskap och fångst som befinner sig i vattnet eller i ett färdmedel som används för fiske eller på stranden överensstämmer med gällande bestämmelser och föreskrifter. De har också rätt att inspektera transport- och lagerutrymmen där fisk eller kräftor förvaras. Inspektionen får dock inte utsträckas till utrymmen som används för boende av permanent natur, om detta inte är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att någon gjort sig skyldig till ett brott som avses i 48 a kap. 2 eller 4 § i strafflagen (39/1889).

En fiskeövervakare har rätt att granska att fiskeredskap, fångstredskap och fångst som befinner sig i vattnet, i ett färdmedel som används för fiske eller på stranden överensstämmer med gällande bestämmelser och föreskrifter. Granskningen får dock inte utsträckas till utrymmen som används för boende av permanent natur.

De myndigheter och fiskeövervakare som

avses i 99 § har rätt att granska om en person som bedriver fiske har rätt till fisket i fråga.

Ett granskat fångstredskap ska försees med uppgift om granskarens namn och med dennes kontaktuppgifter.

109 §

Tillsynsmyndighetens och fiskeövervakarens rätt till omhändertagande

Myndigheter och fiskeövervakare som avses i 99 § har rätt att omhänderta fångstredskap och fiskeredskap som använts vid fiske samt fångsten, om

1) de bestämmelser eller föreskrifter som gäller fisketider, fångstredskap, antalet fångstredskap, fångstmetoder, tillbakasläppande eller fångande av fisk eller fredning överträds,

2) fiske bedrivs utan fiskerätt eller så att fiskerätten uppenbarligen överskrids, eller

3) ett fångstredskap inte har märkts ut på det sätt som anges i 48 §.

110 §

Rätt till granskning och omhändertagande för ägare av vattenområden, delägare och innehavare av fiskerätt

Delägare i delägarlag och ägare av vattenområden som inte hör till något delägarlag har rätt att granska att fångstredskap på det sätt som föreskrivs i 48 § 3 mom. är försedda med märken som anger fiskerätten.

Delägare i delägarlag och ägare av vattenområden som inte hör till något delägarlag har rätt att omhänderta dels ett utsatt fångstredskap som inte märkts ut med ett i 48 § 3 mom. föreskrivet märke som anger fiskerätten, dels fångsten i detta redskap, förutsatt att ägaren av fångstredskapet inte påträffas eller inte, trots uppmaning, avlägsnar detta och om tillräcklig hjälp av dem som avses i 99 § inte finns att tillgå vid rätt tidpunkt.

111 §

Förfarande vid omhändertagande

På den plats där fångstredskap, fiskeredskap och fångst har omhändertagits med stöd

av 109 § eller 110 § 2 mom. ska, om innehavaren av dessa inte är närvarande vid omhändertagandet, i den utsträckning det är möjligt lämnas uppgifter om den som utfört omhändertagandet och om platsen där fångstredskapet eller fiskeredskapet förvaras.

Anmälan om ett omhändertaget fångst- eller fiskeredskap ska omedelbart göras till polisen. Redskapet ska så snart som möjligt överlämnas till polisen för förvaring. Kan överlämnandet inte ske utan svårighet, ska meddelande om redskapet och den plats där det förvaras lämnas till polisen, som bestämmer hur redskapet ska förvaras.

Fångst- eller fiskeredskap som har omhändertagits ska utan dröjsmål återlämnas till redskapets innehavare, om förundersökning inte inleds. Fiskeredskap som har använts vid handredskapsfiske ska dock omedelbart återlämnas, om bevis på betald fiskevårdsavgift visas upp inom sju dagar från omhändertagandet.

Anmälan om omhändertagen fångst ska omedelbart göras till polisen, som bestämmer om fångsten ska släppas fri, förvaras på ett ändamålsenligt sätt eller, om förvaring inte är möjlig utan oskäligt besvär, förstöras.

Anmälningsskyldigheten och överlåtelse-skyldigheten enligt 2 och 4 mom. gäller inte gränsbevakningsväsendet, Tullen och Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare.

112 §

Försäljning eller förstöring av omhändertaget fångstredskap

Om ägaren till ett fångst- eller fiskeredskap som har omhändertagits inte påträffas inom sex månader från omhändertagandet, ska polisen sälja redskapet och redovisa de influtna medlen till staten. I andra hand kan polisen förstöra fångst- eller fiskeredskapet om det är av ringa värde.

113 §

Skyldighet att stanna och utredande av identitet

Ett färdmedel som används för fiske ska, genast när det kan ske säkert, stanna på ett

tydligt iakttagbart stopptecken av en myndighet eller fiskeövervakare som avses i 99 §.

Den som bedriver fångst ska till en myndighet eller fiskeövervakare som avses i 99 § lämna för övervakningsuppdraget behövliga uppgifter om sitt namn och sin personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsedatum och nationalitet, samt kontaktuppgifter.

114 §

Åläggande att visa upp bevis

En myndighet eller fiskeövervakare som avses i 99 § får ålägga en person som bedriver fiskefångst och som inte visar upp bevis på betald avgift på det sätt som anges i 79 § 2 mom. att vid ett senare tillfälle visa upp bevis på att avgiften är betald.

Genom åläggandet att visa upp bevis förpliktas den i 1 mom. avsedda personen att visa upp beviset för polisen inom sju dagar från åläggandet.

Bestämmelser om innehållet i ett åläggande att visa upp bevis utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

115 §

Anmärkning

Om en överträdelse av bestämmelserna om fiske är obetydlig med tanke på omständigheterna, kan en myndighet eller fiskeövervakare som avses i 99 § ge den som gjort sig skyldig till överträdelsen en anmärkning, utan att vidta några andra åtgärder.

116 §

Åtgärdseftergift

En myndighet och fiskeövervakare som avses i 99 § kan avstå från en åtgärd som föreskrivs i detta kapitel, om slutförandet av åtgärden kan medföra följderna som är oskäliga med hänsyn till sakens betydelse, överträdelsens art och det resultat som eftersträvas genom åtgärden.

117 §

Händelserapport

Fiskeövervakaren ska skriva en händelse-

rapport om omhändertagande enligt 109 §, anmärkning enligt 115 § och åtgärdseftergift enligt 116 §. Uppgifterna i händelserapporten får användas bara för att säkerställa parternas rättsskydd och för tillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet.

Följande uppgifter ska antecknas i händelserapporten:

- 1) personbeteckning och andra identifieringsuppgifter samt kontaktuppgifter för den som är föremål för åtgärden,
- 2) den misstänkta överträdelse som man försökt utreda genom åtgärden,
- 3) åtgärdens art,
- 4) en förteckning över föremål som har omhändertagits,
- 5) tidpunkten för åtgärden och vem som utförde den.

Händelserapporterna ska årligen före utgången av januari månad det år som följer på fiskeövervakarens verksamhetsår lämnas in till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentral som har godkänt fiskeövervakaren.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska bevara händelserapporterna två år räknat från den dag då de lämnades in, varefter rapporterna ska förstöras.

118 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) använder en fiske- eller fångstmetod eller ett fiskeredskap som förbjuds i 46 eller 49 § eller har förbjudits med stöd av dem eller förbjuds i en fiskestadga, eller håller ett förbjudet fiskeredskap i ett färdmedel som används vid fiske eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) fiskar inom ett område där fiske är förbjudet eller begränsat enligt 7, 52—54, 59, 65—68, 70 eller 71 § eller har förbjudits eller begränsats med stöd av dem eller är förbjudet eller begränsat enligt en fiskestadga,

3) fiskar under en tid då fiske med stöd av 52 eller 53 § har förbjudits eller under sådan fredningstid som har föreskrivits med stöd av 55 § eller i en fiskestadga, eller under denna tid håller ett för fångst av fisk lämpat redskap utsatt i vatten,

4) fiskar i strid med en begränsning som

meddelats i syfte att genomföra ett avtal som avses i 60 §,

5) i strid med 56 § eller en fiskestadga fångar fisk som är mindre än minimimåttet eller större än maximimåttet eller behåller fångad fisk i strid med ett förbud som föreskrivits eller meddelats med stöd av 52 eller 53 § eller föreskrivs i en fiskestadga,

6) åsidosätter skyldigheten enligt 58 § att släppa tillbaka fisk i vattnet eller motsvarande skyldighet enligt en fiskestadga,

7) fiskar utan att ha betalat fiskevårdsavgift enligt 79 § eller fiskar utan att medföra bevis över betald fiskevårdsavgift och inte visar upp beviset för polisen inom sju dygn,

8) utan ett sådant tillstånd som avses i 77 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkoren för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fiskarter eller fiskbestånd eller könsceller av sådana,

9) utplanterar en fiskart eller ett fiskbestånd i ett vattenområde i strid med vad som föreskrivs i 73 eller 74 § eller med stöd av 75 §,

10) åsidosätter den skyldighet att märka ut fångstredskap som föreskrivs i 48 § eller i en fiskestadga, eller håller ett fångstredskapsmärke i vattnet i strid med 48 §,

11) bryter mot det förbud mot första försäljning som föreskrivs i 91 § eller det förbud mot försäljning av fredad fisk som föreskrivs i 55 §,

12) förvarar kräftor eller använder redskap för kräftfångst i strid med 51 §,

13) åsidosätter den skyldighet att göra anmälan om bifångst som föreskrivs i 62 §,

14) bryter mot förbud, villkor eller begränsningar enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av 78 §, eller

15) bryter mot ett i en fiskestadga föreskrivet förbud att använda båt eller motor,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fiskeförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för försummelse att betala fiskevårdsavgift enligt 79 § eller för försummelse att visa upp ett bevis över betald fiskevårdsavgift inom föreskriven tid finns i 2 a kap. 9 § 3 mom. i strafflagen och i den förordning som utfärdats med stöd av 8 mom. i den paragrafen.

Bestämmelser om straff för olovlig fångst finns i 28 kap. 10 § i strafflagen. Bestämmelser om straff för fiskebrott finns i 48 a kap. 2 § i strafflagen. Bestämmelser om straff för miljöförstöring finns i 48 kap. 1 § i strafflagen.

119 §

Förverkandepåföljd

Bestämmelserna om förverkandepåföljd tillämpas inte om en person har gjort sig skyldig till en gärning som nämns i 118 § 1 mom. 7 punkten och för gärningen föreläggs ordningsbot som påföljd.

120 §

Åtalsrätt

Har genom en fiskeförseelse enbart en enskilds rätt kränkts, får åklagaren väcka åtal endast om målsäganden anmäler brottet till åtal.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

121 §

Överföring till ett fiskeriområde av uppgifter som rör vård av fiskresurserna och ordnande av fisket

Ett delägarlag eller ägaren av ett vattenområde som inte hör till ett delägarlag kan för viss tid eller tills vidare överföra till ett fiskeriområde sina uppgifter som rör vård av fiskresurserna och ordnande av fisket.

Med avseende på överföringen av uppgifter företas en utredning där det besluts om avgränsningen av de uppgifter som överförs och om hur uppgifterna ska utföras samt om inkomst- och kostnadsfördelningen. Fiskeriområdet ska åta sig uppgifterna, om det är ändamålsenligt med avseende på skötseln av fiskeriområdets uppgifter.

Ett beslut av delägarstämman som innebär överföring anses vara en fullmakt på basis av vilken fiskeriområdet kan handla på delägarlagets vägnar i de ärenden som överförs.

122 §

Hur innehavare av fiskeförmåner enligt särskilda grunder deltar i delägarstämma

När beslut om sådant som rör fiske fattas vid delägarstämman har en innehavare av fiskeförmåner enligt särskilda grunder rösträtt vid sidan av delägarna i delägarlaget på så sätt att var och en som deltar i en omröstning har en rösträtt som motsvarar den av honom eller henne ägda fastighetens antal redskapsenheter. I övrigt gäller angående rösträtten vid beslut om sådant som rör fiske det som bestäms i lagen om samfälligheter.

123 §

Hur innehavare av fiskeförmåner enligt särskilda grunder deltar i skötseln av fiskeärenden inom ett vattenområde som inte hör till ett delägarlag

Om det inom ett vattenområde som inte hör till ett delägarlag förekommer fiskeförmåner enligt särskilda grunder, anses ägaren av vattenområdet och ägarna av de fastigheter som har andel i fiskeförmånerna enligt särskilda grunder utgöra ett delägarlag, vars uppgift är att sköta det som anges i 41 §. Delägarna i ett sådant delägarlag har vid delägarstämman rösträtt i motsvarighet till redskapsenheterna.

14 kap.

Ändringssökande

124 §

Sökande av ändring i beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen

Ändring i sådana beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen som avses i denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan bestämma att beslutet ska iakttas även om ändring söks, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Behörig förvaltningsdomstol är den för-

valtningsdomstol inom vars domkrets området i fråga eller största delen av det finns. Om denna grund inte kan tillämpas, bestäms den behöriga förvaltningsdomstolen så som anges i 12 § i förvaltningsprocesslagen.

Beslut som meddelats av en förvaltningsdomstol i fråga om tillstånd som avses i 13 och 16 §, registrering och avregistrering som avses i 87—89 § och skriftlig varning och återkallande av godkännande som avses i 106 § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över förvaltningsdomstolens övriga beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

125 §

Sökande av ändring i beslut av fiskeriområden

Den vars rätt berörs av ett beslut som fattats av ett fiskeriområdes stämma eller styrelse eller av en verksamhetsledare med stöd av 27 § 3 mom., får begära omprövning av beslutet hos fiskeriområdets stämma på den grunden att beslutet inte tillkommit i laga ordning eller att det står i strid med lag, förordning eller fiskeriområdets stadgar eller avviker från planen för nyttjande och vård.

Bestämmelser om omprövningsförfarandet finns i förvaltningslagen. Vid behov ska extra stämma sammankallas för att handlägga begäran om omprövning.

I ett beslut som fiskeriområdets stämma har fattat med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av fiskeriområdet i fråga finns. Förvaltningsdomstolen kan besluta att beslutet får verkställas genast och innan ärendet avgörs slutligt, om det finns särskilda skäl till det och verkställigheten inte gör det meningslöst att söka ändring.

Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

126 §

Avgörande av oklarheter och tvister som gäller fiskeförmåner enligt särskilda grunder

Vid en fastighetsförrättning som avses i 101 § i fastighetsbildningslagen avgörs en oklarhet eller tvist som gäller

1) läget för eller utsträckningen av ett särskilt fiskeförmånsområde eller en särskild fiskeplats,

2) innehållet i en fiskeförmån enligt särskilda grunder,

3) det inbördes förhållandet mellan den fiskerätt som tillkommer ägaren av ett vattenområde och den fiskerätt som tillkommer ägaren av en fastighet som innehar en fiskeförmån enligt särskilda grunder, eller

4) storleken av de andelar i gemensamma fiskeförmåner enligt särskilda grunder som de fastigheter som har andel i fiskeförmåner har.

127 §

Avgörande av meningsskiljaktigheter

Meningsskiljaktigheter som gäller nyttjande av ett vattenområde för fiske, skada eller olägenhet som därmed orsakas någon annan, nyttjande av någon annan rätt som grundar sig på denna lag eller åsidosättande av en skyldighet som grundar sig på denna lag kan, om det inte i denna lag föreskrivs något annat i fråga om någon fråga, föras till tingsrätten för att avgöras som ett tvistemål.

15 kap.

Ikraftträdande

128 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Genom denna lag upphävs lagen om fiske (286/1982), nedan *den upphävda lagen*, och lagen om allmän fiskerätt (285/1982).

Om det i någon annan lag hänvisas till den lag om fiske som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska denna lag tillämpas i stället.

129 §

Den första indelningen i fiskeriområden

De fiskeområden som avses i 68 § i den upphävda lagen sköter fiskeriområdenas uppgifter enligt 24 § 3—5, 8 och 9 punkten i denna lag till och med den 31 december 2018. Beslut som närings-, trafik- och miljöcentralerna fattat med stöd av 22 § för att fastställa fiskeriområdenas gränser tillämpas från och med den 1 januari 2019.

I en regional fiskerisamarbetsgrupp deltar för att lägga fram ett förslag till den första indelningen i fiskeriområden företrädare för de fiskeområden enligt 68 § i den upphävda lagen som motsvarar den indelning i fiskeområden som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Förslaget till gränser för ett fiskeriområde som avses i denna lag ska lämnas för fastställande till närings-, trafik- och miljöcentralen senast den 31 december 2016.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska sammankalla fiskeriområdets första stämma efter det att beslutet om fiskeriområdets gränser blivit tillämpligt enligt 1 mom.

130 §

Utarbetande av de första planerna för nyttjande och vård samt av stadgar

Ett fiskeriområde ska inom två år från det att beslutet om fastställande av gränserna för fiskeriområdena har börjat tillämpas enligt 129 § 1 mom. lägga fram den första i 35 § avsedda planen för nyttjande och vård för godkännande till närings-, trafik- och miljöcentralen. En plan för nyttjande och vård som godkänts enligt 79 § i den upphävda lagen förblir i kraft tills närings-, trafik- och miljöcentralen har godkänt en plan för nyttjande och vård enligt 37 § i denna lag.

Ett fiskeriområde ska inom ett år från det att beslutet om fastställande av gränserna för fiskeriområdena har börjat tillämpas enligt 129 § 1 mom. lägga fram de stadgar som avses i 30 § för fastställelse till närings-, trafik- och miljöcentralen.

131 §

Övergångsbestämmelser om fiskeområdets uppgifter, rättigheter och skyldigheter

Rättigheter, avtal, förbindelser och skyldigheter som gäller sådana fiskeområden som avses i 68 § i den upphävda lagen övergår till det fiskeriområde till vars område största delen av det fiskeområde som upplöses hör. När fiskeriområdena inte sinsemellan någon överenskommelse om saken, beslutar närings-, trafik- och miljöcentralen till vilket fiskeriområde fiskeområdenas rättigheter, avtal, förbindelser och skyldigheter övergår i varje enskilt fall. I ärenden som är anhängiga vid en förvaltningsmyndighet eller domstol när denna lag träder i kraft blir fiskeriområdet part i stället för fiskeområdet.

Medel som är avsedda för ersättningar till vattenområdets ägare med stöd av 89 a och 91 § i den upphävda lagen och som deponerats hos regionförvaltningsverket i enlighet med 1 § i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgöringsskyldighet (281/1931) ska, när de lämnas tillbaka efter att den tidsfrist som avses i 7 § i den lagen löpt ut, betalas till det fiskeriområde där den ersättningsberättigade ägaren av vattenområdet är medlem. Om den ersättningsberättigade ägaren inte är känd, tillämpas på återlämnandet av medlen vad som föreskrivs i 1 mom.

132 §

Ersättningar enligt tidigare lagstiftning som ska betalas till ägare av vattenområden

Ersättningar till en ägare av ett vattenområde som ska betalas med stöd av 89 a och 91 § i den upphävda lagen och för vars del rättsgrunden uppkommit före ikraftträdandet av denna lag preskriberas tre år efter ikraftträdandet av lagen. Ersättningar för vars del rättsgrunden uppkommit senast fem år före ikraftträdandet av denna lag preskriberas dock ett år efter ikraftträdandet av lagen.

Fiskeområden som avses i den upphävda lagen ska överföra medel som är avsedda för ersättningar enligt 1 mom. till den regionala

närings-, trafik- och miljöcentralen när denna lag har trätt i kraft.

Om fordringar som gäller medel som i enlighet med 2 mom. har överförts till den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen preskriberas i överensstämmelse med 1 mom., ska den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen fördela medlen mellan de i 22 § avsedda fiskeriområdena för att användas till kostnader som avses i 82 § 1 mom. 1 punkten.

133 §

Övriga övergångsbestämmelser

Beslut och förelägganden som gäller begränsning av fisket inom ett fiskeområde och har meddelats med stöd av 11 § 3 mom., 26 §, 32 § 2 och 3 mom., 35 §, 37 § 2 mom., 43 och 46 § i den upphävda lagen fortsätter att gälla tills något annat föreskrivs, dock högst fem år från ikraftträdandet av denna lag.

På spöfiske- och fiskevårdsavgifter som influtit före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser och föreskrifter som gällde vid ikraftträdandet, om inte något annat följer av denna lag.

I de två första statsbudgetar som görs upp efter ikraftträdandet av denna lag ska det för ändamål som avses i 82 § tas in ett anslag grundat på en uppskattning av hur mycket medel som inflyter i form av fiskevårdsavgifter under det år som föregår det år som budgeten gäller.

Tillstånd som har beviljats med stöd av den upphävda lagen fortsätter att gälla i enlighet med tillståndsvillkoren.

Sådana avtal om utarrendering eller annat upplåtande av fiskerätt och andra avtal som före denna lags ikraftträdande har ingåtts med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft, oberoende av vad som föreskrivs i denna lag.

Sådana förbud att meta samt att bedriva pilkfiske och handredskapsfiske som meddelats med stöd av 11 § i den upphävda lagen förblir i kraft och gäller mete, pilkfiske och handredskapsfiske som avses i denna lag.

Följande förordningar förblir i kraft:

1) statsrådets förordning om vissa fiskebegränsningar i Saimen (295/2011),

2) statsrådets förordning om nätfiskebegränsningar till skydd för saimenvikarens kurtar (294/2011),

3) statsrådets förordning om begränsningar av laxfisket i Bottniska viken och Simo älv (190/2008),

4) jord- och skogsbruksministeriets förordning om skyddande av Tana älvs, Näätämöjoki, Paatsjoki, Tuulomajoki och Uutuanjoki vattenområden från spridningen av parasiten *Gyrodactylus salaris* (1376/2004),

5) förordningen om fiskeristadga för sidovattendragen inom Tana älvs fiskeområde (405/1990).

134 §

Fångstredskap som tillåtits tidigare

Användning av ett tidigare anskaffat lagligt fångstredskap som inte är förenligt med denna lag är dock tillåten under tre år från ikraftträdandet av denna lag.

135 §

Tidigare förvärvat rätt att hålla fångstredskap i fiskled

En före denna lags ikraftträdande lagligen förvärvat rätt att hålla ett fast eller stående fångstredskap i en kungsådra eller fiskled eller närmare en lax- eller sikförande älvs mynning än vad som föreskrivits om detta förblir i kraft.

När fiskerinäringens allmänna intresse kräver det kan närings-, trafik- och miljöcentralen ansöka om tillstånd för att lösa in en rätt som avses i 1 mom., om detta är nödvändigt för att målen i planen för nyttjande och vård ska uppnås.

Lantmäteriverket avgör en ansökan om inlösningstillstånd. På bestämmandet av ersättningen tillämpas lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter. På ersättningen ska det betalas ränta enligt 95 § 1 mom. i den lagen från den dag då den som har rätt till ersättning har ansökt hos Lantmäteriverket om förordnande av ersättningsförättning.

136 §

Tidigare förvärvad rätt till passage för att fiskerätt ska kunna nyttjas

Rätt till passage för att fiskerätt ska kunna nyttjas som lagligen förvärvats före ikraftträdandet av denna lag förblir alltjämt i kraft i enlighet med vad som avtalats.

137 §

Godkännande av en tidigare utarbetad plan som landsomfattande plan för förvaltning av fiskresurserna

Jord- och skogsbruksministeriet kan genom sitt beslut fastställa att en sådan landsomfattande plan eller strategi som utarbetats före ikraftträdandet av denna lag och som innehåller åtgärder för vård av fiskresurserna ska anses vara en plan som avses i 34 § 1 mom.

Helsingfors den 10 april 2015

Republikens President
SAULI NIINISTÖ

Jord- och skogsbruksminister *Petteri Orpo*

Guolástanláhka

Addojuvvon Helssegis cuoŋománu 10 beaivve 2015

Riikkabeivviid mearrádusa mielde ásaŋuvvo:

1 lohku

3 §

Oppalaš njuolggadusat

Gaskavuohta eará láhkamearrádusaide

1 §

Lága ulbmil

Dán lága ulbmilin lea dálá buoremus dieđuiŋuin lágidit guolleriggodagaid ekolagalaččat, ekonomalaččat ja sosiálalaččat bistevaš geavaheami ja dikšuma nu, ahte dorvvastuvvojit guolleriggodagaid bistevaš ja máŋggabealat buvttadeapmi, guollenáliid lunddolaš eallinjohtu ja guolleriggodagaid ja eará čáhceluonddu máŋggahápmásašvuohta ja suodjaleapmi.

Dát láhka heivehuvvo, jos oktasaš guolástuspolitihkkii guoskevaš Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain dahje dan ollašuhhtin dihte addojuvvon riikkadási láhkamearrádusain dahje vierroriikkain dahkkojuvvon soahpamušas ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

Dán lága ja dan vuođu addojuvvon ásaŋusaid njuolggadusat galget heivehuvvot maiddá riikkarájiid lahkosiid čáziide, jos vierroriikkain ii leat soahpamuša vuođu nuppeláhkai mearriduvvon.

Nuortalaččaid bivdorievttis stáhtačáziin nuortalašguovllus mearriduvvo nuortalašlágas (253/1995).

Eará go Suomas luonddudilálažžan ealli guollešlájá dahje guollenáli dahje reabbáslájá dahje reabbánáli dahje daid sohkaŋeallaid riikiibuktímii heivejuvvojit dán lága lassin ealliiddálkkodeapmái guoskevaš rádjegozáhusas addojuvvon láhka (1192/1996) ja ealliiddávdaláhka (441/2013).

2 §

Heivehansuorgi

Dát láhka heivehuvvo bivdui:

1) čáhcelága (587/2011) 1 logu 3 §:a 1 momeantta 2 čuoggás oaivvilduvvon čáziin;

2) Suoma ekonomiijaavádagas addojuvvon lága (1058/2004) 1 §:s oaivvilduvvon ekonomiijaavádagas;

3) čáhceguovllu ráji olggobeale dulveguovllus, go dat lea čázi vuolde.

Dat, mii dán lágas mearriduvvo guolis ja bivddus, guoská maiddá náhkkeguollái ja reabbái ja daid bivdui.

4 §

Meroštallamat

Dán lágas oaivvildit:

1) *guolleriggodagaid dikšumiin* guollenáliid biologalaš máŋggahápmásašvuođa ja buvttadannávccaid dorvvasteami bivddu stivera vuođu sihke guollenáliid dili ja bivdovejolašvuođaid buorideaddji eará doaimmaiŋuin;

2) *guollenáliin* oktanaga seamma guovllus ealli seamma šládjii gullevaš guolleoktagasaid joavkku;

3) *johttiguliin* luosa, jávreluosa, ákkaračča, náhkkeguoli, toutanguoli, dápmoha, rávddu, hárru ja čuovžža johtti náliid;

4) *johttiguollečázadaga guoika- ja rávdnesajiin* dakkár čázádatoasi, gos:

a) čáhci golgá čielgasit vulosguvlui; ja

b) rávdnesaji badječáhci lea badjelis go vuollečáhci;

5) *oaggumiin* vuokka haga ja šlivgumii heivvolaš rulla haga dáhpáhuvvi bivddu, mas adnojuvvo okta stággu ja áŋkor;

6) *bilkemiin* ovttain oanehislágan stákkuin ja duorgogeahčái giddejuvvon bilkavuokkain bivddu, mas bilka lihkahallojuvvo bajásvulos;

7) *vuokkain* goanstadahkkon uštaga, muorraguoli, dolgevuokka, jigi dahje sullasaš áŋkorbivdosa, mii lihkademiinis, ivnniidisguin dahje hámiinis hohkaha guoli dohppet dasa;

8) *vuoggabivdduin* eará bivddu ovttain stákkuin ja vuokkain go oagguma dahje bilkema, geassinoagguma ovttain stákkuin, vuokkain ja deaddovuokkain sihke rullaoagguma;

9) *guolástusdikšunmávssuin* dan mávssu, mii máksojuvvo stáhtii guolledoalu ovddidan dihte;

10) *bivdorievtti hálddašeaddjiin*:

a) oktasaš čáhceguovllu osolašgotti;

b) osolašgoddái gulakeahtes čáhceguovllu eaiggáda;

c) giddodaga eaiggáda, jos giddodahkii gullet 21 čuoggás oaivvilduvvon sierraákkat bivdoovddut;

d) guolástanservituhta dahje eará vuogattuodaákka vuodul bivdorievtti hálddašeaddji lunddolaš dahje juridihkalaš persovna; dahje

e) lunddolaš dahje juridihkalaš persovna, mii hálddaša eaiggáda gulakeahtá bivdorievtti, man sáhtttá sirdit;

11) *osolašgottiin* oktasašguovlolága (758/1989) 3 §:s oaivvilduvvon osolašgotti;

12) *geavahan- ja dikšunplánain* plána, mii dahkkojuvvo guolleriggodagaid geavaheami ja dikšuma guvllolaš lágideami várás;

13) *bivdusovttadatárvvuin* bivdosa dahje bivdovuogi gorálaš bivdobeaktivuoda;

14) *giddodaga bivdusovttadatmeriin* giddodahkii gullevaš bivdorievtti viidodaga dihto čáhceguovllus;

15) *orru bivdosiin* ovttá sadjái bivddu várás luitojuvvon guollebivdosa, dego fierpmi, liinna ja eará áŋkorbivdosa, mearddi, guollehehke ja eará dahppanbivdosa;

16) *giddes bivdosiin* buođu ja bivddu várás oaivvilduvvon eará bissovašlágan rusttega;

17) *gávppálaš bivdduin* doaimma, mas guolli bivdojuvvo vuovdinulbmiliin dahje mas bivdojuvvon guolit dahje oassi dain vuvdojuvvojit;

18) *gávppálaš bivdiin* lunddolaš dahje juridihkalaš persovna, mii lea merkejuvvon registarii, mii dollojuvvo dain olbmui, geat jodihit gávppálaš bivdodoaimma;

19) *astoáiggebivdduin* lusta- ja ruovttudárbobivddu;

20) *ruovttuiduhttingilvimiin* dakkár guolledahje reabbášlája dahje guolledahje reabbánáli gilvima čáhceguovlui, mii ii leat leamaš doppe ovddežis;

21) *sierraákkat bivdoovduiguin* giddodatčohkkenlága (554/1995) 2 §:a 1 čuoggás oaivvilduvvon giddodahkii gullevaš oktasaš dahje priváhta ovdduid, maid vuodul giddodaga eaiggát oazžu bivdit muđui go čáhceguovllu oamasteami dahje osolašvuoda vuodul nuppi oamastan čáhceguovllus (*erenomáš bivdoovdoguovlu*) dahje geavahit erenomáš bivdosaji, dego luossa- dahje čuovžabuođu dahje dáidda buohtastahtti buodđosaji, golgadansaji, fierbmesaji dahje eará sullasaš bivddu várás oaivvilduvvon čázádatsaji (*erenomáš bivdosadji*);

22) *bivdonjuolggadusain*:

a) Suoma ja Ruota gaskkas dahkkojuvvon rádjejohkasoahpamuša (SopS 91/2010) ja dasa gullevaš bivdonjuolggadusa;

b) Suoma ja Norgga gaskkas dahkkojuvvon Deanu guolástanbire oktasaš bivdonjuolggadussoahpamuša (SopS 94/1989) ja dasa guoskevaš bivdonjuolggadusa; ja

c) Suoma ja Norgga gaskkas Njávánjoga guolástanguovllus dahkkojuvvon guolástansoahpamuša (SopS 17 ja 18/1978) ja dasa guoskevaš bivdonjuolggadusa.

2 lohku

Bivdoriekhti ja bivdui vuoigadahtti sierra lobit

5 §

Bivdoriekhti čáhceguovllu oamasteami vuodul

Vuoigatvuohta bivdit ja mearridit bivddus gullá čáhceguovllu eaiggádii, jos maŋnelis dán lágas ii nuppeláhkai mearriduvvo.

Oktasaš čáhceguovllu osolaš oažžu bivdit čáhceguovllus nu, go oktasaš čáhceguovllu osolašgoddi mearrida.

Čáhceguovllu eaiggát oažžu bivdit čáhcelága 1 logu 5 §:s oaivvilduvvon čáhceguovllu ráji olggobeale dulveguovllus, go dat lea čázi vuolde.

6 §

Sierraákkat bivdoovddut

Dakkár giddodaga, masa gullet sierraákkat bivdoovddut, eaiggát oažžu ovdui gullelaš vuogi mielde bivdit ja mearridit bivddus.

7 §

Oktasaš bivdorievttit

Buohkat ožžot nuvttá oaggut ja bilket sihke bivdit sallida ovttain stákkuin duorgogeahčái giddejuvvon áŋkoriiguin, mat lihkahallojuvvojit vulos-bajás.

Buohkain, geat leat máksán guolástusdikšunmávssu, ja buot vuollel 18-jahkásaš ja 65 jagi deavdán olbmui lea vuoigatvuohta vuoggabivdui. Guolástusdikšunmávssus ja dan máksimis mearriduvvo 9 logus.

Ovdalis 1 ja 2 momeanttas oaivvilduvvon vuoigatvuođat eai guoskka johtiguollečázadagaid guoika- ja rávdnjesajiide, eaige daidda čáziide, main bivdu lea eará njuolggadusa vuodul gildojuvvon. Oaggun-, bilken- ja vuoggabivdogilvvuid ja eará sullasaš lágiduvvon dilálašvuodaid várás galgá oažžut bivdorievtti hálddašeaddji lobi.

Dat, mii ovdalis 1—3 momeanttas mearriduvvo, heivehuvvo maiddá stáhtačáziin.

8 §

Bivdu ekonomiijaavádagas ja oktasaš čáhceguovllus

Suoma ekonomiijaavádagas ja oktasaš čáhceguovllus mearas buohkain, geat leat máksán guolástusdikšunmávssu ja buot vuollel 18-jahkásaš ja 65 jagi deavdán Eurohpá ekonomiijaguvlui gullelaš riikka riikkavuložiin lea vuoigatvuohta astoaiggebivdui. Ovdalis oaivvilduvvon guovlluin Supmii registrerejuvvon gávppálaš bivdis leat vuoigatvuohta gávppálaš bivdui.

Eurohpá Uniovnna lahttoriikkaide registrejuvvon bivdofatnasiin lea oktasaš guolástuspolitihkkii guoskevaš EU:a láchka-mearrádusain mearriduvvon vuoigatvuohta gávppálaš bivdui Suoma ekonomiijaavádagas ja guovllučáziin.

Jos gávppálaš bivdodárbu dan gáibida, de Meahciráddehus sáhtá láigohit gávppálaš bivdá Suoma ekonomiijaavádagas dahje oktasaš čáhceguovllus luosa dahje guvžžá bivdosaji mearas. Ovdalis 1 ja 2 momeanttas oaivvilduvvon bivdoriekhti ii leat fámus dán bivdosajiin.

Bivdorievttis ja bivdolobiin oktasaš čáhceguovllus mearrida Meahciráddehus nu, ahte váldá vuhtii guolleriggodagaid riikkadási dikšunplánaid.

9 §

Stáhta priváhta bivddut

Stáhta priváhta bivddut doalahuvvojit stáhtas doppe, gos stáhta lea daid ovdežis hálddašan ja hálddaša ainge. Stáhta priváhta bivdduid geavaheamis mearrida Meahciráddehus.

Dárkilet njuolggadusaid stáhta priváhta bivdduid geavaheamis sáhtá addit Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul, goas galget vuosttažettiin váldojuvvot vuhtii 88 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon jovkui I gullelaš gávppálaš bivdiid ovddut.

10 §

Vuoigatvuohta Davvi-Lappi bivdolohipi

Olbmos, gean ruovttugiieldalága (201/1994) 2 §:s oaivvilduvvon ruovttugiielda lea Eanodat, Anár dahje Ohcejohka, lea vuoigatvuohta oažžut Meahciráđdehusas nuvtá lobi bivdui ovdalis namuhuvvon gielddaid rájiid sisa gullevaš stáhtačáziin.

Ovdalis 1 momeanttas oaivvilduvvon lohpi lea persovnnalaš ja dat addojuvvo guhkimustá golmma jahkái hávil. Lohpi ii guoskka Deanu ja Njávánjoga čázadaga luosa ja guvžžá goargŋunguovlluide, Doallánjoga ja Báhcaveaji čázadagaid luosa ja guvžžá goargŋunguovlluide iige Duortnoseanu ja Ovnnesjoga čázadagaid luosa ja guvžžá goargŋunguovlluide, maidda guoskevaš siera lobiid stáhtačáziide mieđiha Meahciráđdehus.

Dárkilet njuolggadusaid ovdalis 1 ja 2 momeanttas oaivvilduvvon lobiid addimis ja geavaheamis sáhtá addit Eana- ja meahcedoallooministeriija ášahusa vuodul.

11 §

Bivdorievtti láigoheapmi

Bivdorievtti hálddašeaddji sáhtá láigohit bivdorievtti doaisttázii dahje mearreáigái. Bivdorievtti láigosoahpamuš galgá dahkkojuvvot čálalaččat. Láigolaš ii oaččo láigohit bivdorievtti dahje oasi das ovddosguvlui, iige luohpadit láigoguvlui guoskevaš bivdolojiid goalmádii, jos bivdorievtti láigosoahpamušas ii leat nuppeláhkai sohppojuvvon.

Láigoaddi sáhtá burgit bivdoriektái guoskevaš láigosoahpamuša, jos láigolaš láigoaddi muittuhus fuolakeahtá geavaha boastut iežas bivdorievtti, ii mávsse láiggu dahje muđui jámma rihkku soahpamuššii dahje dán láhkii vuodđuduvvi geatnegasvuodaidis.

Stáhtačáziid láigoheamis bivddu várás sáhtá mearridit dárkileappot Eana- ja meahcedoallooministeriija ášahusa vuodul.

12 §

Osolašgotti osolačča mieđihan bivdolohipi

Oktasaš čáhceguovllu osolaš sáhtá eará osolaččaid guorraseami haga addit nubái lobi bivdit osolažžii alccesis gullevaš bivdorievtti vuodul. Jos lohpi bistá badjel jagi dahje jos lohpi guoská 4 §:a 22 čuoggás oaivvilduvvon ráđjehokasoahpamušaid bivdonjuolggadusaid heivehanguovlluide dahje ráđjehogaid oalgečáziide, de dat galgá addojuvvot čálalaččat ja das galgá ortniidan osolašgotti siste dahkkojuvvot almmuhus osolašgoddái.

Oktasaš čáhceguovllu osolaš galgá 1 momeanttas oaivvilduvvon bivdoloji attedettiin fuolahit das, ahte lohpeoažžu ii mana bivddus badjel osolažžii gullevaš bivdorievtti alimusmeari.

13 §

Guvllolaš lohpi gávppálaš bivdui

Guolleriggodagaid bistevas buvtadeami ja ávkinatnima ja geavahan- ja dikšunplána ollašuvvama dorvvastan dihte ELY-guovddáš sáhtá mieđihit gávppálaš bivdái guhkimustá viđa jahkái lobi gávppálaš bivdui, jos:

1) čáhceguovlu heive geavahan- ja dikšunplána mielde bures gávppálaš bivdui;

2) čáhceguovllu guollenáliid dilli addá vejolašvuoda gávppálaš bivdui;

3) lohpeohcci ii leat ieš iige guolledoalloguovllu doarjaga vuodul beassan bivdorievtti hálddašeaddjiiguin ovttamielalašvuhtii čáhceguovllu geavaheamis gávppálaš bivdui; ja

4) gávppálaš bivdu ii čuoze mearkašahttiláhkai guovllu gáddeaiiggádiidda dahje hálddašeaddjiide dahje guovllu eará geavaheapmái.

ELY-guovddáš galgá dán lobis mearridit bivdui lobálaš guovlluid, lobálaš bivdosiid, bivdduvuloš guollešlájaid, lobálaš bivdoáiggiid ja dárbbu mielde lobálaš alimussállaša. Dasa lassin lobis sáhtá mearriduvvot, mo gávppálaš bivdi galgá almmuhit iežas sállaša.

Ovdalis 1 momeanttas oaivvilduvvon lobi ii oaččo mieđihit, jos lobi vuodul dáhpáhuvi bivdu čuožášii menddo sakka bivdorievtti

hálddašeaddji vejolašvuhtii atnit ávkin iežas bivdorievtti dahje jos dat dagahivččii eará mearkašahtti heajos váikkuhusaid.

ELY-guovddáža lohpearrádus galgá váldojuvvot vuhtii nuppástusohcamis fuolakeahtá.

14 §

Buhtadusa máksin gávppálaš bivddus bivdorievtti hálddašeaddjiide

Gávppálaš bivdi galgá, go lea ožžon 13 §:s oaivvilduvvon lobi, máksit guđege kaleandarjagis bivdorievtti hálddašeaddjiide lobis mearriduvvon bivdosiid mielde, ELY-guovddáža doaibmaguovllu geavahan- ja dikšunplánain meroštallon govtolaš mávssuid buhtadussan čáhceguovllu geavaheamis gávppálaš bivdui.

15 §

Vuoruheapmi lobi mieđiheamis gávppálaš bivdui

Jos lobi dihto čáhceguvlui ohcet eanet gávppálaš bivdit go guovllu guollenáliid dili vuodul lobiid sáhtá mieđihit, de ELY-guovddáš sáhtá vuoruhit lohpeoažžumis daid lohpeohcciid, geat gullet 88 §:a 1 momentas oaivvilduvvon gávppálaš bivdiid jovkui I ja geain lea juo ovdal leamaš lohpi gávppálaš bivdui seamma čáziin dahje daidda guoskevaš čáziin.

16 §

Lohpeevttuid rievdadeapmi ja lobi eretgeassin

ELY-guovddáš galgá čuovvut ja gozihit 13 §:a vuodul addojuvvon lohpeevttuid olašuvvama.

ELY-guovddáš galgá rievdadit lohpeevttuid, jos:

1) lohpeguovllu dilálašvuodát leat lobi mieđiheami manjá mealgat nuppástuvvan nu, ahte lohpeevttuid mielde mearriduvvon bivddu ii sáhte nuppástuvvan dilálašvuodaid dihte šat suovvat; dahje

2) lobis oaivvilduvvon bivdu ii šat deavdde geavahan- ja dikšunplánas daddjojuvvon gáibádusaid.

ELY-guovddáš galgá geassit eret lobi, jos lohpehálddašeaddji jámma guođá mávssekeahhtá 14 §:s oaivvilduvvon mávssuid, ja mealgat dahje jámma rihkku ášahuvvon lohpeevttuid dahje dán lága njuolggadusaid. Lohpi sáhtá gessojuvvot eret maiddái dalle, jos lohpehálddašeaddji ii ELY-guovddáža fuopmášahttimis ja váruhusas fuolakeahtá heaitte rihkkumis dán lága njuolggadusaid dahje mávsse mávssekeahhtá báhcán mávssuid govtolaš áiggi sisa váruhusa adimimis.

17 §

Gávppálaš bivdi vuoigatvuohta stáhtaeatnama atnui

Gávppálaš bivdis, guhte gullá 88 §:s oaivvilduvvon gávppálaš bivdiid jovkui I, lea stáhtii gullevaš mearragáttiin, -sulluin ja -boaduin (mat eai leat várrejuvvon eará atnui) vuoigatvuohta láigohit eatnama hálddašeaddji eiseválddi čujuheami mielde ja dan nannen govtolaš eavttuiguin bivddus dárbbášlaš vurkkodansajiid ja bivdosiid goikadansaji sihke gávppálaš bivddu várás vealtameahttun gaskaboddosaš orrunsaji.

18 §

Guvllolaš lohpi bivdooahpistandoibmii

Bivdoturisma doaibmavejolašvuodaid dorvvastan dihte ELY-guovddáš sáhtá mieđihit oppa doaibmaguovlui dahje dan oassái guoskevaš lobi lágideat bivdoturismadilálašvuodaid, maida oassálastet eanemustá guhhta bivdi hávil ja main oggojuvvo, bilkejuvvo dahje bivdojuvvo vuokkain. Lohpi galgá ohccojuvvot čálalaččat ja dan sáhtá mieđihit, jos guollenáliid bistevaš ávkinatnin addá dasa vejolašvuoda. Lohpi sáhtá leat fámus guhkimustá vihtta jagi hávil.

ELY-guovddáš galgá lobis ášahit guvllolaš bivdoráddjehusaid dahje beaiveguovdasaš sálašeriid, jos guolledollui guoskevaš bealit dahje guovllu guollenáliid dilli dan gáibidit. ELY-guovddáš galgá bivdit iežas doaibma-

guovllu guolledoalloguovlluin jahkásaččat cealkámuša guvllolaš bivdoráddjehusaid ja beaveguovdasaš sálašeriid ásaheapmái váik-
kueaddji beliin.

ELY-guovddáš sáhtta geassit eret lobi, jos lohpehálddašeaddji mealgat rihkku ásaheav-
von eavttuid iige ELY-guovddáza fuopmášahttimis ja váruhusas fuolakeahtta
heaitte eavttuid rihkkuma.

Bivdoturismmain bargi fitnodatolmmoš
galgá, go lea ožžon lobi, máksit kaleanddar-
jagis stáhtii 100 euro sturrosaš guolástus-
dikšunmávssu.

3 lohku

Guolledoalu organisašuvnnat ja daid do- aimmat

19 §

Guolledoalloeiseválddit

Stáhta guolledoalloeiseválddiide lohkkovit
Eana- ja meahccedoalloministeriija sihke dat
ELY-guovddázat, maidda guolledoalloáššit
gullet.

Dasa lassin dán lágas sierra mearriduvvon
guolledoallohálddahusa eiseváldedoaimmaid
dikšuba Meahciráddehus ja Luondduriggo-
datguovddáš sihke bivdogoziheami hárrái 99
§:s namuhuvvon eiseválddit ja bivdogozi-
headdjit.

ELY-guovddáza dán lága vuodul dahkan
mearrádusa ja ášši gieđahallamii guoskevaš
áššegirjiid sáhtta vuolláičállit mašiinnain.

20 §

ELY-guovddáza doaimmat

ELY-guovddáš galgá:

1) fuolahit stáhtii gullevaž guolledoal-
lohálddahusas;

2) gozihit oktasaš guolledoalloáššiid ja
ovddidit bistevaž bivddu ja guolleriggoda-
gaid dikšuma;

3) addit áššedovdiveahki guolledoallo-
guovlluide;

4) gozihit ahte guolledoalloguovllut doib-
met lága ja njuolggadusaideaset ja geavahan-
ja dikšunplána mearrádusaid mielde ja dev-

det daidda gullevaž doaimmaid ja galgá njul-
gegohtet váilevažvuodaid ja heajos beliid.

5) stivret ja gozihit rávvenbarggu, mii
dahkkojuvvo stáhta ruđaguin;

6) gieđahallat oktavuodadoallamii guoske-
važ áššiid guolledoalloeiseválddiid ja guolle-
doalloguovlluid gaskkas; ja

7) dikšut eará doaimmaid, mat dasa leat
dán lágas mearriduvvon.

Bivdogozihanáššiin ELY-guovddáš sáhtta
doaimmat oppa riikkas eiseválddi virge-
veahkkebivdaga vuodul.

21 §

ELY-guovddáza doaimmaváldi ekonomii- jaavádagas

ELY-guovddáziid gullevaž doaimmain fuo-
laha Suoma ekonomiijaavádagas dat ELY-
guovddáš, man doaimmavuovllu siste guos-
kevaž oassi ekonomiijaavádagas lea. ELY-
guovddáziid doaimmavuovlluid gaskasaš ráji
gehččet joatkašuvvat guovllučáziid olgoráji
rájes njuolggaga ekonomiijaavádaga olgoráji
duohkáid.

22 §

Guolledoalloguovlojuohku

Čáhceguovllut juhkkovuovojit daid oamas-
tangaskavuodain ja hálddahuslaš rájiin be-
roškeahtta guolledoalloguovlluide. Guolle-
doalloguovlu čohkiida guolledoalu dáfus
doarvái viiddis oktilaš guovllus. Guolledoal-
loguovlui gullevaž guovllu meroštaldettiin
galgá erenoamážit váldit vuhtii johttiguliid
eallinjođu, bivddu vuogas lágideami, golgan-
guovlojuogu ja čáhceguovlluid juogu čáziid-
dikšuma ja mearradikšunlágidanlágas
(1299/2004) oavvilduvvon čáziiddikšun-
guovlluide ja mearradikšunguovlui.

Guolledoalloguovlojuohku ii guoskka ok-
tasaš čáziide mearas dakko bokte go guolle-
riggodagaid bistevaž geavaheapmi ja dikšun
ii gáibit guovllu laktima guolledoalloguovlo-
juohkui.

Guolledoalloguovlluid eatnandiedalaš
rájiid nanne ELY-guovddáš 33 §:s oavvil-
duvvon guvllolaš guolledoalu ovttasbargojo-

avkku evttohusa vuodul dan maŋŋá, go lea gullan Eana- ja meahccedoalloministeriija ja eará guovddáš oassebeliid. ELY-guovddáš mearrida maiddá guolledoalloguovllu juohkimis, dan ovttahttimis eará guolledoalloguovlui dahje dan rájiid rievdeamis, jos dilálašvuodaid nuppástuvvan dahje eará erenoamáš sivat dan gáibidit. Ohcamuša ovdalis namuhuvvon doaibmajuid dahkan dihte earret rájiid nannema sáhtá dahkat guolledoalloguovlu dahje bivdorievtti hálddašeaddji.

ELY-guovddáš sáhtá maiddá, go lea gullan áššáiosolaš guolledoalloguovlluid ja bivdorievtti hálddašeaddjiid, ieš mearridit guolledoalloguovllu rájiid rievdeamis. Jos šaddá eahpečielggasvuolta das, guđe ELY-guovddáza doaibmaválddi vuollái guolledoalloguovllu rájiid rievdeapmi gullá, de Eana- ja meahccedoalloministeriija čoavdá doaibmaváldái guoskevaš ášši.

Das, ahte gokko guolledoalloguovlluid doaibmaguovlluid rájit galget johtit, sáhtá mearridit dárkileappot Eana- ja meahccedoalloministeriija ásašusa vuodul.

23 §

Guolledoalloguovllu vuoigatvuodalaš hápmi, lahtut ja doaibmaorgánat

Guolledoalloguovllut leat almmosvuoigatvuodalaš ovttašusat, mat galggašedje ovddidit guovlluideaset guolledoalu ja ovddidit lahtuideaset ovttašbarggu guolleriggodagaid bistevaš geavaheami ja dikšuma lágidan dihte. Guolledoalloguovllu sáhtá čatnasit feara masa ja háhkat accesis dahje iežas atnui omodaga.

Guolledoalloguovllu lahtuide gullet guovllu bivdorievtti hálddašeaddjit ja riikkadási guolástansuorggi organisašuvnnat. Eana- ja meahccedoalloministeriija nanne logahallama riikkadási guolástansuorggi organisašuvnnain viđa jahkái hávil.

Guolledoalloguovllu doaibmaorgánaide gullet oktasaščoahkkin, stivra ja doaibmajodiheaddji.

Guolledoalloguovlluide heivehuvvojit dán lága lassin ovttašlága (503/1989) 11, 17,

20, 22, 24 §:t, 26 §:a 2 momenta, 27—31 §:t, 35 §:a 2 momenta ja 36 §.

24 §

Guolledoalloguovlluid doaimmat

Guolledoalloguovllu doaimmaide gullet:

- 1) guolleriggodagaid bistevaš geavaheami ja dikšuma plánen;
- 2) geavahan- ja dikšunplánaevttohusa dahkan, dohkkehuvvon plána ollašuttin ja dan váikkuhusaid čuovvun;
- 3) guolleriggodagaid geavaheapmái ja dikšumii guoskevaš dieđiheapmi;
- 4) bivdogoziheami lágideapmi;
- 5) bivddu ja guollenáliid dikšundoaimmaid čuovvundieđuid čoaggin;
- 6) bivddu oktalašlohpeguovlluid čohkken astoáiggi ja gávppálaš bivddu dárbbuide;
- 7) doaimmat, maid čáhceguovllu eaiggádat leat sirdán guolledoalloguovlui;
- 8) vuoggabivddus čoggon buhtadusruđaid juohkin čáhceguovllu eaiggádiidda;
- 9) ELY-guovddáza boadusstivremii ja dán láchkii vuodđuduvvi eará doaimmat.

25 §

Guolledoalloguovllu oktasaščoahkkin

Guolledoalloguovllu mearridanválddi geavaha oktasaščoahkkin.

Guolledoalloguovllu čuovvovaš lahtuin lea vuoigatvuolta ovttastuvvaš oktasaščoahkkinis:

- 1) osolašgoddi, mas lea čáhceguovlu uhcimustá 50 hektára;
- 2) osolašgottiide gulakeahtes, viidodaga dáfus uhcimustá 50 hektára sturrosaš čáhceguovlluid eaiggádat;
- 3) dakkár guolledoalloguovlui gullevaš osolašgottiid dahje osolašgottiide gulakeahtes čáhceguovlluid eaiggádiid oktiisearvamat, maid hálddašan čáhceguovlluid ollislaš viidodat lea uhcimustá 50 hektára; jogas goitotge uhcimustá 30 hektára;
- 4) 23 §:a 2 momentas oaivvilduvvon riikkadási guolástansuorggi organisašuvdna, earret lustabivdiid ovddasteaddji or-

ganisašuvnna, mas lea vuoigatvuohta guovtte ovddasteaddjái.

Sierraákkat bivdoovdduid hálddašeaddjiin lea vuoigatvuohta oktasaščoahkkimis ovttá oktasaš ovddasteaddjái.

Guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimis leat guđege uhcimustá 1 000 hektára čáhceguovloopmodaga ovddasteaddjis golbma jiena, uhcimustá 500 muhto vuollel 1 000 hektára čáhceguovloopmodaga ovddasteaddjis guokte jiena ja eará lahtuid ovddasteaddjis okta jietna. Registrerejuvnon guvllolaš ovtastusain, maid ulbmilin lea ovddidit biras dahje luonddusudjaleami ja maid njuolggadusaid mielde ášahuvvon doaibmaguovllus guolástanguovlu dahje oassi das lea, lea vuoigatvuohta ovttá ovddasteaddjái. Sámiid ruovttuguovllus maiddái Sámedikkis lea guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimis vuoigatvuohta ovttá ovddasteaddjái, geas lea čoahkkimis mieldeorrund- ja hállanriekti muhto ii jienastanriekti.

Guolledoalloguovlu oažžu bovdet oktasaščoahkkimii áššedovdiid, geain lea čoahkkimis mieldeorrund- ja hállanriekti.

26 §

Guolledoalloguovllu oktasaščoahkkima doaimmat

Guolledoalloguovllu oktasaščoahkkim:

- 1) vällje stivrra;
- 2) mearrida ruhtadoallooahpaheami nannemis ja vástofridjavuoda mieđiheamis stivrrii;
- 3) nanne jahkásaš doaibma- ja ruđaidgeavahanplána ja jagi guhkibun oavvilduvvon doaibmaplána;
- 4) nanne evttohusa geavahan- ja dikšunplánan;
- 5) nanne evttohusa guolledoalloguovllu njuolggadussan;
- 6) nanne buhtadusruđaid juohkima čáhceguovllu eaiggádiidda;
- 7) mearrida guolledoalloguovlui máhcahuvvon buhtadusruđaid geavaheamis;
- 8) mearrida oktasaščoahkkima, stivrra ja doaibmajodiheaddji mearrádusa njulgemis.

27 §

Guolledoalloguovllu stivrra ja dan doaimmat

Guolledoalloguovllu stivrrii gullet uhcimustá čieža lahtu. Stivrra lahtu doaibmabadjji lea golbma jagi. Stivrra lahtuin välljejuvvo jahkásaččat goalmmádas.

Guolledoalloguovllu stivra galgá:

- 1) válmmaštallat áššiid, mat galget gieđahallot oktasaščoahkkimis, ja ollašuhttit mearrádusaid;
 - 2) ollašuhttit geavahan- ja dikšunplánii gullelaš doaimmaid ja dieđihit plána ulbmiliid ollašuvvamis;
 - 3) addit diehtun mearrádusaid;
 - 4) lágideat bivdogozihandoaimmaid dikšuma; ja
 - 5) nammadit ja earuhit doaibmajodiheaddji.
- Guolledoalloguovllu njuolggadusain sáhtta stivrrii 2 momeantta mielde gullelaš doaimmaid, earret čuoggás 5 oavvilduvvon doaimmaid, sirdit doaibmajodiheaddjái.

28 §

Doaibmajodiheaddji doaimmat

Doaibmajodiheaddji dikšu guolledoalloguovllu beaivválaš hálddahusa stivrra rávva- giid ja mearrádusaid mielde. Doaibmajodiheaddjis lea guolledoalloguovllu nammačál- linriekti.

Doaibmajodiheaddji vástida das, ahte guolledoalloguovllu ruhtadoallu lea lága mielde lágideuvvon ja ruđaiddikšun luotahahttilá- hkai ordnejuvvon. Doaibmajodiheaddji galgá addit stivrrii ja dan lahttui dárbašlaš dieđuid stivrra doaimmaid dikšun dihte.

Doaibmajodiheaddji oažžu leat mielde stivrra čoahkkimis ja geavahit doppe hállanválddi, vaikko ii livččege stivrra lahttu, jos stivra ii mearrit nuppeláhkai.

Doaibmajodiheaddjis lea vuoigatvuohta nuvtá oažžut teknihkalaš geavahanokta- vuoda bokte dieđuid Eanamihtidanlágádus- as, jos dát dieđut galget ožžojuvot bivdogo- zihemi lágideami dahje vooggabivddus čog- gon ruđaid ja juohkima várás.

29 §

Doaibmaorgána lahtuid ja doaibmaolbmuid vástu

Guolledoalloguovllu doaibmaorgána lahttu ja doaibmaolmmoš galgá almmolaš hálddahušdoaimma divššodettiinis čuovvut hálddahušlága (434/2003), giellalága (423/2003), sámi giellalága (1086/2003) ja eiseválddiid doaimma almmolašvuoda birra addojuvvon lága (621/1999).

Guolledoalloguovllu doaibmaorgána lahttui ja doaibmaolbmui heivehuvvojit rihkusvuoi-gatvuodalaš virgevástui guoskevaš njuolggadusat dalle, go sii almmolaš hálddahušdoaimma divššodettiinaset geavahit almmolaš válddi.

Guolledoalloguovllu doaibmaorgána lahttu ja doaibmaolbmo almmolaš hálddahušdoaimma dikšumis šaddan vahága buhttemis lea fámus, mii almmolaš servoša ja virgeolbmo buhttenvásttus ja virgedoaimmas šaddan vahága buhttemis mearriduvvo vahát-buhttenlágas (412/1974).

30 §

Guolledoalloguovllu njuolggadusat

Guolledoalloguovllu njuolggadusain galgá namuhit:

- 1) guolledoalloguovllu nama ja dan hálddahuš ruovttubáikki ja deháleamos osiid dain čáziin, mat gullet guolledoalloguovlui;
- 2) mo ovddasteaddjit guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimii vállejuvvojit;
- 3) goas guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimat galget dollojuvvo;
- 4) mo guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimat bovdejuvvojt čoahkkái ja mo áššit gieđahallojit;
- 5) mo stivrri lahtuid doaibma ja áššiid gieđahallan lea lágiduvvon;
- 6) mo áššegirjjit guolledoalloguovllu beales vuolláičállojuvvojit;
- 7) guolledoalloguovllu doaibmaolbmuid, dáid doaimmaid ja doaibmabaji ja mo sii váldojuvvojit doibmii;
- 8) ruđaid geavaheami ja ruhtadoalu ákkaid;
- 9) diehtunaddimiid čađahanvuogi; ja

10) guolledoalloguovllu doaimma dáfus dárbbalaš eará áššiid.

Njuolggadusaid válmmaštallá guolledoalloguovlu ja nanne ELY-guovddáš.

31 §

Ruhtadoallu ja ruhtadoallogdárkkisteapmi

Guolledoalloguovllu ruhtadoallobadji lea kaleanddarjahki. Guolledoalloguovlu galgá luohpadit jahkásaččat čilgehusa doaimmastis ELY-guovddáži. Čilgehusas galget leat mielde dieđut mávssolaš dáhpáhusain ruhtadoallobaji áigge ja dan nohkama maŋŋá, árvoštallan boahttevaš ovdáneamis sihke čielggadus geavahan- ja dikšunplána ulbmiliid ollašuvvamis.

Dán guovllu ruhtadoallogeatnegasvuhtii, ruhtadollui ja ruhtadoallogoahpaheapmái heivehuvvo ruhtadoallogdárkkisteapmi (1336/1997).

Guolledoalloguovlu lea geatnegahtton doaimmahit jahkásaččat ruhtadoallogdárkkisteapmi. Ruhtadoalu dárkkisteapmái heivehuvvo ruhtadoallogdárkkistanláhka (459/2007).

Ovdalis 1 momentas oavvilduvvon čilgehusas ja dan sisdoalus sáhttá mearridit dárkkileappot Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul.

32 §

Guolledoalloguovllu doaimma goziheapmi

ELY-guovddáš goziha iežas doaibmaguovllu guolledoalloguovlluid doaimma. ELY-guovddáži lea vuoigatvuolta oážžut guolledoalloguovllus ja ruhtadoalu dárkkisteaddjiin, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, goziheami dáfus dárbbalaš dieđuid, áššegirjjiid ja čielggadusaid. Guolledoalloguovllus goziheami várás ožžojuvvon dieđuid ii oáččo almmuhit olggobealeolbmui iige geavahit eará ulbmiliid guolledoalloguovllu lobi haga. Guolledoalloguovlu galgá almmuhit ELY-guovddáži iežas stivrri ságadoalli, várreságadoalli ja doaibmajodiheddji namaid ja oktavuodadieđuid.

Jos guolledoalloguovlu lea eanet go ovttá ELY-guovddáža doaibmaguovllus, de guolledoalloguovlui guoskevaš áššit gieđahallojit

dan ELY-ealáhusguovddázis, man doaibmaguovllus eanaš oassi guoskevaš guolledoalloguovllu čáhceviidodagas lea.

33 §

Guvllolaš guolledoalu ovttasbargojoavku

ELY-guovddáš ásaha iežas doaibmaguvlvi guvllolaš guolledoalu ovttasbargojoavkkuid veahkehit guovllu guolledoalloássiid dikšumis, oainnuid oktiiheiveheamis ja dutkandieduid ávkinatnimis. Ovttasbargojoavku ásahuvvo viđa jahkái hávil ja dasa gullet guolledoalloguovlluid, guolledoallo- ja birasorganisašuvnnaid, dutkamuš, hálddahusa, eanegottiid lihtuid sihke sámiiid ruovttuguovllus Sámedikki ovddasteaddjit.

Ovttasbargojoavku doaibmá ELY-guovddáža geahču vuolde ja dat galgá dahkat evttohusaid ja árvalusaid bivddu lágideamis ja guollenáliid dikšumis. Ovttasbargojoavku árvoštallá geavahan- ja dikšunplánaid ja dain árvaluvvon geavahan- ja dikšundoaimmaid sihke dahká árvalusaid sierra guovlluid geavahan- ja dikšunplánain ja riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánain árvaluvvon doaibmabijuid oktiiheivehan dihte. Ovttasbargojoavku dahká ELY-guovddáži evttohusa iežas doaibmaguovllu guolledoalloguovlujuohkun.

4 lohku

Guolleriggodagaid geavaheami ja dikšuma plánen

34 §

Riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánat

Guolleriggodagaid bistevaš geavaheami ja dikšuma ollašuvvama sihkkarastin dihte dahkkojuvvojit dárbbu mielde riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánat. Dikšunplána válmmaštallamis vástida Eana- ja meahcedoallooministeriija searválagaid Birasministeriijain. Dikšunplána nanne Eana- ja meahcedoallooministeriija.

Nannejuvvon riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánat galget válđojuvvot vuhtii, go dahkkojuvvojit guvllolaš geavahan- ja

dikšunplánat ja ollašuttojuvvo ja lágiduvvo bivdu oktasaš čáziin. Geavahan- ja dikšunplánaiguin ii oáččo váddudit riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánaid ollašutti- ma.

35 §

Geatnegahttin geavahan- ja dikšunplána dahkan dihte

Guolledoalloguovlu galgá dahkat ja válđit atnui iežas doaibmaguvlvi guoskevaš geavahan- ja dikšunplána, mainna dorvvastuvvo guovllu guolleriggodagaid bistevaš ja mánggabealat buvttadeapmi ja geavaheapmi ja biologalaš mánggahápmásašvuolta, ja ovddiduvvojit lustabivddu ja gávppálalaš bivddu doaibmavejolašvuodat.

36 §

Geavahan- ja dikšunplána dahkan

Guolledoalloguovlu dahká evttohusa iežas guovllu guolleriggodagaid geavahan- ja dikšunplánan. Geavahan- ja dikšunplána dagadettiin galgá válđit vuhtii guollenáliid geavaheapmái ja dikšumii eará láhka-mearrádusaid vuodul ásahuvvon gáibádusaid, guolleriggodagaid riikkadási dikšunplánaid ja dakkár guolleriggodagaid eará geavahan- ja dikšunplánaid, maid ollašuttimii plána sáhtáši váikkuhit.

Geavahan- ja dikšunplánas galget leat mielde:

1) vuodđodieđut čáhceguovlluid ja guollenáliid dilis;

2) plána bivddu ovddidandoaibmabidjun ja dáidda guoskevaš ulbmildilli ja evttohus lustabivddu oktilašlohpevuogádaga ovddidan dihte;

3) plána guollenáliid dikšundoaibmabidjun;

4) evttohus johttiguliid ja áitojuvvon guollenáliid eallinjođu ja eará biologalaš mánggahápmásašvuoda dorvvastan dihte dárbbášlaš doaibmabijuin;

5) evttohus bivddu dárbbášlaš guvllolaš muddendoaibmabidjun;

6) evttohus ruđaid, mat čoggojuvvojit guolástusdikšunmáksun ja geavahuvvojit eaiggátbuhtadusaide, ossodaga juohkin dihte;

7) guolledoalu dáfus mearkkašahtti guovlluid ja gávppálaš bivdui ja bivdoturismii vuogas guovlluid mearrideapmi;

8) guđege gávppálaš bivdui vuogas guovllus gávppálaš bivdui heivvolaš bivdosiid mearrideapmi;

9) plána guolástandieđuid čuovvuma ja bivdogoziheami lágideami várás.

Dain áššiin, mat válđojuvvojit geavahan- ja dikšunplánii, sáhtta mearridit dárkileappot Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul.

37 §

Geavahan- ja dikšunplána dohkkeheapmi

ELY-guovddáš dohkkeha geavahan- ja dikšunplána. Plána galgá dohkkehuvvot, jos dat:

1) lea dán lágas mearriduvvon gáibádusaid mielde dahkkojuvvon;

2) heive oktii riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánaiguin iige váddut daid ollašuttima;

3) heive oktii eará geavahan- ja dikšunplánaiguin; ja

4) lea giedahallon guvllolaš guolledoalu ovtasbargojoavkkus.

Go plána goská sámiiid ruovttuguvlui, de plána sáhtta dohkkehuvvot dalle, jos 1 momanttas mearriduvvon ášši lassin sámediggelága (974/1995) 9 §:s mearriduvvon ráddádallangeatnegahttin čuvvojuvvo.

ELY-guovddáš sáhtta máhcahit evttohusa geavahan- ja dikšunplánan guolledoalloguvlui ođđasit válmmaštallanláhkai, jos evttohus ii deavdde dohkkehaneavttuid.

Jos guolledoalloguovlu ii daga evttohusa mearreáiggis dahje ii evttohusa máhcaheamis fuolakeahtta daga dohkkehahtti evttohusa, de sáhtta geavvat nu ahte ELY-guovddáš ii mávsse guolledoalloguvlui 82 §:a 1 momantta 2 čuoggás oavvilduvvon ruđaid, dassáigo dohkkehahtti evttohus lea doaimmahuvvon ELY-guovddáži.

ELY-guovddáš sáhtta ollašuttit guolledoalloguovllu evttohusaid dárbbášlaš guvllolaš muddendoaimbidjun nu, ahte ráddje bivdu guovllus plána dohkkehanmearrádusastis

53, 54 ja 57 §:s ja 67 §:a 4 momanttas ja 71 §:a 3 momanttas mearriduvvon doaibmafápmudusaidis mielde.

38 §

Geavahan- ja dikšunplána guston ja rievdeheapmi

Geavahan- ja dikšunplána lea fámus guhkimustá logi jagi dan dohkkeheami rájes. Jos ođđa plána ii leat dohkkehuvvon ovdalگو boares plána lea heaitán gustomis, de boares plána lea fámus dassáži go ođđa plána lea bohtán fápmui.

Jos guolledoalloguovllu guollenáliid dilli lea plána gustodettiin nuppástuvvan dan mađe ollu ahte plána ollašuttin ii deavddáži šat dasa ásahuvvon ulbmiliid, de guolledoalloguovlu galgá bargagoahtit plána rievdadan dihte. Evttohusa plána rievdadan dihte sáhtta dahkat plána dohkkehan ELY-guovddáš dahje guolledoalloguovlu ieš.

Plána rievdadanevttohus galgá ovdanbuktot dohkkehanláhkai ELY-guovddáži, mii dohkkeha nuppástusaid plána oassin 37 §:s mearriduvvon meannudeami mielde.

Evttohus ođđa plánan galgá ovdanbuktot dohkkehanláhkai ELY-guovddáži manjmustá guhtta mánotbaji ovdalگو gustojeaddji plána gustonáigi lea nohkan.

39 §

Geavahan- ja dikšunplána ollašuttima goziheapmi

ELY-guovddáš goziha ahte guolledoalloguovllu geavahan- ja dikšunplána ollašuttujuvvo. Jos guolledoalloguovlu healbada plána ollašuttima nu, ahte dat čuoheá guollenáli dahje -šlájá ceavzilvuhtii, de ELY-guovddáš sáhtta leat mávssekeahhtá guolledoalloguvlui 82 §:s oavvilduvvon ruđaid gitta dassái, go ollašuttindoaimmat leat álggahuvvon.

40 §

Geavahan- ja dikšunplána ollašuttin ja čuovvun

Guolledoalloguovllu guolleriggodagaid geavaheapmi ja dikšun galgá lágiduvvot dohkkehuvvon geavahan- ja dikšunplána mielde. Guolledoalloguovlu ja bivdorievtti hálddašeaddjit vástidit plána ollašuttimis dakko bokte go plána ollašuttin daidda guoská. Eiseválddit galget váldit doaimmainis vuhtii guolledoalloguovllu geavahan- ja dikšunplána guolleriggodagaid geavaheapmái ja dikšumii guoskevaš oppalaš perspektiivvaid.

ELY-guovddáš galgá guđa mánotbaji sisa plána dohkkeheamis almmuhit plánas gieldda lávvaplánemis vástideaddji eiseváldái. Dasa lassin Eana- ja meahccedoalloministerijai galgá almmuhit plánii gullelaš muddendoaimbidjoevttohusain, mat gáibidit lánka-mearrádušaid rievdeami dahje main lea váikkuhus riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánaid dahkamii ja ovddideapmái.

Guolledoalloguovlu, ELY-guovddáš ja guvllolaš guolledoalu ovttasbargojoavku čuvvot plána ollašuttima váikkuhusaid ja ulbmiliid ollašuvvama. ELY-guovddázis lea, jos bivdojuvvo, vuoigatvuohta oažžut guolledoalloguovllus dieđuid plána ollašuvvamis.

5 lohku

Bivddu lágideapmi

41 §

Bivddu lágideapmi

Bivdu galgá lágiduvvot geavahan- ja dikšunplána mielde.

Bivddu lágideamis vástida bivdorievtti hálddašeaddji.

Jos oktasaš čáhceguovllus leat sierraákkat bivdoovddut, de daid osolašgiddodagaid eaiggádat ja čáziid osolaččat galget fuolahit bivddu lágideamis searválagaid.

42 §

Osolašgotti bivdorievtti juohkin

Vuoigatvuohta osolašgotti čáziid atnui mearrašuvvá bivddusovttadagaid vuodul. Bivddusovttadagaid juogedettiin galgá váldit vuhtii oktasaš čáhceguovllu osolaččaid ja earáid, geain lea vuoigatvuohta bivdit namuhuvvon čáziin.

Jos guollečáziid geavaheamis ii osolašgottis nuppeláhkai mearriduvvo, de bivddusovttadagat juohkásit oktasaš guollečáziid osolaččaid gaskkas sin čáhceossodagaid mielde. Osolašgoddii sáhtta addit dárkilet mearrádušaid osolaččaide gullelaš bivdorievtti geavaheamis.

43 §

Bivdorievttiid oktiiveiveheapmi erenoamáš bivdoovdoguovllus

Jos sierraákkat bivdoovddu ášahettiin ii leat nuppeláhkai mearriduvvon, de oktasaš čáhceguvlui gullelaš erenoamáš bivdoovdoguovllus bivdoriekti juohkása oktasaš guovllu osolašgiddodagaid ja sierraákkat bivdoovddu osolašgiddodagaid gaskkas nu, ahte sierraákkat bivdoovddu osolašgiddodaga bivdošiid alimusmearri lea seammá go dakkár oktasaš čáziid osolašgiddodaga bivdusovttadatmearri, mii dáluid vearuhanákkain mearriduvvon vearrologu vuodul vástida sturrodaga dáfus giddodaga, masa gullá sierraákkat bivdoovdu. Dat, mii ovdalis mearriduvvo, heivehuvvo maiddá osolašgoddái gullakeahtes čáhceguvlui.

Jos sierraákkat bivdoovddu ášahettiin ii leat nuppeláhkai mearriduvvon, de stáhtačáziide gullelaš erenoamáš bivdoovdoguovllus bivdoriekti juohkása nu, ahte bealli bivdoovdoguovllu bastevaš bivddu alimusmearis gullá stáhtii ja bealli sierraákkat bivdoovdduid osolašgiddodagaide earret Anárjávri, mas stáhtii gullet guokte goalmádasa ja sierraákkat bivdoovdduid osolašgiddodagaide okta goalmádas bastevaš bivddu alimusmearis.

Jos erenoamáš bivdoovdoguvlui stáhtačáziin gusket moanat sierraákkat bivdoovddut, de sierraákkat bivdoovdduid oso-

lašgiddodagaide gullelaš bivdoriekti juohkása daid gaskkas dáluid vearuhanákkain mearriduvvon vearrologuid mielde ja guđege dálui gullelaš osolašgiddodagaid gaskkas dan mielde go guhtege osolašgiddodat lea ožžon ossodaga oktasaš ovdui.

44 §

Bivdorivttiid oktiiheiveheapmi erenoamáš bivdosajis

Sierraákkat bivdoovdu mielde ásahuvvon bivdoriekti erenoamáš bivdosajis gullá dušše sierraákkat bivdoovdu osolašgiddodagaide, jos ii leat nuppeláhkai mearriduvvon sierraákkat bivdoovdu ásahettiin. Čáhceguovllu eaiggádis lea vuoigatvuohta erenoamáš bivdosajis maiddá eará bivdui, jos dat ii mearkašahhtiláhkai čuoze sierraákkat bivdoovdu geavaheapmái. Go bivdoovdu gullá moanaide giddodagaide, de bivdoriekti daid gaskkas juohkása ossodagaid sturrodaga mielde.

Erenoamáš bivdosadjái guoskevaš bivdorievttit osolašgiddodagaide mearriduvvo daid ollislaš bivdusovttadatmearri nu, ahte veardádallojuvvo bivdosajis fitnašuvvi sálašmearri oppa sálašmearrái dain čáziin, maidda bivdoovdu gullá.

45 §

Bivddu lágideapmi stáhtačáziin

Stáhtačáziin 41 §:s oaivvilduvvon doaimmain fuolaha Meahciráđdehus. Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain Meahciráđdehus galgá jahkásaččat bivdit cealkámuša bivddu lágideamis ja bivdolobiid mieđihanprinsihpain meahceráđdehuslága (1378/2004) 20 §:s oaivvilduvvon ráđđádallangottis.

Bivddu lágideamis stáhtačáziin sáhtta mearridit dárkileappot Eana- ja meahcedoaloministeriija ásahusa vuodul.

6 lohku

Bivddu stivren ja ráddjen

46 §

Gildojuvvon bivdovuogit ja bivdoneavvut

Čuovvovaš bivdovuogit ja bivdoneavvut leat gildojuvvon bivddus:

- 1) bávkalemiin dahje eará vuogi mielde áigáiožžojuvvon deaddobárru;
- 2) bissut;
- 3) jorggisteaddji, mirkkolaš dahje muđui čázi bilideaddji ávdnasat;
- 4) šleađgarávdnji;
- 5) áŋkora njahpasteapmi guollái olggo-bealde;
- 6) hárset, skohtal dahje sullasaš dearri, roahkki dahje geahčedinga sihke bivdu dola dahje čuovgga vehkiin hoavain johttiguollečázadaga jogas, guoika- ja rávdnesajiin cuoŋománu 15. beaivvis miessemánu 31. beaivái earáge čáziin;
- 7) johttiguollečázadaga guoika- ja rávdnesajiin oaggun, bilken ja hárelávddiin bivdu;
- 8) fierbmi, mii rievdá rávnnji mielde dahje gesso fatnasa maŋis;
- 9) eará bivdosat ja rusttegat sihke bivdovuogit, mat dárbbasmeahttumit vahágahttet dahje goddet guliid dahje čuhcet guollenáli seailumii dahje leat vahátlaččat luonddu mánggahápmásašvuhtii.

Gildojuvvon bivdoneavvuid ii oaččo vurkkodit bivddu várás oaivvilduvvon fievrus dahje doallat dasttán sadjosis bivddu várás. Meahcebivddu várás oaivvilduvvon bissu oažžu goittotge fievrridit.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul sáhtta mearridit dárkileappot gildojuvvon bivdovugiin ja bivdoneavvuin, gildojuvvon bivdosiid ráhkadusas sihke árppus godđojuvvon bivdosiid galljodagas ja bivdosiid eará iešvuodaid mih-tideamis.

47 §

ELY-guovddáša spiehkastatlohpi

ELY-guovddáš sáhtta sirdingilvima, guollešaddandoaimma, dutkanbargguid, bivdovieruid doalaheami, guolledoallogeatnegaht-

timiid ollašuttima dahje guolleriggodagaid eará geavaheapmái ja dikšumii guoskevaš ulbmila várás ákkastallon siva dihte miedihit spiehkastatlobi:

- 1) gildojuvvon bivdovuogi dahje bivdoneavvu atnui dahje vurkkodeapmái;
- 2) bivdogielddu áigge bivdui;
- 3) stuorát sálláša váldimii go lea lohpi;
- 4) eanet bivdosiid atnimii go lea lohpi;
- 5) luoitnláhkai mearriduvvon guoli bivdimii ja váldimii;
- 6) bivdogielddoguovllus bivdui;
- 7) ráfáidahtton guollešlájá dahje -náli bivdui;
- 8) maŋŋelis 91 §:a 2 momeanttas ásahuvvon gielddus spiehkasteapmái guolástangilvuvon fidnejuvvon sálláša hárrái.

Lobi ii oaččo miedihit, jos dat čuozášii dán lága mielde dahje dan vuodul addojuvvon ráddjema ulbmila dahje geavahan- ja dikšunplána ulbmiliid ollašuvvamii.

48 §

Bivdosiid bidjan ja merken

Guollebivdosa ii oaččo bidjat čáhcái nu, ahte dan njiellu lea caggut čázeoaivvi bajábealde iige maiddái vurkkodit nu, ahte dat dagaha vára fuođđuide dahje eará ealliide.

Bivdui biddojuvvon giddes ja orru bivdosat galget merkejuvvot nu, ahte čáziid alde johttit áicet dan álkit. Bivdosiid merkenneavvuid ii oaččo bidjat dahje guođdit čáhcái bivdosa haga earret jieŋa alde bivddedettiin.

Ovdalis 2 momeanttas oaivvilduvvon bivdosiidda galgá dasa lassin merket bivdosa biddji nama ja oktavuodadieđuid sihke bivdorievtti čájeheaddji mearkka nu, ahte dat oidno almmá ahte bivdosa dárbbasa bajidit čázis. Bivdorievtti čájeheaddji mearkka ii dárbbas goittotge giddet bivdosii dakkár guovlluin, main bivdorievtti eaiggát ii leat váldán atnui bivdorievtti čájeheaddji mearkavuogádaga.

Bivdosiid bidjamis ja merkemis mearriduvvo dárkileappot stáhtarádi ásahusa vuodul.

49 §

Gávppálaš bivdui oaivvilduvvon bivdosat

Dušše gávppálaš bivdiin ja sin lohku do- aibmi olbmuin lea gávppálaš bivddus vuoigatvuohta geavahit gávppálaš bivdui oaivvilduvvon bivdosiid. Dákkár bivdosiidda gullet trolá ja eará sajis go govdotatgierddu 67°00'N davábeale čáziin fierpmit, maid ollislaš guhkkodat lea bivdo- dahje fanasgotti nammii badjel 240 mehtera. Oktasaš čáziin mearas ja Suoma ekonomiijaavádagas gávppálaš bivdui oaivvilduvvon bivdosiidda gullet dasa lassin:

- 1) stuorrameardi; ja
- 2) bivdo- dahje fanasgotti nammii áŋkor- bivdosat, main leat oktiibuot eanet go 100 áŋkora.

Gávppálaš bivdit ja sin lohku do- aibmit galget duođastit iežaset vuoigatvuođa geavahit 1 momeanttas oaivvilduvvon bivdosiid, jos 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi dahje bivdogoziheaddji nu bivdá.

Stáhtarádi ásahusa vuodul sáhtta mearridit dárkileappot gávppálaš bivdui oaivvilduvvon bivdosiid ráhkadusas ja teknihkalaš iešvuodain.

50 §

Heađuštusa garvin

Bivddedettiin ii oaččo dárbbasmeahttumit heađuštit birrasa, eará čáziidaldejohttiid, eará lobálaš bivddu dahje gátti eaiggáda dahje hálddašeadji. Ovdalis 7 §:s oaivvilduvvon bivdu ii oaččo dáhpáhuvvat viđalot mehtera lagabus 49 §:s namuhuvvon trolás ja stuorramearddis.

Lobálaš bivddu ii oaččo eaktodáhtos hehttet dahje váddudit.

51 §

Reappáid bivdu ja vurkkodeapmi

Reabbárohtu leavvama hehtten dihte reabbábivdosat galget goikaduvvot, desinfiserejuvvot dahje galmmihuvvot, ovdalگو

daid sáhtta sirdit čázadaga eará oassái dahje eará čázadahkii.

Reappáid oažžu vurkkodit fierbmehehkiin dahje eará sullasaš rusttegiid siste dušše dan čázadaga oasis, gos dat leat bivdojuvvon.

52 §

Bivddu ráddjemii guoskevaš ásaahasad- dinfápmudus

Stáhtaráddi ja Eana- ja meahccedoalloministeriija galgaba fuolahit guolleriggodagaid bistevaš geavaheami ja dikšuma ollašuttimis luonddu mánggahápmásašvuoda bisuhan dihte.

Čáhceguovllus, gos gávdno guollešládja dahje -nálli, man ceavzilvuolta dahje lassánannávccat leat fuotnánan dahje sáhttet fuotnánit čáhceguovllus, mii lea hui mávssolaš guollešládja dahje -nálli lassáneami dáfus, sáhtta stáhtarádi ásaahusa vuodul:

- 1) gielddit bivddu dihto bivdosiin dahje bivdovugiin dahje ráddjet dan;
- 2) gielddit bivddu dihto áigodaga áigge dahje ráddjet dan;
- 3) ráddjet bivdosiid meari;
- 4) gielddit váldimis sállasa eanet go lea sohppojuvvon;
- 5) gielddit dihto sohkaheallái dahje sturrodatluohtkái gullevaš guliid dahje dakkár guliid sálašin váldima, mat eai leat merkejuvvon 75 §:a vuodul mearriduvvon vuogi mielde; ja
- 6) addit dárkilet mearrádusaid bivdosiid ráhkadusas.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ásaahusa vuodul sáhtta addit teknihkalašlágan njuolggadusaid bivdosiid ráhkadusas ja geavahanvuogis sihke dárkilis njuolggadusaid bivdosiid geavahanáiggis, bivdosiid mearis ja sálašmearis sihke guliid luoitingeatnegasvuodas, jos dasa 2 momeanttas oaiivilduvvon siva dihte lea dárbu.

Go ovdalis 2 ja 3 momeanttas oaiivilduvvon ásaahasat addojuvvojit, de daid mielde dahkkojuvvon geatnegahttimiid sáhtta ásaahit earáláganin sierra gávppálaš bivdihoavkkuide.

53 §

ELY-guovddáza doaibmaváldi ráddjet bivddu

ELY-guovddáš sáhtta, jos čáhceguovllus gávdno guollešládja dahje -nálli, man ceavzilvuolta dahje buvttadannávccat leat fuotnánan dahje sáhttet fuotnánit dahje čáhceguovlu lea hui mávssolaš guollešládja dahje -nálli lassáneami dáfus:

- 1) gielddit bivddu dihto bivdosiin dahje bivdovugiin dahje ráddjet dan;
- 2) gielddit bivddu dihto áigodaga áigge dahje ráddjet dan;
- 3) ráddjet bivdosiid meari;
- 4) gielddit váldimis sállasa eanet go lea sohppojuvvon;
- 5) gielddit dihto sohkaheallái dahje sturrodatluohtkái gullevaš guliid dahje dakkár guliid sálašin váldima, mat eai leat merkejuvvon 75 §:a vuodul mearriduvvon vuogi mielde.

Dasa lassin ELY-guovddáš sáhtta ásaahit 1 momeantta 1 ja 2 čuoggás oaiivilduvvon ráddjehusa dahje gielddu, jos dasa lea dárbu čáhcejohtalussii šaddi vára hehtten.

Ovdalis 1 ja 2 momeanttas oaiivilduvvon ráddjehusaid dahje gieldduid sáhtta mearridit guhkimustá logi jahkái hávil. Ráddjehusaid dahje gieldduid sáhtta ásaahit earáláganin sierra gávppálaš bivdihoavkkuide.

Ráddjehusat dahje gielddut eai oaččo ráddjet bivdorievtti ávkinatnima guhkit go lea dárbu ráddjehusa dahje gielddu ulbmila juksan dihte.

54 §

Oktasaš bivdorivttiid ráddjen

ELY-guovddáš sáhtta dihto čáhceguovllus ráddjet oagguma, bilkema ja vuoggabivddu dahje gielddit daid, jos dasa lea dárbu:

- 1) geavahan- ja dikšunplána ulbmiliid dahje guollenáli beaktilet dikšunbohtosiid dorvvastan dihte;
- 2) guolledoalloodutkamuša čađahan dihte;
- 3) guollenáli dorvvastan dihte;
- 4) gávppálaš dahje eará erenoamáš ulbmilis dahkkojuvvon guolle- dahje reabbágilvimiid ekonomalaš ávkinatnima dorvvastan dihte; dahje

5) guliid godđosajiide čuoheci jeavddalaš dahje joatkašuvvi heađuštusa hehtten dihte.

ELY-guovddáš sáhtá mearridit 1 mo-meanttas oaivvilduvvon ráddjehusa dahje gielddu guhkimustá logi jahkái hávil juogo ieš dahje bivdorievtti hálddašeddji, gávppálaš bivdi, guolledoalloguovllu dahje dan oassebeali árvalusa mielde, man ovdui ášši guoská. Ráddjehus dahje gielddu galgá ohccojuvvot čálalaččat ja ohcamušii galgá laktojuvvot čielggadus ohcamuša ákkain ja árvaluvvon ráddjen- dahje gielddoguovllus oktan kártačuvvosiiguin. Ráddjen- dahje gielddoguovlu sáhtá leat oktiibuot eanemustá 25 proseantta guolledoalloguovllu čáhceviidodagas. Ráddjehusat dahje gielddut eai oaččo čuoheci vejolašvuhtii atnit ávkin oktasaš bivdorivttiid eanet go lea dárbu ráddjehusa dahje gielddu ulbmila ollašuhttin dihte.

55 §

Guliid ráfáidahttin

Jos juoga guollešlájá dahje -náli lassáneapmi šaddá vára vuollái dahje dan raššon náliid suodjaleapmi dan gáibida, de dákkár guollešlájá dahje -náli sáhtá ráfáidahttit oppa riikkas dahje dihto guovllus stáhtarádi áhahusa vuodul.

Ráfáidahtton guoli bivdin, vuovdin ja dakkár bivdosiid geavaheapmi, mat erenoamážit heivejit dan bivdimii, leat ráfáidahttima áigge gildojuvvon. Ráfáidahttima áigge gildojuvvon bivdosiin sáhtá mearridit stáhtarádi áhahusa vuodul.

56 §

Guliid bivdomihtut

Guollešlájáide dahje -náliide sáhtá mearridit vuolimus ja alimus bivdomihtu, jos dasa lea dárbu guolleriggodagaid bistevaš buvttadannávccaid, raššon náliid dahje guollešlájá lunddolaš eallinođu dorvvastan dihte.

Vuolimus bivdomihtu uhcit ja alimus bivdomihtu stuorát guoli bivdin lea gildojuvvon.

Vuolimus ja alimus bivdomihtuin mearriduvvo stáhtarádi áhahusa vuodul.

57 §

ELY-guovddáza vuoigatvuohta mearridit bivdomihtuin

ELY-guovddáš sáhtá guvllolaš sierradili vuhtiiváldin dihte bivdorievtti hálddašeddji dahje guolledoalloguovllu ohcamuša vuodul dahje ieš mearridit guvlui 56 §:a vuodul áhahuvvon šládja- dahje nálleguovdasaš bivdomihtuin spiehkasteaddji bivdomihtuid, jos guollešlájá dahje -náli dilli guovllus spiehkasta mealgat das, mii lea leamaš vuodđun dasa goskevaš bivdomihtuid ásaheapmái.

ELY-guovddáza vuoigatvuočas mearridit bivdomihtuin áhahuvvo dárkileappot stáhtarádi áhahusa vuodul.

58 §

Guliid luoitin

Bivdomihtuid vuostásaš guolli galgá dalán fas luittojuvvot čáhcai, jos Eurohpá Uniovna láhkamearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

Guolli galgá álo luittojuvvot čáhcai, jos dat lea bivdojuvvon:

- 1) ráfáidahttima dahje gielddu áigge;
- 2) gildojuvvon bivdoneavvuin dahje bivdosiin; dahje
- 3) gildojuvvon bivdovugiin.

59 §

Áitojuvvon eallišlájáid suodjaleapmi

Stáhtarádi áhahusa vuodul sáhtá guhkimustá vida jahkái hávil gielddit dihtolágan bivdosa dahje bivdovuogi geavaheami dihto čáziin ja addit dárkilet njuolggadusaid bivdosiid geavahannáiggiin, jos dasa luondusuodjalanlága (1096/1996) vuodul áitojuvvon eallišlájá ceavzilvuođa bisuhan dihte ja šlájá govttolaš suodjalandási juksan dihte lea dárbu.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul sáhtta guhkimustá viđa jahkái hávil addit dihto čáhceguvlui guoskevaš dárkilis tehnikkalašlágan njuolggadusaid bivdosiid ráhkadusas ja geavahanvuogis, jos dasa 1 momeanttas oaivvilduvvon áitojuvvon eallišlájaja ceavzilvuoda seailun dihte ja šlájaja govttolaš suodjalandási juksan dihte lea dárbu.

Dat, mii 1 ja 2 momeanttas mearriduvvo šlájajas, guoská maiddái vuollešládji, rássii, nállái ja hápmái.

60 §

Soahpamušat saimaagahte suodjalan dihte

Etelä-Savo ELY-guovddáš sihke čáhceguovllu eaiggát dahje erenoamáš rievtti hálddašeaddji sáhttet dahkat saimaagahttenáli ceavzilvuoda seailun dihte ja saimaagahte govttolaš suodjalandási juksan dihte soahpamuša bivddu ráddjemis ja gielddimis dihto čáhceguovllus. Soahpamuša sáhtta dahkat guhkimustá viđa jahkái hávil.

61 §

Buhtadusat áitojuvvon eallišlájaid suodjaleami dagahan headuštusas

Jos 59 §:a 1 momeantta vuodul mearriduvvon gielddu čuohečá sakka čáhceguovllu eaiggádii dahje erenoamáš rievtti hálddašeaddjái, de sus lea vuoigatvuohta oazžut das stáhtas ollislaš buhtadusa. Buhtenáššis stáhta ovddasta ELY-guovddáš.

ELY-guovddáš ja dat, guhte geahččá alddis leat vuoigatvuođa buhtadussii, galgá geahččalit soahpat buhtadusa mearis. Jos buhtadusas ii sáhte sohppojuvvot, de doaimmaha buhtadusa mearridan dihte sáhtta ohcat Eanamihtidanlágadusas jagi sisa dan maŋŋá, go ohcamuša vuodđun leamaš gielddu lea boahán fápmui. Buhtadusa mearrideapmái heivehuvvo, mii lágas (603/1977; láhka gitta opmodaga ja erenoamáš rivttiid lotnumis) mearriduvvo. Buhtadussii galgá máksojuvvot dán lága 95 §:a 1 momeantta mielde reantu dan beaivvi rájes, goas buhtadussii vuoigadahtti lea ohcan Eanamihti-

danlágadusas mearrádusa buhtendoaimmahušas.

Vuoigatvuohta dán paragrafas daddjojuvvon buhtadussii ii goittotge leat dakkár headuštusas, mas headuštusgillájeaddjis lea vuoigatvuohta oazžut buhtadusa juoga eará lága dahje soahpamuša vuodul.

62 §

Oalgesálašalmmuhus

Jos njuorjju dahje nissu čákná bivdosiid, de bivdosa hálddašeaddji galgá dalán almmuhit das Luondduriggodatguovddáziid.

7 lohku

Johtiguolit ja guoli johtima dorvvasteapmi

63 §

Guoli johtima oppalaš dorvvasteapmi

Guoli ii oaččo bivdit nu, ahte hehttejuvvon guliid beassan daid gođđo- dahje biebmossajiide dahje eará sadjái, gos bivdu guollenáli dorvvastan dihte lea ráddjejuvvon, dahje nu, ahte dat čuohečá dárbbasmeahttumit guollenáli dikšumii.

64 §

Johtiguollečázadagaid guoika- ja rávdnje-sajiid meroštallan

Johtiguollečázadagaiguin oaivvildit dakkár čáziid, maid johtiguolit geavahit mávssolaš johtolahkan dahje lassánanguovllun.

Stáhtarádi ásahusa vuodul sáhtta johtiguollečázadahkan mearridit maiddái eará go 1 momeanttas oaivvilduvvon čáziid, jos dasa lea dárbu johtiguliid lunddolaš eallinjođu vejolašvuodaid láchin dihte.

Johtiguollečázadagaid guoika- ja rávdnje-sajiid rájiid sáhtta meroštallat ELY-guovddáža mearrádusa vuodul.

65 §

Bivddu ráddjen johttiguliid johtima dorvvastan dihte

Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhtá johttiguollečázadagas ráddjet bivdosállaša ja bivdosiid alimusmeari sihke bivddu dakkár guovllus, bivdosiin, bivdovugiin dahje dalle, go johttiguliid johtin dahje lunddolaš eallinjohtu sáhttet mealgat heahtašuvvat.

Eana- ja meahcedoalministeriija ásašusa vuodul sáhtá addit teknihkalašlágan njuolggadusaid bivdosiid ráhkadusas ja geavahanvuogis sihke dárkilet njuolggadusaid bivdosiid geavahanáiggis ja bivddus-sihke sálašmeriin, jos dasa johttiguoli johtima dahje lunddolaš eallinjođu heađuštusaid hehtten dihte johttiguollečázadagas lea dárbu.

Go ovdalis 1 ja 2 momeanttas oaivvilduvvon ásašusat addojuvvojit, de daid mielde dahkkojuvvon geatnegahttimiid sáhtá ásaht earaláganin sierra gávppalaš bivdijoavkuide.

66 §

Bivdogieldu joganjálmmis

Johttiguollečázadahkii gullelaš jogas ja mearas vihtta kilomehtera lagabus dákkár joganjálmmi lea trolá- ja nuohttebivdu gildojuvvon.

Mearas kilomehtera lagabus 1 momeanttas oaivvilduvvon joganjálmmi lea fierbmebivdu gildojuvvon borgemánu 15. beaivvis golgotmánu 31. beaivái.

Ovdalis 1 momeanttas oaivvilduvvon mearraguvlui ii oaččo bidjat stuorramearddi golbma kilomehtera lagabui joganjálmmis, jos dasa ii leat ovdal fidnejuvvon vuoigatvuohta.

67 §

Guolleoalli

Čáhcelága 1 logu 3 §:a 1 momeantta 4 čuoggás oaivvilduvvon jogas ja čáhcelága 1 logu 6 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon čoalmmis dahje bogis johtá guolleoalli, masa

ii oaččo bidjat bivdosiid guoli johtima dorvvastan dihte.

Guolleoalli lea goalmmádas gaskamearálaš čáhceallodaga áigásaš joga, čoalmmi dahje bogi govododagas dan čiekŋaleamos saji buohta.

Dakko gokko johka luoitá merrii dahje jávrái, guolleoalli lea goalmmádas gaskamearálaš čáhceallodaga áigásaš čáhceguovllu govododagas dan čiekŋaleamos sajis ja ollá nu guhkás fávlái ahte guoli johtin lea dorvvastuvvon.

ELY-guovddáš sáhtá goittotge bivdorievtti hálddašeaddji dahje guolledoalloguovllu ohcamuša vuodul dahje ieš mearridit guolleoalli govododaga dahje sajádaga guhkimustá logi jahkái nuppeláhkai, jos dasa guoli johtima dorvvastan dihte lea dárbu.

68 §

Guolleoalli rabasindoallan bivdosiin

Giddes ja orru bivdosiid doallan guolleoallis earret reabbámearddi lea gildojuvvon.

Go bivdovuvvo troláin dahje nuhtiin, de badjel bealli oalli govdogas galgá dollojuvvot rabasin.

69 §

Guolleoalli ja joganjálmmiid rájiid čielggadeapmi

Guolleoalli ja 66 §:s oaivvilduvvon joganjálmmiid rájiid sáhtá čielggadit ja merket kártii eanamihtidandoaimmahusas, mii dahkkojuvvon ELY-guovddáža, bivdorievtti hálddašeaddji dahje guolledoalloguovllu ohcamuša vuodul. Doaimmahusa dahká doaimmahusinšenevra oskojuvvon albmáid haga, ja dasa galgá muđui heivehit, mii gidodatčohkkenlágas mearriduvvo rádjegeavvamis. Doaimmahusgoluin vástida ohcci.

70 §

Bivdu ádjagis

Giddes ja orru bivdosiid geavaheapmi čáhcelága 1 logu 3 §:a 1 momeantta 5 čuoggás oaivvilduvvon ádjagis lea gildo-

juvvon earret guollehehke ja reabbá- ja náhkkeguollemearddi.

71 §

Guollegeainnus bivdu

Guoli johtima dorvvastan dihte ráhkaduvvon guollegeainnus sihke guovttečuodi mehtera mátkkis dan dahje eará sullasaš rusttega bajá- ja vuolábealde lea buotlágan bivdu gildojuvvon.

Bivdit ii oaččo fápmo- ja eará lágádussii čázi doalvu kanálas iige čuođi mehtera mátkkis čázadaga rastá huksejuvvon, buođodorvvolašvuodalága (494/2009) 4 §:a 1 čuoggás oavvilduvvon buođu vuolábealde.

ELY-guovddáš sáhtá, dalle go johtiguolenáli dorvvasteapmi dan gáibida, gielddit guhkimustá viđa jahkái bivddu buođu vuolábealde guhkimustá viđačuodi mehtera mátkkis seammá go buođoáldás buođu bajábealde sihke dahkujávrris ja eará dahkuáldás.

72 §

Spiehkastat joganjálmmis, guolleoalis sihke guollegeainnus bivdogielddus

ELY-guovddáš sáhtá miedihit gaskabodosaš lobi 66, 68 dahje 71 §:a mielde gildojuvvon bivdui, jos dákkár doaimbidjui lea dárbu oktasaš guolledoalloovddu dorvvastan dihte dahje eará erenoamáš siva dihte, iige dat čuoze guoli johtimii čázadagas dahje geavahan- ja dikšunplána ollašuhttimii.

8 lohku

Guliid gilvin ja guollečáziid eará dikšun

73 §

Gildojuvvon gilvimat

Guliid ja reappáid gilvimat, mat sáhttet čuoheht luonddu mánggahápmásašvuhtii nu, ahte bidjet vára vuollái luondduguollešlájá dahje -reabbášlájá dahje dáid náli seailuma, leat gildojuvvon.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá mearridit dárkileappot gildojuvvon gilvimiid ákkain.

74 §

Guliid ja reappáid gilvin

Guliid oazžu gilvit dušše dalle, jos guoskevaš šlájá dahje náli gilvin gilvinčázadahkii lea mielde guolledoalloguovllu geavahan- ja dikšunplánas.

Ođđa šlájá dahje náli ruovttuiduhttingilvimiid sihke guolledoalloguovllu geavahan- ja dikšunplánas meroštalakeahtes gilvimiid galgá leat ELY-guovddáša lohpi. Lohpi sáhtá miedihuvvot, jos gilvin ii čuoze guolledoalloguovllu geavahan- ja dikšunplána ulbmiliid ollašuhttimii iige bija vára vuollái gilvinčázadaga guolle- dahje reabbánáli ceavzilvuoda seailuma dahje luonddu mánggahápmásašvuoda.

ELY-guovddáš sáhtá gielddit gilvimiid dakkár čázadagas dahje čáziidgilvinlágádusas, mas guolle- dahje reabbávdad sáhtášedje leavvagoahtit luonddučáziide.

Gilvi galgá almmuhit gilvimis golmma mánotbaji sisa 94 §:a 1 momaantta 4 čuoggás oavvilduvvon gilvinregistarii. Dain dieđuin, mat galget merkejuvvot dien registarii, mearriduvvo Eana- ja meahcedoalloministeriija áhahusa vuodul.

Dat, mii mearriduvvo ovdalis 1 momaanttas, ii goittotge guoskka daidda gilvimiidda, mat dahkkojuvvojit čáhcelága 3 logu 14 §:a vuodul.

75 §

Gilvvaguliid merken

Jos guollenáliid bastevaš ávkinatnima dorvvasteapmi dan gáibida, de sáhtá stáhtaráđi áhahusa vuodul mearridit dihto guollešlájaid, -náliid dahje daid dihto ahke- dahje sturrodatoavkkuid gilvima eaktun dan, ahte dat dahje oassi dain leat merkejuvvon ovdal gilvima dakkár merkemiin, man sáhtá olgguldasat dahje muđui fuobmát guolis.

76 §

Spiehkastagat gilvingieldduin

ELY-guovddáš sáhtta dutkan-, skuvlen- ja guollegilvinulbmiliidda, gávppálaš bivddu vejolašvuodaid čielga fuotnaneami hehtten dihte dahje eará erenoamáš siva dihte miedihit spiehkasteami 73 ja 74 §:s dahje daid vuodul mearriduvvon gieldduin.

77 §

Guliid ja reappáid riikiibuktin

ELY-guovddáš doaibmá ng. ođđašlájaid ja báikkálaččat gávdnokeahces slájaid geavaheamis čáziidgilvimmis addojuvvon EO-ásahusas Nr 708/2007 oaivvilduvvon doaibmaválddálaš eiseváldin.

Eará go Suomas luonddudilálaš guolle-dahje reabbáslája dahje daid náliid dahje sohkašallaid riikiibuktin luonddučáziide luoitima dahje čáziidgilvindoaimma várás lea gildojuvvon ELY-guovddáža lobi haga. ELY-guovddáš gieđahallá riikiibuktinlohpi guoskevaš ohcamušaid 1 momeanttas nama-huvvon EO-ásahusas mearriduvvon vuogi mielde.

Ovdalis 2 momeanttas oaivvilduvvon lohbiid miediheami eavttuin sáhtta mearridit dárkkileappot stáhtaráđi ása-husa vuodul.

78 §

Davvi-Lappi dihto čáziid guollenáliid suod-jaleapmi

Stáhtaráđi ása-husa vuodul sáhtta Deanu, Njávđanjoga, Báhcaveaji, Doallánjoga ja Uvdojoga čázadatguovlluid guollenáliid suodjalan dihte ása-hit gieldduid, eavttuid, ráddjehusa-id ja doaimmaid, mat gusket:

1) ealli guliid, meadđemiid ja bivddus geavahit oaivvilduvvon fievruid, veahkkeneavvuid, bivdosiid ja seakteguliid sirdimii namuhuvvon guovlluide;

2) seakteguliid geavaheapmái guovlluin dáhpáhuvvi bivddus;

3) guovlluid olggobealde buktojuvvon gu-liid čollemii guovlluid luonddučáziin; ja

4) čollenbázahusa-id luoitimii guovlluid luonddučáziide.

9 lohku

Guolledoalu ovddideapmi ja ruhtadeapmi

79 §

Guolástusdikšunmáksu ja dan dárkkisteapmi

18—64-jahkásaš olmmoš, guhte bivdá eará vuogi mielde go oaggumiin dahje bilkemiin, galgá máksit stáhtii guolástusdikšunmávssu. Guolástusdikšunmáksu lea 39 euro kaleand-darjagis, 12 euro čieža jándoris ja 5 euro jándoris.

Duođaštus guolástusdikšunmávssu máksimis galgá leat bivdis álo mielde ja dan galgá bivdaga mielde čájehit 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldái dahje bivdogoziheaddjái.

Guolástusdikšunmávssu sturrodat dárkkistu-uvvo viđajagiáigodagaid mielde stáhtaráđi ása-husa vuodul vástidit ruđa árvvu nuppás-tuvvama. Mávssu sturrodat jorbejuvvo laga-mus dievas euroi.

80 §

Mávssuid čoaggin

Guolástusdikšunmávssu čoaggimis vástida Meahciráđđehus. Meahciráđđehus sáhtta soahpat guolástusdikšunmávssuid vuostáiváldimis priváhta bálvalusbuvtta-deaddjiin. Meahciráđđehus galgá soahpat bálvalusbuvttadeaddjiin doaimma sisdoalus, máksoruđaid ruhtageavaheami čilgemis ja doaimma dikšuma dáfus eará dárbbášlaš áššiin sihke doaimma dahkamis bearrat oaivvilduvvon govttolaš bálvalanmávssus, man dikšumis vástida guolástusdikšunmávssu máksi. Meahciráđđehus čilge iežas čoaggin ja iežas atnui oskkilduvvon guolástus-dikšunmáksoruđaid Eana- ja meahccedoal-loministeriija kontui dán ministeriija mearri-dan beaivemeari áigge.

Bálvalusbuvttadeaddji galgá leat luote-hahtti ja galgá dovdat dáid áššiid. Bálvalus-

buvttadeaddjis galget leat doaimma dikšuma gáibidan teknihkalaš, ekonomalaš ja doibmii guoskevaš gearggusvuodat. Bálvalusbuvttadeaddjis galget leat doarvái doaibmabáikkitt miehtá doaibmaguovllu.

Meahciráđdehus goziha bálvalusbuvttadeaddji doaimma. Bálvalusbuvttadeaddji galgá farggamusat almmuhit Meahciráđdehussii dakkár iežas doibmii guoskevaš nuppástusain, mat sáhttet mealgat váikkuhit doaimmaid áššálaš dikšumii.

81 §

Duodaštus guolástusdikšunmávssu máksimis

Guite guolástusdikšunmávssu máksimis doaibmá 79 §:a 2 momellantas oavvilduvvon duodaštussan.

Meahciráđdehusas ii leat almmá sierra siva haga geatnegasvuohta doaimmahit odđa duodaštusta guolástusdikšunmávssu máksimis láhppon duodaštusa sadjái dahje máhcahit boastut máksuojuvvon guolástusdikšunmávssu.

Dárkilet njuolggadusat mávssuid čoaggimis, guittes ja dan sisdoalus sihke guolástusdikšunmávssu máksin dihte dohkkehuvvon eará duodaštusain addojuvvojit Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul. Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul mearriduvvo dain máksinbáikkiin, main mávssu sáhttá máksit almmá sierra bálvalanmávssu haga.

82 §

Máksoruđaid geavaheapmi

Guolástusdikšunmáksun čoggon ruđat geavahuvvojit:

1) guollečáziid bistevas geavaheami ja dikšuma plánema ja ollašuhttima, stivrema ja ovddideami dihte sihke bivdogoziheami dagahan goluide;

2) guolledoalloguovlluid doaibmagoluide;

3) guolledoallosuorggi rávvenbálvalusaid lágidangoluide;

4) guollečáziid oktasaš bivdorivttiid ávkinnatnima ja bivdooahpistandoibmii vuoddudivvi geavahanbuhtadusaide čáziid eaiggádiidda; ja

5) stáhtii ja Meahciráđdehussii guolástusdikšunmávssu bearrangoluid máksimii.

Eana- ja meahccedoalloministeriija sáhttá geavahit máksoruđaid 94 §:a 1 momellantas 2—8 čuoggás oavvilduvvon registariid dagahan goluid máksimii.

83 §

Máksoruđaid juohkin

Eana- ja meahccedoalloministeriija sihke dan mearrideami olis ELY-guovddáš mieđihit ruđaid 82 §:a 1 momellantas 1 ja 3 čuoggás oavvilduvvon goluide. ELY-guovddáš mieđiha ruđaid 82 §:a 1 momellantas 2 ja 4 čuoggás oavvilduvvon goluide ja buhtadusaide.

Ovdalis 82 §:a 1 momellantas 4 čuoggás oavvilduvvon buhtadusaid juohkin čáhceguovllu eaiggádiidda vuoddudivvá čáhceguvlui guoskevaš vuoggabivddu dagahan liigededdui, mii nannejuvvo geavahan- ja dikšunplánas. Jos guolledoalloguovllus ii leat gustojeaddji geavahan- ja dikšunplána, de guolledoalloguovlu sáhttá dahkat sierra árvalusa ELY-guovddázii dan vuoggabivdodeatus, mii lea juohkima vuodđun. Guolledoalloguovllut vástidit juohkima teknihkalaš ollašuhttimis. Jos čáhceguovllu eaiggádii juogus boahhti mearri livččii eanemustá 50 euro, de ruđat eai juhkkovuvvo eaiggádii muhto dat báhcet áššáigullevas guolledoalloguovlui geavahanláhkai guollenáliid dikšumii. Buhtadusat eai adnojuvvo stáhtadoarjjalágas (688/2001) oavvilduvvon stáhtadoarjjan.

Eana- ja meahccedoalloministeriija sihke ELY-guovddáš sáhttiba bidjat ruđaid geavaheapmái guoskevaš boadusulbmiliid 82 §:a 1 momellantas 1—3 ja 5 čuoggás oavvilduvvon goluide dahje eavttuid ruđaid oazžuide.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul sáhttá mearridit dárkileappot 82 §:a 1 momellantas 1—4 čuoggás oavvilduvvon goluide guoskevaš ruđaid mieđihanákkain

sihke 5 čuoggás oaivvilduvvon goluide guoskevaš ruđaid geavaheamis.

84 §

Čáhceguovllu eaiggáda dieđuidaddingeatne-gasvuohhta

Čáhceguovllu eaiggát galgá 82 §:a 1 momeantta 4 čuoggás oaivvilduvvon buhtadusaid máksima várás almmuhit guolledoalloguvlui čuovvovaš dieđuid ja dain dáhpáhuvvan nuppástusaid:

- 1) osolašgotti virggálaš nama dahje juogaduvvon čáhceguovllu eaiggáda nama;
- 2) čujuhusa;
- 3) giddodatdovddalaga; ja
- 4) kontonummira.

85 §

Guolástusdikšunmávssuin máksit oaivvilduvvon buhtadusa boarásmuvvan

Ovdalis 82 §:a 1 momeantta 4 čuoggás oaivvilduvvon buhtadus ja dasa máksit oaivvilduvvon reantu boarásmuvvet golmma jagi sisa dan mañit jagi álggu rájes, goas buhtadussii guoskevaš guolledoalloguovllu mearrádus lea dahkkojuvvan. Boarásmuvvan buhtadusoažžun sirdašuvvá guolledoalloguovllu háldui geavahanláhkai 82 §:a 1 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon goluide.

86 §

Mearreruđa várren stáhtabušeahhtas

Stáhtabušehttii váldojuvvo 82 §:s oaivvilduvvon goluid ja buhtadusaid várás jahkásaččat mearreruhta, mii vástida dan meari, mii guolástusdikšunmáksun lea čoggon mañimus nannejuvvon stáhtaruhtadoaloloahpaheami mielde.

10 lohku

Gávppálaš bivdu

87 §

Sisačáliheapmi

Gávppálaš bivdin sáhtta čálihit iežas lundolaš persovdna dahje juridihkalaš persovdna, gean ássanbáiki dahje ruovttubáiki lea Eurohpá Uniovdnii dahje Eurohpá ekonomii-jaguvlui gullevaš riikkas ja guhte bivdá Suomas dahje ekonomiijaavádagas dahje dain čáziin, main Eurohpá Uniovdna oktasaš guolástuspolitiikkii guoskevaš láhka-mearrádusaid vuodul oažžu guolástit.

Guolledoallohálldahusa registariin mearriduvvo dárkileappot 11 logus. Meannudeamis, mii galgá čuvvojuvot sisačáliheamis, mearriduvvo dárkileappot Eana- ja meahcedoaloministeriija ásahusa vuodul.

88 §

Gávppálaš bivdiid joavkkut

Gávppálaš bivdit juhkkojuvvojit joavkui I ja II.

Jovkui I gullet:

1) lunddolaš persovnnat dahje servošat, mat ieža bivdet guoli dahje vuvdet das ovdosdikšojuvvon guollebuktagiid ja maid vuovdimis golmma mañimus ruhtadoallobaji áigge čoggon gávpejoru gaskaárvu manná badjel árvvulassevearrolága (1501/1993) 3 §:a 1 momeanttas mearriduvvon meari; ja

2) lunddolaš persovnnat dahje servošat, mat leat bargagohtán dahje bargagohtet sisačálihanjagi áigge dahje dan ovddit jage gávppálaš bivdduin ja ovdanbuktet ELY-guovddáža dohkkehan plána das, mo guoli dahje das ovddosdikšojuvvon guollebuktagiid vuovdimis čoggojeaddji gávpejoru manná badjel árvvulassevearrolága 3 §:a 1 momeanttas mearriduvvon meari mañimustá goalmmát ruhtadoallobaji áigge sisačáliheami rájes.

Jovkui II gullet eará go jovkui I gullevaš gávppálaš bivdit. Dasa lassin bivdi biddjojuvvo jovkui II, jos 2 momeantta 2 čuoggás

oavvilduvvon plána gávpejoru ovdáneamis ii ollašuvva.

Gávppálaš bivdit juhkkovuvvojit joavkkuide sisačáliheami oktavuodas ja dán maŋŋá golmma jagi gaskkaid, dahje bivdi iežas bivdaga vuodul.

Ovdalis 2 momeantta 2 čuoggás oavvilduvvon plána sisdoalus mearriduvvo dárki-leappot Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul.

89 §

Gávppálaš bivdiide guoskevaš sisačáliheami guston ja nohkan

Gávppálaš bivdin sisačáliheami lea fámus guhkimustá golbma jagi hávil. ELY-guovddáš addá gávppálaš bivdái duođaštusa registarii gullamis. Jos gávppálaš bivdi áigu joatkit gávppálaš bivdduin sisačáliheami gustoma nohkama maŋŋá, de son galgá čállaččat ohcat sisačáliheami joatkima ELY-guovddášis.

Gávppálaš bivdi sáhtta jávkaduvvot registaris, jos son ii leat dahkan 1 momeanttas oavvilduvvon ohcamuša dahje ii šat deavdde registarii merkema eavttuid dahje jos son jeavddalaččat dahje jámma mealgat doaibmá dán lága dahje dan vuodul addojuvvon njuolggadusaid vuostá iige ELY-guovddáša fuopmášahttimis dahje váruhusas fuola-keahtá njulge doaimmaidis.

ELY-guovddáš jávkada gávppálaš bivdi registaris dan maŋŋá, go son heaitán gávppálaš bivddus. Gávppálaš bivdi lea geatnegahtton dalán almmuhit ELY-guovddášii sisačáliheaneavttuin dáhpáhuvvan nuppástusain sihke doaimma loahpaheamis.

90 §

Sállašiid almmuhangeatnegasvuohta

Gávppálaš bivdi lea geatnegahtton doallat eará sajis go mearraguovllus dáhpáhuvvi bivddus beavegirji ja uhcimustá oktii kaleandarjagis almmuhit Luondduriggodatguovddášii iežas bivdin ja iežas lohku bivduvvon sállašiid.

Mearraguovllu gávppálaš bivdu sálašalmmuhusaide heivehuvvojit Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain ja daid ollašuttin dihte addojuvvon riikkadási láhkamearrádusaide váldojuvvon njuolggadusat almmuhangeatnegasvuodas.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul mearriduvvo dárki-leappot beavegirjis, sálašalmmuhusain ja daid sisdoalus sihke almmuhusaid guođđima áigemeeriin.

91 §

Sállaša vuosttasvuovdin

Sállaša vuosttasvuovdimin adnojuvvo dakkár gávppašepmi, mas guolli vuvdojuvvo vuosttas háve dan bivdima maŋŋá.

Eará go gávppálaš bivdit eai oáččo vuovdit vuosttas vuovdimin sállaša, man sii ieža leat bivdán dahje mii lea bivdojuvvon sin lohku sisčáziin. Spiehkastahkan dása lea dat, ahte ii-gávppálaš bivdit ožžot vuovdit duollet dálle smávva guolle- dahje reabbáeriid loahpalaš golaheaddjái.

Mearraguovllus bivdojuvvon sállaša vuosttasvuovdimis ja dan ráddjehusain mearriduvvo Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain ja daid ollašuttin dihte addojuvvon riikkadási láhkamearrádusain.

11 lohku

Guolledoallohálldahusa registrarat

92 §

Guolledoallohálldahusa diehtovuogádat

Dáinna diehtovuogádagain oavvildit guolledoallohálldahusa eiseválddiid doaimmaide guoskevaš, 94 §:s oavvilduvvon registariid.

Guolledoallohálldahusa diehtovuogádaga registariid dollet ELY-guovddášat, Meahciráđdehus ja Luondduriggodatguovddáš. 94 §:a 1 momeantta 6 čuoggás oavvilduvvon guolledoalloguovluregistarara fas dollet guolledoalloguovllut. Guhtege registtardoalli vástida registariidda vurken dieđuinis ja daid doallevašvuodas. Eana- ja meahccedoalloministeriija vástida guolledoallohálldahusa diehtovuogádahkii gullevaš registariid doal-

lama stivremis ja daid hálddašan dihte veal-
tameahtun diehtovuogádagaid bajásdoalla-
mis ja ovddideamis.

Jos dán lágas ii nuppeláhkai mearriduvvo,
de diehtovuogádaga dieđuid ja daidda guos-
kevaš áššegirjjiid almmolašvuhtii, luohpa-
deapmái ja luohpadanmávssuide heivehuvvo-
jit eiseválddiid doaimma almmolašvuodas
addojuvvon láhka ja persovdnadieđuid
giedahallamii persovdnadiehtoláhka
(523/1999).

93 §

Guolledoallohálldahusa diehtovuogádaga geavahanulbmil

Guolledoallohálldahusa diehtovuogádat
geavahuvvo:

1) bivddu ja bivdogoziheaddjiid gozi-
heapmái;

2) guolleriggodagaid geavaheami ja
dikšuma plánemii ja beavttálmahttimii;

3) guolástusdikšunmávssuid čuovvumii;

4) guolástusdikšunmávssu máksán olbmuid
ollislaš meari čielggadeapmái;

5) bivdiid čujuhusaid čielggadeapmái
guolástusdikšunmáksui guoskevaš máksin-
goartta sádden dihte;

6) guolástusdikšunmáksun čoggon ruđaid
juohkimii;

7) eiseválddi dieđiheapmái;

8) guolledoallobagadallamii;

9) bivddu ja guollenáliid dikšumii guoske-
vaš eará doaimmaid dikšumii; ja

10) eiseválddi plánen-, gozihan- ja čielgga-
dandoaimmaide, dutkamii ja statistihkaid
dahkamii.

Diehtovuogádaga dieđuid sáhtta luohpadit
oahppočájanasbarguid dahkamii, jos
dieđuid luohpadeapmái orru leamen dut-
kanplána vuodul dárbu ja jos dutkanbargus
lea vásttolaš bagadalli dahje das vástideaddji
joavku. Dieđuid luohpadeami eaktun lea dasa
lassin dat, ahte ovttaskas olbmui guoskevaš
dieđut eai galgga beassat vierrásiid dihtosii ja
ahte persovdnadieđut jávkaduvvojit, go daid-
da ii leat šat dárbu dutkama čađahan dihte
dahje dan bohtosiid áššáigullevašvuoda sihk-
karastin dihte.

94 §

Diehtovuogádaga ráhkadus ja sisdoallu

Guolledoallohálldahusa diehtovuogádat
čohkiidit:

1) registaris, mii dollojuvvo gávppálaš biv-
diin ja masa oazžu vurket gávppálaš bivdi
nama ja persovdna-, fitnodat- dahje searvu-
vuodvdaldaga ja eatnigiela, gávppálaš biv-
di ruovttu- dahje ássanbáikediđuid ja okta-
vuodadieđuid, dieđu das guđemuš 88 §:s
oaivvilduvvon gávppálaš bivdiid jovkui bivdi
gullá, dieđu das bivdago gávppálaš bivdi
sisčáziin vai mearraguovllus, sálašalmmu-
handieđuid ja dieđu sisačáliheami álgín- ja
nohkanáigemearis;

2) guolástusdikšunmáksoregistaris, masa
merkejuvvojit daid Suomás fásta ássi olb-
muid namat ja riegádanáiggit, geaid beales
guolástusdikšunmáksu lea máksojuvvon,
máksojuvvon guolástusdikšunmávssu sturro-
dat, máksináigi ja dat áigodat, mas guolás-
tusdikšunmáksu lea máksojuvvon;

3) eaiiggátbuhtadusregistaris, masa merke-
juvvojit 84 §:s oaivvilduvvon dieđut;

4) gilvinregistaris, masa oazžu vurket
guđege guollegilvimis gilvi nama, gilvojuv-
von šlája ja náli, eará gilvinboahtimuša, gilv-
vaguliid sturrodaga, agi ja meari sihke gil-
vinbáikki ja -áiggi;

5) guolledoallogeatnegahttin- ja guolledo-
allomáksoregistaris, masa merkejuvvojit
čáhcelága 3 logu 15 §:s oaivvilduvvon
plánaide guoskevaš dieđut;

6) guolledoalloguovloregistaris, masa mer-
kejuvvojit guolledoalloguovllu namma, guvl-
lolaš váikkuhanolli, vástoobmot ja okta-
vuodadieđut;

7) bivdogoziheaddjiregistaris, masa merke-
juvvojit bivdogoziheaddji namma ja govva
sihke riegádanáigi, persovdnadovddaldat,
dohkkeheami gustonáigi, fápmudeaddji, do-
aibmaguovlu ja fápmudusa gustonáigi; ja

8) bivdomuddenregistaris, masa merkejuv-
vojit dán láhkii vuodđuduvvi ja dan vuodul
ásahit oaivvilduvvon bivdoráddjehusain
ráddjema tiipa, ráddjema sisdoallu, ráddjen-
guovlu ja ráddjema bistináigi.

Registariidda oazžu vurket maiddá 93 §:s
oaivvilduvvon doaimmaid dikšun dihte veal-
tameahtun eará dieđuid sihke diehto-

vuogádaga geavahanulbmila dáfus dárbbášlaš dieđuid, ii goittotge persovdnadieđuid.

95 §

Guolledoallohállddahusa registtardoalliid vuoigatvuohta oažžut dieđuid eiseválddiin

Registtardoallis lea vuoigatvuohta oažžut, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, bivdo- ja fanasregistariid doalli eiseválddiin bivdo- ja fanasregistariid registrejuvvon bivdofatnasiidda ja daid oamas-teaddjiide ja hálldašeaddjiide guoskevaš dieđuid, mat leat vealtameahttumat 93 §:s mearriduvvon doaimmaid dikšun dihte.

Dieđuid sáhtá luohpadit teknihkalaš geavahanoktavuođa vehkiin dahje muđui elektrovnnalaš hámis.

96 §

Dieđuid luohpadeapmi olgoriikka eiseválddiide ja riikkaidgaskasaš doaibmaorgánaide

Guolledoallohállddahusa diehtovuogádaga dieđuid oažžu, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, luohpadit Eurohpá Uniovnna lahttoriikka dahje Eurohpá ekonomijaguvlui gullevaš riikka eiseválddiide, Eurohpá kommišuvdnii, Eurohpá bivdogozihandoaimeahakkii ja riikkaidgaskasaš soahpamušain oaivvilduvvon eiseválddiide Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain dahje Suoma čadni riikkaidgaskasaš soahpamušain boahhti geatnegahttimiid dikšun dihte.

Registtardoallit mearridit guhtege dieđuid luohpadeamis iežaset doaibmasuorggi hárrái.

97 §

Persovdnadieđuid bisuheapmi guolledoallohállddahusa diehtovuogádagas

Guolledoallohállddahusa diehtovuogádaga dieđut jávkaduvvojit mañimustá golmma jagi geažes das, go registrerendieđut leat mañimuš giedahallon.

Diehtu, man bisuheapmái lea dárbu láhkii vuodđuduvvi doaimma dikšun dihte dahje dutkanvuloš ášši dihte, ii goittotge jávkaduv-

vo. Diehtu galgá jávkaduvvot dalán dan mañná, go giedahallamii ii šat leat lágas mearriduvvon ágga.

98 §

Ásahusaaddinfápmudus

Merkenvuogis, mii geavahuvvo guolledoallohállddahusa diehtovuogádagas, ja dan teknihkalaš hálldašeamis, sáhtá mearridit dárkileappot Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul.

12 lohku

Goziheapmi ja čuovvumušat

99 §

Goziheiseválddit ja bivdogoziheaddjit

Dán lága čuovvuma gozihit:

- 1) boles;
 - 2) rádjegozáhus;
 - 3) 19 §:s oaivvilduvvon guolledoallo-eiseválddit;
 - 4) dat Meahciráđdehusa virgeolbmot, geaid bargun lea dikšut bivdoáššiid;
 - 5) 103 §:a mielde dohkkehuvvon ja 107 §:s oaivvilduvvon fápmudusa oamasteaddji bivdogoziheaddji; ja
 - 6) riikkaráji lahkosiid rádječáziin, Suoma guovllučáziin ja ekonomiijaavádagas Tuollu.
- Bivddu goziheamis Meahciráđdehusa hálldašan stáhtačáziin mearriduvvo dasa lassin Meahciráđdehusa meahccegozihanlágas (1157/2005).

Ovdalis 1 momeantta 5 čuoggás oaivvilduvvon bivdogoziheaddji ii oáččo goittotge gozihit Eurohpá Uniovnna oktasaš guolástanpolitihkkii guoskevaš, EU:a láhkamearrádusaid iige daid ollašuhttin dihte addojuvvon riikkadási láhkamearrádusaid čuovvuma.

100 §

Goziheami čuovvunprinsihpat

Bivdogoziheapmái gullevaš doaibma dahje doaibmabidju ii oáččo čuohtit eanet bivdui

go bivdogoziheami ollašuhttin dihte lea dárbu. Doaibma dahje doaibmabiju galgá heivet vuohkkasit oktii gozihanulbmilii ja goziheami hohpolašvuhtii ja dili ollislaš árvoštallamii váikkuheaddji áššiide

101 §

Bivdogoziheaddjiid doaimma goziheapmi

Bivdogoziheaddjiid oppalaš goziheamis ja stivremis vástida Eana- ja meahccedoalloministeriija. ELY-guovddážit vástidit bivdogoziheaddjiid doaimma goziheamis iežaset doaimmaguovllus.

Eana- ja meahccedoalloministeriijas ja ELY-guovddážiin lea vuoigatvuohta oážžut bivdogoziheaddjis ja bivdogoziheaddjioahpu lágideaddjis dáid doaimma goziheamis dárbbalaš dieđuid bivdogozihandoaimmaid dahkamis ja bivdogoziheaddjioahpu lágideamis.

102 §

Bivdogoziheaddji virgevástu

Bivdogoziheaddjái heivehuvvojit su doaimmadettiin dán lágas mearriduvvon bivdogozihandoaimmas rihkusjuridihkalaš virgevástu goskevaš njuolggadusat. Bivdogozihandoaimmas čuvvojuvvojit hálldahusláhka, eiseválddiid doaimma almmolašvuođas addojuvvon láhka, giellalahka ja sámi giellalahka. Vahágabuhttenvásttus mearriduvvo vahátbuhhtenlágas.

103 §

Bivdogoziheaddji gelbbolašvuođagáibádusat ja dohkkeheapmi

Bivdogoziheaddjin dohkkehuvvo dat, guhte:

1) lea vuoigatvuođadoaibmagelbbolaš;
2) dovdojuvvo rehálažžan ja luohtehahttin ja lea persovnnalaš iešvuođaid dáfus vuogas olmmoš dán doibmii; ja

3) lea dohkkehahttiláhkai čađahan 104 §:s mearriduvvon bivdogoziheaddji iskosa.

Bivdogoziheaddjin dohkkeha ohcamuša vuodul dat ELY-guovddáš, man doaibma-

guvlui ohcci ruovttugiella gullá. Dohkkeheapmi lea fámus logi jagi.

104 §

Bivdogoziheaddji iskkus ja oahppu

Bivdogoziheaddji iskosa lágideamis ja goziheamis vástida ELY-guovddáš. Iskosii goskevaš čovdosii oážžu ohcat njulgema ELY-guovddážiis 30 beaivvi sisa mearrádusa diehtunoažžumis.

Oahpus, mii dáhpáhuvvá ovdal givdogoziheaddji iskosa, boahhtevaš goziheaddjái galgá addit bivdogozihandoaimma dáfus doarvái buori guolástanláhkamearrádusaid ja buori hálldahusa ákkaid dovdamuša sihke bivdogozihandoaimmas dárbbalaš eará dieđuid ja dáidduid. Oahpu molssaektun lea eará doarvái buorre hájájupmi bivdogoziheapmái, mii čájehuvvo nu ahte čađahuvvo 1 momeanttas oaivvilduvvon iskkus.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul mearriduvvo dárkileappot bivdogoziheaddji oahpus ja iskosis.

105 §

Bivdogoziheaddjigoarta ja -dovddaldat

ELY-guovddáš addá bivdogoziheaddjin dohkkehuvvon olbmui bivdogoziheaddjigoartta ja -dovddaldaga. Bivdogoziheaddji galgá doallat goartta sihke 107 §:s oaivvilduvvon fápmudussii goskevaš áššegirjji mielddis bivdogozihandoaimmain ja čájehit dan dárbbu mielde. Bivdogoziheaddji galgá maiddái geavahit bivdogozihandoaimmain bivdogozihandovddaldaga.

Eana- ja meahccedoalloministeriija áhahusa vuodul mearriduvvo bivdogoziheaddjigoartta sisdoalus ja bivdogoziheaddjidovddaldaga bajiloainnus.

106 §

Bivdogoziheaddji dohkkeheami eretgeassin

ELY-guovddáš galgá geassit eret bivdogoziheaddjin dohkkeheami, jos bivdogoziheaddji dan bivdá.

ELY-guovddáš sáhtta, jos njálmmálaš fuopmášahttin ii oro leamen doarvái, addit čálalaš váruhusa bivdogoziheaddjái, guhte rihkku dán lágas daddjojuvvon geatnegasvuodaidis.

ELY-guovddáš sáhtta geassit eret bivdogoziheaddjin dohkkeheami, jos bivdogoziheaddji ii šat deavdde 103 §:a 1 momaentas mearriduvvon gelbbolašvuodaeavttuid dahje jos son mealgat dahje jámma rihkku bivdogoziheami dahje bivdui guoskevaš njuolggadusaid ja mearrádusaid iige čálalaš váruhus oro leamen dán áššis doarvái.

Bivdogoziheaddji, gean dohkkeheapmi lea eretgessojuvvon, galgá máhcahit 105 §:s oaivvilduvvon bivdogoziheaddjigoarta ja -dovddaldaga eretgeassinmearrádusa dahkan ELY-guovddázii dan mearridan govttolaš áiggi sisa.

107 §

Bivdogoziheaddji fápmudus ja doaibmaguovlu

Ovdalis 103 §:a mielde dohkkehuvvon bivdogoziheaddji oažžu gozihit bivdui guoskevaš njuolggadusaid ja mearrádusaid čuovvuma dušše ELY-guovddáža, guolledoalloguovllu, osolašgotti dahje osolašgoddái gula-keahtes čáhceguovllu eaiggáda fápmudan fápmudusas meroštallon guovllus. Guolledoalloguovllu fápmudan bivdogoziheaddji oažžu gozihit bivdui guoskevaš njuolggadusaid ja mearrádusaid čuovvuma oppa guolledoalloguovllus beroškeahhtá das, leago 121 §:s oaivvilduvvon mearrádus doaimmaid sirdimis guolledoalloguovlui dahkkojuvvon.

Guolledoalloguovlu, osolašgoddái ja osolašgoddái gulakeahtes čáhceguovllu eaiggát leat geatnegahtton almmuhit fápmudusa sisdoalus ja gustonáiggis guovtte mánotbaji sisa fápmudusa fápmuiboahhtimis dan ELY-guovddázii, man doaibmaguovlui fápmudeaddji guovlu eanaš gullá. Fápmudusa nohkamis ovdalgo mearriduvvon gustonáigi nohká, galgá almmuhit ELY-guovddázii farggamusat.

108 §

Gozihaneiseválddi ja bivdogoziheaddji dárkkistanvuogatuoha

Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi oažžu dárkkistit ahte bivdoneavvu, bivddus ja sálaš, mat leat čázis, bivdofievrrus dahje gáttis, leat njuolggadusaid ja mearrádusaid mielde. Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi oažžu maiddá dárkkistit fievrridan- neavvuid ja guliid ja reappáid vurkkodanlan- jaid. Dárkkistit ii oaččo goittotge bisso- vašlágan ássamii oaivvilduvvon lanjaid, jos dasa ii leat dárbu dárkkistanvuloš áššiid čielggadan dihte ja leat sivat eahpidit soapmása dagahan iežas sivalažžan rih- kuslága (39/1889) 48 a logu 2 dahje 4 §:s oaivvilduvvon rihkkosii.

Bivdogoziheaddji oažžu dárkkistit ahte bivdoneavvu, bivddus ja sálaš, mat leat čázis, bivdofievrrus dahje gáttis, leat njuolggadusaid ja mearrádusaid mielde. Dárkkistit ii oaččo goittotge bissovašlágan ássamii oaivvilduvvon lanjaid.

Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi ja bivdogoziheaddji oažžu dárkkistit bivdi vuogatuoha guoskevaš bivdui.

Dárkkistuvvon bivdosii galgá guoddit dárkkisteaddji nama ja oktavuodadieđuid.

109 §

Gozihaneiseválddi ja bivdogoziheaddji duo- guštanvuogatuoha

Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi ja bivdogoziheaddji oažžu duoguštit bivddus adnojuvvon bivdosa ja bivdoneavvu sihke sállasa, jos:

1) bivdoáiggiide, bivdosiidda, bivdosiid mearrái, bivdovugiid, guliid luoitimii dahje sálašin váldimii dahje ráfáidahttimii guoske- vaš njuolggadusat dahje mearrádusat rihkko- juvvojit;

2) bivdojuvvo bivdorievtti haga dahje biv- doriekti várra mannojuvvo badjel; dahje

3) bivddus ii leat merkejuvvon 48 §:s gáibiduvvon vuogi mielde.

110 §

Čáhceguovllu eaiggáda, osolačča ja bivdorievtti hálddašeaddji dárkkistan- ja duoguštanvuoigatvuohta

Osolašgotti osolaččas ja osolašgoddái gu-lakeahtes čáhceguovllu eaiggádis lea vuoigatvuohta dárkkistit ahte bivddus lea 48 §:a 3 momeanttas mearriduvvon vuogi mielde merkejuvvon bivdorievtti čájeheaddji mearkkain.

Osolašgotti osolaččas ja osolašgoddái gu-lakeahtes čáhceguovllu eaiggádis lea vuoigatvuohta duoguštit bivdui biddjojuvvon bivdosa, mii ii leat merkejuvvon 48 §:a 3 momeanttas mearriduvvon bivdorievtti čájeheaddji mearkkain ja sállasa, mii lea bivdosis dainna eavttuin ahte bivdosa eaiggádii ii fidnejuvvo oktavuoha dahje dát ii ávžžuhusas fuolakeahtta váldde eret bivdosa ja fidnemis ii leat doarvá ja rivttesáigásaš veahkki 99 §:s oaivvilduvvon oassebeliin.

111 §

Duogušteapmi

Ovdalis 109 §:a dahje 110 §:a 2 momeantta vuođul duoguštuvvon bivdosa, bivdoneavvu ja sállasa duoguštanbáikái galget guđdojuvot vejolašvuođaid mielde dieđut duogušteaddjis sihke bivdosa dahje bivdoneavvu vurrkodansajis, jos daid hálddašeaddji ii leat mielde duoguštettiin.

Duoguštuvvon bivdosis dahje bivdoneavvus galgá almmuhit dalán bolesii, ja dat galgá luohpaduvvot farggamusat bolesa duohká. Jos luohpadeapmi dagaha váttisvuođaid, de bivdosa ja dan vurrkodansaji galgá almmuhit bolesii, mii mearrida mo dat galgá vurrkoduvvot.

Duoguštuvvon bivddus dahje bivdoneavvu galgá máhcahuvvot farggamusat bivdosa dahje bivdoneavvu hálddašeaddjái, jos ii álggahuvvo ovdadutkan. Vuoggabivddus adnojuvvon bivdoneavvu galgá goittotge luohpaduvvot dalán ruovttoluotta, jos guolástusdikšunmávssu máksimis čájuhuvvo duodaštus čieža beaivvi sisa duogušteamis.

Duoguštuvvon sálaš galgá almmuhuvvot dalán bolesii, mii mearrida sállasa luoitimis,

vurkemis áššáigullelaš vuogi mielde dahje jos vurrkodeapmi šaddá menddo váttisin, de sálaš galgá duššaduvvot.

Ovdalis 2 ja 4 momeanttas mearriduvvon almmuhus- ja luohpadangeatnegasvuohta ii guoskka rádjegozáhusa, Tuollu ja Meahciráđdehusa meahcedárkkisteaddjái.

112 §

Duoguštuvvon bivdosa vuovdin dahje duššadeapmi

Jos duoguštuvvon bivdosa dahje bivdoneavvu eaiggádii ii guđa mánotbaji sisa duogušteamis fidnejuvvo oktavuoha, de boles galgá vuovdit bivdosa dahje bivdoneavvu ja vuovdimis čoggon ruđat galget čilgejuvvo stáhtii. Easkka dasto boles sáhtta duššadit bivdosa dahje bivdoneavvu, jos das ii leat báljo ruđalaš árvu.

113 §

Bisánangeatnegasvuohta ja identitehta čielggadeapmi

Bivddus adnojuvvon fievru galgá, go 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi dahje bivdogoziheaddji addá čielga bisáanammarkka, bisánit dalán go sáhtta dahkat dan dorvvolačat.

Bivdi galgá addit 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldái dahje bivdogoziheaddjái ovttaskas gozihandoaimma dahkan dihte dárbbaslaš dieđuid (nama ja persovdnadovddaldaga) dahje jos persovdnadovddaldat váilu, de galgá almmuhit iežas riegádanáiggi, riikkavulošvuođa ja oktavuodađieđuid.

114 §

Čájehanmearrádus

Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi dahje bivdogoziheaddji sáhtta addit čájehanmearrádusa guollebivdá, guhte ii 79 §:a 2 momeantta mielde čájat duodaštusa iežas máksin mávssus.

Čájehanmearrádusa vuođul geatnegahtto 1 momeanttas oaivvilduvvon olmmoš čájehit

duodaštusa bolesii čieža beavvi sisa čájehanmearrádusa addimis.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul mearriduvvo čájehanmearrádusa sisdoalus.

115 §

Fuopmášahttin

Jos bivdonjuolggadusaid rihkkun ii leat stuoris go váldá vuhtii dilálašvuodaid, de 99 §:s oaiivilduvvon eiseváldi dahje bivdogoziheaddji sáhtá addit dušše muittuhusa muhto ii álgge eará doaibmajuiide.

116 §

Doaibmajus luohpan

Ovdalis 99 §:s oaiivilduvvon eiseváldi ja bivdogoziheaddji sáhttiba luohpat dán logus mearriduvvon doaibmajus, jos dan ollašuttin sáhtášii čuohcit menddo sakka bivdá, go váldá vuhtii rihkkumuša sturrodaga ja dáinna doaibmajuiuin oččoduvvon bohtosa.

117 §

Dáhpáhusalmmuhus

Bivdogoziheaddji galgá dahkat dáhpáhusalmmuhusa 109 §:s oaiivilduvvon duogušteamis, 115 §:s oaiivilduvvon fuopmášahttima addimis ja 116 §:s oaiivilduvvon doaibmajus luohpamis. Dáhpáhusalmmuhusa dieđuid oažžu geavahit dušše áššáiosolačča vuoigatvuodadorvvu sihkkarastin dihte ja bivdogoziheaddjiid doaimma gozihan dihte.

Dáhpáhusalmmuhussii merkejuvvojit čuovvovaš dieđut:

1) doaibmajuvuloš olbmo persovnadovddaldat ja eará dovddaldatdieđut ja okta-vuodadieđut;

2) navdojuvvon rihkkumuš, man čielggadan dihte doaibmabidjui lea álgojuvvon;

3) doaibmajui sláđja;

4) logahallan duoguštuvvon dávviriin;

5) doaibmajui dahkki ja áigemearri.

Dáhpáhusalmmuhusat galget doaimmahuvvot bivdogoziheaddji dohkkehan doaibmaválddalaš ELY-guovddášii jahkásaččat guđege bivdogoziheaddji doaibmajagi maŋit jagi ođđajagemánu loahpa ráđjai.

ELY-guovddáš galgá vurkkodit dáhpáhusalmmuhusaid guovtte jagi áigge daid doaimmahanbeavvis, man maŋná dat galget jávkaduvvot.

118 §

Bivdorihkkumuš

Dat, guhte eaktodáhtos dahje fuollameahtunvuodas

1) geavaha 46 dahje 49 §:s dahje daid vuodul dahje bivdonjuolggadusas gildojuvvon bivdovuogi dahje bivdoneavvu, vurkkoda gildojuvvon bivdoneavvu bivdofievrrus dahje muđui nu ahte dat lea dastán sadjosis bivdu várás,

2) bivdá guovllus, gos bivdu lea 7, 52—54, 59, 65—68, 70 dahje 71 §:s dahje daid vuodul dahje bivdonjuolggadusas gildojuvvon dahje ráddjejuvvon,

3) bivdá 52 dahje 53 §:a vuodul gildojuvvon áigge dahje 55 §:a vuodul dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon ráfáidahttima áigge dahje doallá dalle čázis dan bivdui heivvolaš bivdosa,

4) bivdá nu, ahte rihkku 60 §:s oaiivilduvvon soahpamuša ollašuttin dihte ásahuvvon ráddjehusa,

5) bivdá 56 §:a dahje bivdonjuolggadusa vuostá vuolle- dahje badjemihhtosaš guoli, dahje váldá guoli sálašin 52 dahje 53 §:a vuodul mearriduvvon dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon gielldu vuostá,

6) ii váldde vuhtii 58 §:s dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon luoittegeatnegasvuoda,

7) bivdá, vaikko ii leat máksán 79 §:s mearriduvvon guolástusdikšunmávssu dahje sus ii leat mielde duodaštus iežas máksin guolástusdikšunmávssus iige son dan čájet bolesii čieža jándora sisa,

8) buktá riikii eará go Suomas luonddu-dilálažžan gávdnojeaddji guollešlájja dahje

dan náli dahje sohkeallaid almmá 77 §:a 2 momeanttas mearriduvvon lobi haga dahje lohpeeavttu vuostá,

9) gilvá čáhceguvlui guollešlája dahje dan náli 73 dahje 74 §:s dahje 75 §:a vuodul mearriduvvon mearrádusa vuostá,

10) ii váldde vuhtii 48 §:s dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon bivdosa merkengeatnegasvuoda dahje doallá bivddusmarkka čázis 48 §:s mearriduvvon mearrádusa vuostá,

11) rihkku 91 §:s mearriduvvon guoli vuosttasvuovdingielddu dahje 55 §:s mearriduvvon ráfáidahtton guoli vuovdingielddu,

12) vurkkoda reappáid dahje reabbábivdoneavvuid nu, ahte rihkku 51 §:a,

13) ii váldde vuhtii 62 §:s mearriduvvon oalgesállasii guoskevaš almmuhangeatnegasvuoda,

14) rihkku 78 §:a vuodul áhahuvvon gielduid, eavttuid dahje ráddjehusaid; dahje

15) rihkku bivdonjuolggadusas áhahuvvon fanas- dahje mohtorgeavahangielddu,

galgá sáhkohallat, jos dagus ii eará sajis lágas mearriduvvo garraset ránggáštus, *bivdorihkkumušas*.

Jos ii mávsse 79 §:s oaivvilduvvon guolástusdikšunmávssu dahje ii čájjet mearreáiggis duodaštusa guolástusdikšunmávssu máksimis, de rihkkumušsáhkus áidna ránggáštus- san mearriduvvo rihkuslága 2 a logu 9 §:a 3 momeanttas ja namuhuvvon 9 §:a 8 momeantta vuodul addojuvvon áhahas.

Ránggáštus lobihis bivddus mearriduvvo rihkuslága 28 logu 10 §:s. Ránggáštus bivdorihkkosis mearriduvvo rihkuslága 48 a logu 2 §:s. Ránggáštus birrasa bilideamis mearriduvvo rihkuslága 48 logu 1 §:s.

119 §

Massinčuovvumuš

Massinčuovvumušaide guoskevaš njuolggadusat eai heivehuvvo, jos olmmoš lea dagahan iežas sivalažžan 118 §:a 1 momeantta 7 čuoggás namuhuvvon dahkui, mas sutnje mearriduvvo čuovvumuššan rihkkumušsáhkku.

120 §

Áššáiduhttinvoigatvuohta

Jos bivdorihkkumušain lea rihkkojuvvon dušše priváhtaolbmo voigatvuohta, de alaguoddi áššáiduhtta dušše dalle, jos áššeoamasteaddji almmuha rihkkosa áššáiduhttinláhkai.

13 lohku

Sierra njuolggadusat

121 §

Guolleriggodagaid dikšumii ja bivddu lági- deapmái guoskevaš doaimmaid sirdin guolledoalloguvlui

Osolašgoddi dahje osolašgoddái gulakeah- tes čáhceguovllu eaiggát sáhtta mearreáigái dahje doaisttázii sirdit dasa gullevaš guol- riggodagaid dikšuma ja bivddu lágidando- aimmaid guolledoalloguvlui.

Doaimmaid sirdin dihte dahkkojuvvo čielggadeapmi, mas mearriduvvo sirdinvuloš doaimmaid ráddjemis ja dahkanvuogis sihke boaduid ja goluid juohkimis. Guolledoallo- guovlu galgá váldit badjelas doaimmaid dikšuma, jos dat orru heivemin guolledoallo- guovllu doaimmaid dikšuma dáfus.

Sirdima oaivvildeaddji osolašgotti čoahk- kima mearrádus gehččojuvvo fápmudussan, man vuodul guolledoalloguovlu sáhtta sir- dinvuloš áššiin doaibmat osolašgotti beales.

122 §

Sierraákkat bivdoovddu hálddašeaddji oassálastin osolašgotti čoahkkimii

Osolašgotti čoahkkimis sierraákkat biv- doovddu hálddašeaddjiin lea bivdoáššiin mearridettiin osolašgotti osolaččaid lassin jienastanvoigatvuohta nu, ahte guđege jie- nastepmái oasseváldis lea iežas oamastan giddodaga bivddusovttadatmeari vástideaddji jienastanvoigatvuohta. Muđui jienastanvu- oigatvuodas bivdoáššiin mearridettiin lea fámus, mii oktasašguovlolágas mearriduvvo.

123 §

Sierraákkat bivdoovddu hálddašeaddji oassálastin bivdoáššiid dikšumii osolašgoddái gulakeahtes čáhceguovllus

Jos osolašgoddái gulakeahtes čáhceguovllus leat sierraákkat bivdoovddut, de gehččojuvvo ahte čáhceguovllu eaiggát ja sierraákkat bivdoovdduid osolašgiddodagaid eaiggádat hábmejit osolašgotti, mii galgá fuolahit 41 §:s oaivvilduvvon doaimmain. Dákkár osolašgotti osolaččain lea osolašgotti čoahkkimis jienastanvuoigatvuohta bivdusovttadagaid mielde.

14 lohku

Nuppástusohcan

124 §

Nuppástusohcan ELY-guovddáža mearrádussii

ELY-guovddáža dán lágas oaivvilduvvon mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin hálddahusriektái nu go hálddahusláhka-geavahanlágas (586/1996) mearriduvvo.

ELY-guovddáš sáhtá mearridit ahte mearráduš galgá nuppástusohcamis fuola-keahhtá čuvvojuvvot, jos ii eará sajis dán lágas nuppeláhkai mearriduvvo.

Doaibmaválddálaš hálddahusriekti lea dat, man riektebires guoskevaš guovlu dahje eanaš oassi das lea. Jos dán ákka ii sáhte geavahit, de doaibmaválddálaš hálddahusriekti mearrašuvvá nu go hálddahusláhka-geavahanlágas 12 §:s mearriduvvo.

Hálddahusrievtti mearrádussii 13 ja 16 §:s oaivvilduvvon lohpeáššiiide, 87—89 §:s oaivvilduvvon sisačáliheapmái ja registraris jávkadeapmái sihke 106 §:s oaivvilduvvon čálalaš váruhusa ja dohkkeheami eretgeassimii guoskevaš áššis oažžu ohat nuppástusa váidimiin nu go hálddahusláhka-geavahanlágas mearriduvvo. Hálddahusrievtti eará mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin dušše dalle, jos Alimus hálddahusriekti mieđiha váidinlobi.

125 §

Nuppástusohcan guolledoalloguovllu mearrádussii

Dat, gean vuoigatvuhtii guolledoalloguovlu oktasaščoahkkima dahje stivrra dahje doaibmajodiheaddji 27 §:a 3 momellantta vuodul dahkan mearráduš guoská, sáhtá gáibidit guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimis mearrádusa njulgema dainna ákkain ahte mearráduš ii leat dahkkojuvvon lágalaš ortnegis dahje dat rihkku lága, áhahusa dahje guolledoalloguovllu njuolggadusaid dahje spiehkasta das, mii geavahan- ja dikšunplánas lea dikšunplánas lea mearriduvvon.

Njulgengáibádusa meannudeami birra mearriduvvo hálddahuslágas. Dárbbu mielde galgá bovdet čoahkkái badjelmearálaš oktasaščoahkkima giedahallat njulgengáibádusa.

Guolledoalloguovllu oktasaščoahkkima njulgengáibádusa vuodul addin mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin hálddahusriektái nu go hálddahusláhka-geavahanlágas mearriduvvo. Doaibmaválddálaš hálddahusriekti lea dat, man riektebires eanaš oassi guoskevaš guolledoalloguovllus lea. Hálddahusriekti sáhtá mearridit ahte ovdalge ášši loahpalaččat čovdojuvvo, de mearrádusa oažžu ollašuttit dalán, jos dasa lea erenoamáš sivva iige ollašuttin geahnouhte nuppástusohcama.

Hálddahusrievtti mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin dušše dalle, jos Alimus hálddahusriekti mieđiha váidinlobi.

126 §

Sierraákkat bivdoovdui guoskevaš čielggasmeahtunvuođa ja riiddu čoavdin

Giddodatčohkkenlága 101 §:s oaivvilduvvon giddodatdoaimmahusas čovdojuvvo čielggasmeahtunvuohta dahje riidu, mii guoská:

1) erenoamáš bivdoovdoguovllu dahje erenoamáš bivdosaji sajádahkii dahje ollivuhtii;

2) sierraákkat bivdoovdu sisdollui;

3) čáhceguovllu eaiggádii gullevaš bivdorievtti ja sierraákkat bivdoovddu hálddašeaddjigiddodaga eaiggáda bivdorievtti gaskasaš gaskavuhtii; dahje

4) sierraákkat bivdoovdduid osolašgiddodagaid ossodagaid sturrodahkii oktasaš sierraákkat bivdoovdui.

127 §

Sierramielalašvuodaid čoavdin

Sierramielalašvuoda čáhceguovllu bivdo-geavaheamis ja das nubbái čuohcci vahágis dahje heađuštusas sihke dán láhkii vuoddu-
duvvi ávkinatnimis dahje geatnegasvuoda healbadeamis sáhtta, jos dán lágas juoga ášši hárrái ii leat nuppeláhkai mearriduvvon, doalvut gearretievtti čoavdinláhkai riidoáššin.

15 lohku

Fápmuiboahhtin

128 §

Fápmuiboahhtin

Dát láhka boahdá fápmui ođđajagemánu 1 beaivve 2016.

Dáinna lágain gomihuvvo guolástanláhka (286/1982), maŋgelis *gomihuvvon láhka*, ja oktasaš bivdorievttis addojuvvon láhka (285/1982).

Jos eará lágas čujuhuvvo, go dát láhka boahdá fápmui, ovdal guston guolástanláhkii, de dan sajis heivehuvvo dát láhka.

129 §

Vuosttas guolledoalloguovlojuohku

Gomihuvvon lága 68 §:s oaivvilduvvon guolástanguovllut dikšot dán lága 24 §:a 3—5, 8 ja 9 čuoggás oaivvilduvvon guolledoalloguovlluide gullevaš bargguid juovlamánu 31. beaivvi rádjai 2018. Mearrádušat, maid ELY-guovddázat leat dahkan 22 §:a vuodul guolledoalloguovlluid rájiid nannen dihte, heivehišgohtet ođđajagemánu 1 beaivvi rájes 2019.

Vuosttas guolledoalloguovlojuhkui guoskevaš evttohusa dahkama várás mearridit guvllolaš guolledoalu ovttasbargojuvkui oassálasti ovddasteaddjit gomihuvvon lága 68 §:s oaivvilduvvon guolástanguovlolága mielde guolástanguovlojuogu, go dát láhka boahdá fápmui.

Evttohus dán lágas oaivvilduvvon guolledoalloguovllu rádjain galgá guđđojuvvot ELY-guovddáža nannenláhkai maŋimustá juovlamánu 31 beaivve 2016.

ELY-guovddáš bovde čoahkkái guolledoalloguovllu vuosttas oktasaščoahkkima dan maŋná go guolledoalloguovllu rájiide guoskevaš mearrádusa sáhtta heivehišgoahhtit 1 momeantta mielde.

130 §

Vuosttas geavahan- ja dikšunplánaid njuolggadusaid dahkan

Guolledoalloguovllu galgá árvalit 35 §:s oaivvilduvvon vuosttas geavahan- ja dikšunplána ELY-guovddázii dohkkehanláhkai guovtte jagi sisa das, go guolledoalloguovlluid rájiid nannenmearrádusa leat 129 §:a 1 momeantta mielde heivehišgoahhtán. Gomihuvvon lága 79 §:a mielde dohkkehuvvon geavahan- ja dikšunplána báhcá fápmui dassái, go ELY-guovddáš lea dohkkehan dán lága 37 §:s mielde dahkkojuvvon geavahan- ja dikšunplána.

Guolledoalloguovlu galgá árvalit ELY-guovddázii nannenláhkai 30 §:s oaivvilduvvon njuolggadusaid jagi sisa das, go guolledoalloguovlluid rájiid nannenmearrádusa leat 129 §:a 1 momeantta mielde heivehišgoahhtán.

131 §

Guolástanguovllu doaimmaide, vuoigatvuodáide ja geatnegahttimiidda guoskevaš sirdašuvvannjuolggadusaid

Gomihuvvon lága 68 §:s oaivvilduvvon guolástanguovlui guoskevaš vuoigatvuodát, soahpamušat, čatnaseamit ja geatnegahttimat sirdašuvvet dan guolledoalloguovlui, man doaimmaguovlui eanaš oassi nohkki guolástanguovllus gullá. Jos guolledoalloguovllut eai

sáhte soabadit áššis, de ELY-guovddáš mearrida das, guđe guolledoalloguvlui guolástanguovlluid vuoigatvuodát, soahpamušat, čatnaseamit ja geatnegahttimat goasge sirdašuvvet. Go dát lánka lea boahán fápmui, de guolledoalloguovlu boahán guolástanguovllu sadjái áššiosolažžan áššis, mii lea dutkojuvvomin hálldahuseiseválddis dahje duopmostuolus.

Ruđat, mat máksojuvvojit buhtadussan čáhceguovllu eaiggáđii gomihuvvon lága 89 a §:a ja 91 §:a vuodul, leat vurkejuvvon guovlohálldahusvirgebáikái lága (281/1931) (lánka ruđa, árvoossodagaid, árvobáhpáriid dahje áššegirjjiid vurdemis vealggi máksun dahje beassan dihte eará máksingeatnegasvuodas) 1 §:a mielde. Go dát ruđat máhcahuvvojit namuhuvvon lága 7 §:s oaivvilduvvon mearraiggi nohkama maŋŋá, de dat galget máksojuvvot dan guolledoalloguvlui, man lahttu buhtadussii vuoigadahtton eaiggát lea. Jos buhtadussii vuoigadahtton eaiggát ii leat dihtosis, de heivehuvvo ruđaid máhcaheapmái 1 momeanttas mearriduvvon njuolggadus.

132 §

Ovddit lánkamearráđusaid mielde máksojuvvon buhtadusat čáhceguovllu eaiggáđiidda

Buhtadus, mii galgá máksojuvvot čáhceguovllu eaiggáđii gomihuvvon lága 89 a §:a ja 91 §:a vuodul ja man vuoigatvuodaágga lea šaddan ovdal dán lága fápmuiboahhtima, boarásmuvvá golmma jagi geažes dán lága fápmuiboahhtimis. Dakkár buhtadus, man vuoigatvuodaágga lea šaddan maŋimustá vihtta jagi ovdal dán lága fápmuiboahhtima, boarásmuvvá goittotge jagi geažes dán lága fápmuiboahhtimis.

Gomihuvvon lága mielde áhahuvvon guolástanguovllut galget sirdit 1 momeanttas oaivvilduvvon buhtadusruđaid dán lága fápmuiboahhtima maŋŋá guvllolaš ELY-guovddáži.

Jos guvllolaš ELY-guovddáži 2 momeantta mielde sirdojuvvon ruđaide guoskevaš oazžumat boarásmuvvat 1 momeantta mielde, de guvllolaš ELY-guovddáš juohká ruđaid 22 §:s oaivvilduvvon guolledoallo-

guovlluide geavahanlánkai 82 §:a 1 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon goluide.

133 §

Eará sirdašuvvannjuolggadusat

Gomihuvvon lága 11 §:a 3 momeantta, 26 §:a, 32 §:a 2 ja 3 momeantta, 35 §:a, 37 §:a 2 momeantta, 43 ja 46 §:a vuodul áhahuvvon guolástanguovllu bivddu ráddjenmearráđusat báhcet fápmui dassái, go nuppelánkai mearriduvvo, goittotge guhkimustá viđa jáhkái dán lága fápmuiboahhtimis.

Ovdal dán lága fápmuiboahhtima čoggon vuoggabivdo- ja bivdodikšunmávssuide heivehuvvojit dán lága fápmui boadedettiin guston njuolggadusat ja mearráđusat, jos dán lága njuolggadusain ii nuppelánkai daddojuvvo.

Guovtte vuosttas stáhtabušeahhtas, mat dahkkojuvvojit dán lága fápmuiboahhtima maŋŋá, galgá 82 §:s namuhuvvon ulbmiliidda váldit mearreruđa, man vuodđun lea árvvoštallan das, man ollu ruđat guolástusdikšunmáksun čoggojit dan jagi ovddit jagi áigge, man várás stáhtabušeahhtta dahkkojuvvo.

Gomihuvvon lága vuodul miedihuvvon lo-bit báhcet fápmui lohpeevttuid mielde.

Dán lága hehttekahtta dat bivdorievtti láigoheapmái dahje eará luohpadeapmái guoskevaš soahpamušat ja eará soahpamušat, mat leat dahkkojuvvon gomihuvvon lága vuodul ovdal dán lága fápmuiboahhtima, bisot fámus.

Gomihuvvon lága 11 §:a vuodul mearriduvvon oaggun-, bilken-, ja vuoggabivdogielddut báhcet fápmui ja gusket dán lágas oaivvilduvvon oaggumii, bilkemii ja vuoggabivdui.

Čuovvovaš áhahusat báhcet fápmui:

1) muhtun bivdoráddjehusain Saimaas addojuvvon stáhtaráđi áhahus (295/2011);

2) fierbmebivddu ráddjemis saimaagah-tečivggaid suodjalan dihte addojuvvon stáhtaráđi áhahus (294/2011);

3) luossabivddu ráddjehusain Mearrabađaluovttas ja Simojokis addojuvvon stáhtaráđi áhahus (190/2008);

4) Deanu, Njávđánjoga, Báhcaveaji, Doallánjoga ja Uvdojoga čázádatguovlluid

suddjemis Gyrodactylus salaris -luhtehasa leavvamis addojuvvon Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahus (1376/2004);

5) Deanu guolástanbire oalgečáziid bivdonjuolggadusas addojuvvon ásahus (405/1990).

134 §

Ovdal lobálaš bivdosat

Ovdal háhkkojuvvon lobálaš bivdosa, mii rihkku dál dán lága, lea goittotge lohpi geavahit golmma jagi áigge dán lága fápmuiboahhtimis.

135 §

Ovdal ožžojuvvon vuoigatvuohta bivdosa doallamii guolleoalis

Ovdal dán lága fápmuiboahhtima lágalaččat ožžojuvvon vuoigatvuohta gidde dahje orru bivdosa doallamii váldo- dahje guolleoalis dahje lagabus luossa- ja čuovžajoga njálmmi, go das lea mearriduvvon, báhcá ainge fápmui.

ELY-guovddáš sáhtá, jos oktasaš guolledoalloovdu dan gáibida, ohecat lobi 1 momeanttas oaivvilduvvon vuoigatvuoda lotnumii, jos dasa lea dárbu geavahan- ja dikšunplána ulbmiliid juksan dihte.

Lotnunlohpeohcamuša čoavdá Eanamihtidanlágádus. Buhtadusa mearrideapmái heivehuvvo, mii gitta opmodaga ja erenoamáš

rivttiid lotnumis addojuvvon lágas mearriduvvo. Buhtadussii galgá máksojuvvot namuhuvvon lága 95 §:a 1 momeantta mearriduvvon reantu dan beaivvi rájes, goas buhtadussii vuoigadahtton olmmoš lea ohcan Eanamihtidanlágádusas mearrádusa buhtadusdoaimmahusas.

136 §

Ovdal ožžojuvvon bivdorievtti ávkinatnima gáibidan johtinriekti

Ovdal dán lága fápmuiboahhtima lágalaččat ožžojuvvon bivdorievtti ávkinatnima gáibidan johtinrievttit báhcet ainge fápmui soahpamuša mielde.

137 §

Ovdal dahkkojuvvon plána dohkkeheapmi riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánan

Eana- ja meahccedoalloministeriija sáhtá mearrádusainis nannet ahte ovdal dán lága fápmuiboahhtima dahkkojuvvon guolleriggodagaid dikšundoaimmaid sisttisdoalli riikkadási plána dahje strategiija galgá adnojuvvot 34 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon plánan.

Helssegis cuoŋománu 10 beaivve 2015

Dásseválddi Presideanta

SAULI NIINISTÖ

Eana- ja meahccedoalloministtar *Petteri Orpo*